



# Rynek pracy w województwie lubuskim w 2019 r.

Labour market in Lubuskie Voivodship in 2019



## **Rynek pracy w województwie lubuskim w 2019 r.**

Labour market in Lubuskie Voivodship in 2019

**Opracowanie merytoryczne**

Content-related works

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze - Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych  
Statistical Office in Zielona Góra - Lubuskie Regional Research Centre

pod kierunkiem  
supervised by  
Iwony Goździckiej

**Zespół autorski**

Editorial team  
Elżbieta Adamska

**Prace redakcyjne**

Editorial work  
Marek Bartoszewicz

**Tłumaczenie**

Translation  
Dorota Szaban

**Skład i opracowanie graficzne**

Typesetting and graphics  
Marek Bartoszewicz

**Recenzent**

Reviewer  
Roman Fedak

ISSN 1898-0376

**Publikacja dostępna na stronie internetowej**

Publications available on website  
[zielonagora.stat.gov.pl](http://zielonagora.stat.gov.pl)

**Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła**

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source



Zakład Wydawnictw  
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10  
Zam. XXX/2020/nakł. 55

## Przedmowa

Przekazujemy Państwu publikację „Rynek pracy w województwie lubuskim w 2019 r.”, będącą kolejnym opracowaniem tematycznym, charakteryzującym sytuację na lokalnym rynku pracy.

Prezentowane dane statystyczne zgrupowane zostały w dziewięciu działach obejmujących między innymi informacje o aktywności ekonomicznej ludności, pracujących, zatrudnionych i ich wynagrodzeniach oraz bezrobotnych i warunkach pracy.

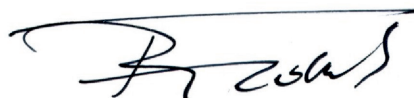
Opracowanie składa się z syntezy wyników badań, tekstów analitycznych wzbogaconych wykresami i kartogramami obrazującymi niektóre zjawiska występujące na terenie województwa lubuskiego oraz tablic statystycznych dostępnych w wersji elektronicznej.

Dla pełniejszego zobrazowania sytuacji na rynku pracy dane statystyczne przedstawione zostały w podziale na podregiony, powiaty i gminy. Publikacja zawiera również zestaw informacji w układzie wojewódzkim, który umożliwia porównanie podstawowych wskaźników w odniesieniu do innych województw oraz Polski.

Przekazując Państwu niniejszą publikację wyrażamy nadzieję, że zaspokoi ona potrzeby informacyjne szerokiego grona odbiorców.

Wszystkich zainteresowanych tematyką rynku pracy proszę o uwagi i sugestie pozwalające w przyszłości udoskonalić kolejne edycje.

Dyrektor  
Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze



Roman Fedak

## Preface

The Statistical Office in Zielona Góra presents you the publication titled "Labour market in Lubuskie Voivodship in 2019", which is a thematic study on local labour market.

The statistical data presented in this publication are divided into nine chapters, which include data on Labour Force Survey, on employees, their salaries and wages, the unemployed and working conditions.


The study consists of the synthesis of research results, analytical texts enriched with charts and cartograms showing some of the phenomena occurring in Lubuskie Voivodship and statistical tables in electronic form available on website.

In order to give a complete picture of labour market the statistical data are arranged by subregions, powiats and gminas. The publication also contains data for other voivodships, which enables to see basic indexes for Lubuskie Voivodeship in comparison to other voivodships and all Poland.

I hope this publication will meet informational needs of a wide group of recipients.

I would appreciate any comments and suggestions that contribute to improving the next editions.

President  
of the Statistical Office in Zielona Góra



Roman Fedak

# Spis treści

## Contents

	Str. Page
Przedmowa . . . . . Preface	.3
Spis tablic . . . . . List of tables	.7
Spis wykresów . . . . . List of charts	.8
Spis map. . . . . List of maps	.10
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty. . . . . Symbols. Major abbreviations	.11
Synteza . . . . . Synthesis	.12
Wyniki badań . . . . . Results of surveys	.14
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności . . . . . Chapter 1. Economic activity of the population	.14
Podrozdział 1.1. Pracujący (według BAEL) . . . . . Subsection 1.1. Employed persons (on the LFS basis)	.16
Podrozdział 1.2. Bezrobotni (według BAEL) . . . . . Subsection 1.2. Unemployed persons (on the LFS basis)	.19
Podrozdział 1.3. Bierni zawodowo (według BAEL) . . . . . Subsection 1.3. Economically inactive persons (on the LFS basis)	.20
Rozdział 2. Pracujący i zatrudnienie. . . . . Chapter 2. Employed persons and paid employment	.21
Podrozdział 2.1. Pracujący . . . . . Subsection 2.1. Employed persons	.21
Podrozdział 2.2. Zatrudnienie. . . . . Subsection 2.2. Paid employment	.25
Rozdział 3. Przyjęcia i zwolnienia. . . . . Chapter 3. Hires and terminations	.26
Rozdział 4. Popyt na pracę . . . . . Chapter 4. Demand for labour	.28
Rozdział 5. Wynagrodzenia. . . . . Chapter 5. Wages and salaries	.31
Rozdział 6. Bezrobocie rejestrowane . . . . . Chapter 6. Registered unemployment	.34
Rozdział 7. Warunki pracy. Wypadki przy pracy . . . . . Chapter 7. Work condition. Accidents at work	.42
Podrozdział 7.1. Warunki pracy. . . . . Subsection 7.1. Work conditions	.42

## Spis treści (dok.)

### Contents (cont.)

	<i>Str.</i> <i>Page</i>
Podrozdział 7.2. Wypadki przy pracy . . . . .	47
Subsection 7.2. Accidents at work	
Rozdział 8. Świadczenia społeczne . . . . .	53
Chapter 8. Social benefits	
Rozdział 9. Podstawowe dane o województwie w 2019 r. . . . .	55
Chapter 9. General data about voivodship in 2019	
Uwagi ogólne . . . . .	68
General notes	
Uwagi metodologiczne . . . . .	72
Methodological notes	
Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS) . . . . .	97
Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format)	

## Spis tablic

### List of tables

	Nr	Str.
	<i>No</i>	<i>Page</i>
Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej w 2019 r. ....	1	14
Economically active and inactive population aged 15 and more in 2019		
Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i wykształcenia w 2019 r. ....	2	18
Population economically active and inactive population aged 15 and more by aged groups and level of education in 2019		
Zatrudnieni w gospodarce narodowej w województwie lubuskim .....	3	26
Paid employment in national economy in lubuskie voivodship		
Pzyjęcia i zwolnienia z pracy .....	4	27
Hires and terminations		
Bezrobotni zarejestrowani .....	5	34
Registered unemployed persons		
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy .....	6	40
Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sektorów własności .....	7	42
Persons working in hazardous conditions by ownership sectors		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń .....	8	45
Persons working in hazardous conditions by hazardous groups		
Stanowiska pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego oraz zatrudnieni na tych stanowiskach w 2019 r. ....	9	46
Workstations for which occupational risk has been assessed and employees in these positions in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według sektorów własności .....	10	48
Persons injured in accidents at work by ownership sectors		
Świadczenia społeczne .....	11	54
Social benefits		
Województwo na tle kraju w 2019 r. ....	12	55
Voivodship on the background of the country in 2019		
Ważniejsze dane o województwie w 2019 r. ....	13	61
Major data on the voivodship in 2019		
Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2019 r. ....	14	66
Selected data on subregions and powiats in 2019		



## Spis wykresów

### List of charts

	Nr No	Str. Page
Ludność w wieku 15 lat i więcej według typów aktywności zawodowej .....	1	14
Population aged 15 and more by types of economic activity		
Współczynnik aktywności zawodowej według płci .....	2	15
Activity rate by sex		
Wskaźnik zatrudnienia według wieku i płci w 2019 r. ....	3	17
Employment rate by age and sex in 2019		
Struktura pracujących według wieku w 2019 r. ....	4	17
Structure of employed by age in 2019		
Struktura pracujących według wielkich grup zawodów w 2019 r. ....	5	19
Structure of employed by great occupational groups in 2019		
Stopa bezrobocia według płci .....	6	20
Unemployment rate by sex		
Struktura biernych zawodowo według przyczyn bierności w 2019 r. ....	7	20
Structure of economically inactive persons by reasons for inactivity in 2019		
Pracujący według płci .....	8	21
Employed persons by sex		
Struktura pracujących w województwie lubuskim w 2019 r. według sekcji PKD .....	9	22
Structure of employed persons in the Lubuskie Voivodeship in 2019 by sections		
Struktura pracujących według sektorów ekonomicznych i powiatów w 2019 r. ....	10	23
Structure of employed persons by economical sectors and powiats in 2019		
Przyjęcia i zwolnienia pracowników pełnozatrudnionych .....	11	27
Hires and terminations of full-time paid employees		
Struktura pracujących według grup zawodów i wielkości jednostek w 2019 r. ....	12	29
Structure employed persons by occupational groups and unit size in 2019		
Struktura wolnych miejsc pracy według grup zawodów w 2019 r. ....	13	30
Structure of vacancies job by occupational groups in 2019		
Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy według wybranych sekcji PKD w 2019 r. ....	14	31
Newly created jobs and liquidated jobs by sections in 2019		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto .....	15	32
Average monthly gross wages and salaries		
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto według wybranych sekcji od przeciętnego wynagrodzenia w województwie w 2019 r. ....	16	33
Relative deviations of average monthly gross wages and salaries by selected sections from the average wages and salaries in the voivodship in 2019		
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych .....	17	35
Registered unemployed		
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2019 r. ....	18	36
Registered unemployment rate in 2019		

## Spis wykresów (dok.)

### List of charts (cont.)

	Nr No	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani według wielkich grup zawodów w 2019 r. ....	19	37
Registered unemployed by great occupational groups in 2019		
Bezrobotni zarejestrowani według wieku i wykształcenia w 2019 r. ....	20	38
Registered unemployed persons by age and level of education in 2019		
Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w 2019 r. ....	21	39
Registered unemployed persons by work seniority and duration of unemployment in 2019		
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani według miesięcy w 2019 r. ....	22	41
Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls by months in 2019		
Oferty pracy w 2019 r. ....	23	41
Job offers in 2019		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2019 r. ....	24	43
Persons working in hazardous conditions by sections Nace Rev. 2 in 2019		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według sekcji PKD w 2019 r. ....	25	44
Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees by sections Nace Rev. 2 in 2019		
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych w 2019 r. ....	26	47
Beneficiaries of the hazardous and hard working conditions benefits in 2019		
Wypadki przy pracy według wybranych sekcji w 2019 r. ....	27	48
Accidents at work by selected sections in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wieku w 2019 r. ....	28	49
Persons injured in accidents at work by age in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu pracy w 2019 r. ....	29	50
Persons injured in accidents at work by work seniority in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wielkich grup zawodów w 2019 r. ....	30	50
Persons injured in accidents at work by occupation groups in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według przyczyn w 2019 r. ....	31	51
Persons injured in accidents at work by causes in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według grup wydarzeń powodujących uraz w 2019 r. ....	32	51
Persons injured in accidents at work by location of accidents and contact-mode of injury in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według czynności wykonywanych przez poszkodowanego w chwili wypadku w 2019 r. ....	33	52
Persons injured in accidents at work by specific physical activity performed by the victim at the moment of accident by consequence of accidents in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według dni niezdolności do pracy w 2019 r. ....	34	53
Persons injured in accidents at work by days of inability to work in 2019		

## Spis map

### List of maps

	Nr No	Str. Page
Współczynnik aktywności zawodowej według województw w 2019 r.....	1	15
Activity rate by voivodship in 2019		
Wskaźnik zatrudnienia według województw w 2019 r.....	2	16
Employment rate by voivodship in 2019		
Stopa bezrobocia według BAEL i województw w 2019 r. ....	3	19
Unemployment rate by LFS and voivodship in 2019		
Pracujący w gospodarce narodowej według województw w 2019 r. ....	4	21
Employed persons in the national economy by voivodship in 2019		
Pracujący według powiatów w 2019 r. ....	5	24
Employed persons by powiats in 2019		
Pracujący według gmin w 2019 r.....	6	25
Employed persons by gminas in 2019		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według województw w 2019 r. ....	7	32
Average monthly gross wages and salaries by voivodship in 2019		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według powiatów w 2019 r. ....	8	34
Average monthly gross wages and salaries by powiats in 2019		
Stopa bezrobocia rejestrowanego według województw w 2019 r. ....	9	36
Registered unemployment rate by voivodship in 2019		
Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2019 r.....	10	37
Registered unemployment rate by powiats in 2019		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według województw w 2019 r.	11	43
Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees by voivodship in 2019		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według powiatów w 2019 r. ....	12	44
Persons working in hazardous conditions by powiats in 2019		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według powiatów w 2019 r.....	13	49
Persons injured in accidents at work by powiats in 2019		

## Objaśnienia znaków umownych

### Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.</i>
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>data not available, necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics or not applicable.</i>
„W tym” <i>Of which”</i>	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>

## Ważniejsze skróty

### Major abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
zł	złoty <i>zloty</i>
tys.	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
pkt	punkt <i>point</i>
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>

## Synteza

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzonego w 2019 r. wskazują, że w województwie lubuskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, ponownie zmniejszyła się populacja osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej. Spadła liczba bezrobotnych i biernych zawodowo, przy jednoczesnym nieznacznym wzroście liczby pracujących. W omawianym okresie zmniejszyła się liczba osób niepracujących (bezrobotnych, jak i biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej) przypadających na 1000 osób pracujących. Mniejszy niż przed rokiem był współczynnik aktywności zawodowej i stopa bezrobocia wg BAEL. Wzrósł natomiast wskaźnik zatrudnienia.

Z kolei według wyników badań podmiotów gospodarki narodowej liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie lubuskim w końcu grudnia 2019 r. była większa niż przed rokiem. Pracujący w województwie stanowili 2,3% ogółu pracujących w kraju. Najwięcej osób pracowało w sekcjach: przemysł oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych.

W 2019 r. w podmiotach gospodarczych, o liczbie pracujących 9 osób i więcej, zmniejszyła się liczba przyjęć do pracy w porównaniu z poprzednim rokiem. Najwięcej przyjęć odnotowano w przemyśle, a także w transporcie i gospodarce magazynowej. Mniejsza niż w 2018 r. była także liczba zwolnień z pracy. W ogólnej liczbie zwolnień najwięcej było osób, które odeszły z pracy na mocy porozumienia stron oraz z powodu upływu czasu, na który te osoby zostały zatrudnione.

W 2019 r. w województwie lubuskim liczba nowo utworzonych miejsc pracy wzrosła o 10% w porównaniu z poprzednim rokiem. Podobnie jak w 2018 r. ponad połowa nowych miejsc pracy powstała w jednostkach małych, o liczbie pracujących do 9 osób. Jednocześnie zlikwidowano mniej o ponad 16% miejsc pracy. W końcu 2019 r. zaledwie 4% podmiotów, które brały udział w badaniu wskazywało, że w swoich zasobach dysponowało wolnymi miejscami pracy. Tak jak w poprzednich latach zanotowano dodatni bilans miejsc pracy (różnica pomiędzy powstałymi i zlikwidowanymi miejscami pracy).

Po raz kolejny zanotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego. W końcu 2019 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych była mniejsza w niemal wszystkich powiatach (z wyjątkiem powiatu słubskiego, gdzie zanotowano niewielki wzrost). Wśród lubuskich powiatów najmniejszą stopę bezrobocia rejestrowanego zanotowano w miastach na prawach powiatu Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze, a także w powiatach: słubskim i świebodzińskim.

W porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się liczba osób pracujących w warunkach zagrożenia (po wzroście notowanym przed rokiem). W 2019 r. populacja ta stanowiła ponad 8% ogółu zatrudnionych w badanych jednostkach. Od lat najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia notuje się w przemyśle. O skali zatrudnienia w warunkach zagrożenia informuje wskaźnik przedstawiający liczbę osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości, który w województwie lubuskim był o 7% wyższy od jego przeciętnej wartości w kraju. Wśród lubuskich powiatów najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia zanotowano w Zielonej Górze, a także w powiecie żarskim i w Gorzowie Wlkp.

W 2019 r. w województwie lubuskim liczba wypadków przy pracy i poszkodowanych w wypadkach po raz kolejny zmniejszyła się. Z ogółu wypadków 5 zakwalifikowano jako wypadki zbiorowe. W wypadkach przy pracy poszkodowane zostały 2154 osoby, ich liczba była mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2018 r. W wyniku wypadku przy pracy 14 osób odniosło ciężkie obrażenia ciała, a 8 poniosło śmierć.

W 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubuskim wzrosło w porównaniu z poprzednim rokiem. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w województwie stanowiło 88,1% przeciętne wynagrodzenia w kraju.

W 2019 r. liczba pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych była wyższa niż przed rokiem, natomiast liczba pobierających świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zmniejszyła się.

## Executive summary

The results of the Labor Force Survey (BAEL) conducted in 2019 indicate that in the Lubuskie Voivodeship, compared to the previous year, the population of economically active persons aged 15 and more decreased. The number of the unemployed and economically inactive persons decreased, with a simultaneous slight increase in the number of the employed ones. In the analyzed period, the number of non in employment persons (unemployed and economically inactive aged 15 and more) per 1000 working persons decreased. The economic activity rate and the unemployment rate according to BAEL were lower than a year ago. On the other hand, the employment rate has increased.

According to the results of research on economic entities, the number of employed persons in the national economy in the Lubuskie Voivodship (as of the end of December 2019) increased compared to 2018. Employed persons in the voivodship accounted for 2.3% of the employed in the country. Most persons worked in the sections of manufacturing and trade; repair of motor vehicles.

In 2019, in business entities employing 9 people and more, the rate of hires decreased compared to the previous year. The greatest number of hires was recorded in industry, as well as in transport and warehouse management. The number of terminations was also lower than in 2018. In the total number of terminations, the greatest number of people left the job by virtue of mutual agreement and employees dismissed due to the termination of the period they were employed for.

In 2019, the number of newly created jobs in the Lubuskie Voivodeship increased by 10% compared to the previous year. As in 2018, more than half of new jobs were created in small entities, employing up to 9 people. At the same time, more than 16% less jobs were liquidated. At the end of 2019, only 4% of entities that participated in the survey indicated that they had vacancies in their resources. As in previous years, a positive balance of jobs was recorded (the difference between newly created and liquidated jobs).

The number of registered unemployed and the registered unemployment rate decreased again. At the end of 2019, the number of registered unemployed was lower in almost all powiats (except Słubicki powiat, where a slight increase was recorded). Among the all Lubuskie powiats, the lowest registered unemployment rate was recorded in the cities with powiat status - Gorzów Wielkopolski and Zielona Góra, as well as in the following powiats: Słubicki and Świebodziński.

Compared to the previous year, the number of persons working in hazardous conditions decreased (after an increase in the previous year). In 2019, this population accounted for over 8% of the total number of employees in the surveyed entities. For years, the highest number of persons employed under hazardous conditions has been in industry. The scale of employment in hazardous conditions is reported by the indicator showing the number of persons employed in hazardous conditions per 1000 employees of the surveyed group, which in Lubuskie Voivodeship was by 7% higher than its average value in the country. Among Lubuskie powiats, the largest number of employed in hazardous conditions was recorded in Zielona Góra, as well as in Żarski powiat and Gorzów Wielkopolski

In 2019, the number of accidents at work and people injured in accidents in the Lubuskie Voivodeship decreased once again. Out of the total of accidents, 5 were registered as collective ones. 2,154 people were injured in accidents at work and this number decreased compared to 2018. As a result of an accident at work 14 people suffered serious injuries and 8 died.

The average monthly gross wages and salaries in Lubuskie Voivodship increase compering to the previous year. It constituted as 88,1% of the average monthly gross wages and salaries in the country.

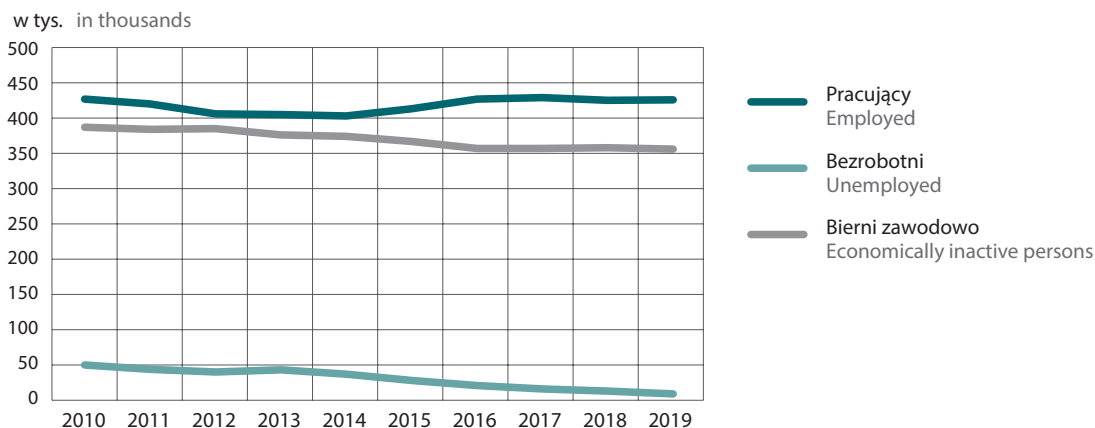
In 2019, the number of persons receiving pensions and pensions paid by the Social Insurance Institution was higher than a year ago, while the number of persons receiving benefits from the Agricultural Social Insurance Fund decreased.

## Wyniki badań Results of surveys

### Rozdział 1. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI Chapter 1. ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION

Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2019 r. w województwie lubuskim liczba ludności aktywnej zawodowo (tj. zgodnie z definicją badania liczba osób uznanych za pracujące lub bezrobotne) wyniosła 435 tys. osób. W relacji do poprzedniego roku ich liczba zmniejszyła się o 4,0 tys., tj. o 0,9%. W omawianym okresie wzrosła liczba pracujących (o 0,2%), natomiast zmniejszyła się liczba bezrobotnych (o 30,8%).

**Wykres 1. Ludność w wieku 15 lat i więcej według typów aktywności zawodowej**  
Chart 1. Population aged 15 and more by types of Activity rate



Liczba ludności biernej zawodowo w 2019 r. wyniosła 356 tys. osób, tj. była mniejsza niż przed rokiem o 0,6%, po wzroście notowanym w ub. roku o 0,3%.

**Tablica 1. Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej w 2019 r.**  
Table 1. Economically active and inactive population aged 15 and more in 2019

Wyszczególnienie Specification	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons
	ogółem total	pracujący employed	bezrobotni unemployed	
	w tysiącach in thousands			
<b>OGÓŁEM</b> Total	<b>435</b>	<b>426</b>	<b>9</b>	<b>356</b>
mężczyźni men	245	240	.	136
kobiety women	190	186	.	220
Miasta Urban areas	283	277	.	231
Wieś Rural areas	152	149	.	125

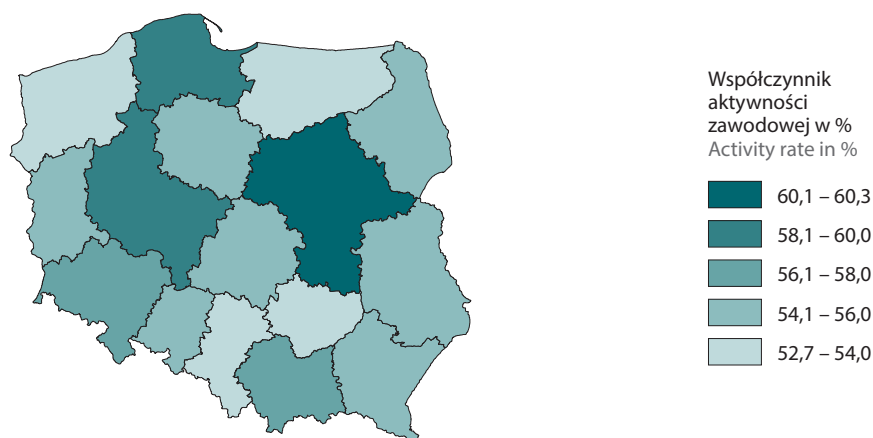
W 2019 r. współczynnik aktywności zawodowej, tj. procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,2 p. proc. do 55,0%. W kraju ludność aktywna zawodowo stanowiła 56,2% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem. W województwach udział tej grupy ludności wahał się od 52,7%

w warmińsko-mazurskim do 60,3% w mazowieckim. W 9 województwach zanotowano spadek udziału aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, który wyniósł od 1,6 p. proc. w województwie łódzkim do 0,1 p. proc. w województwie mazowieckim. W 6 województwach zanotowano wzrost odsetka aktywnych zawodowo, od 0,1 p. proc. w województwie wielkopolskim do 1,1 p. proc. w pomorskim. W województwie podlaskim współczynnik aktywności zawodowej pozostał na ubiegłorocznym poziomie.

Od lat współczynnik aktywności zawodowej jest wyższy w populacji mężczyzn niż kobiet. W 2019 r. wyniósł 64,3% tj. o 18,0 p. proc. więcej w porównaniu z analogicznym współczynnikiem dla kobiet. W relacji do 2018 r. współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn wzrósł o 0,3 p. proc. Z kolei omawiany wskaźnik w populacji kobiet ukształtował się na poziomie 46,3% i był niższy niż w poprzednim roku o 0,7 p. proc.

### Mapa 1. Współczynnik aktywności zawodowej według województw w 2019 r.

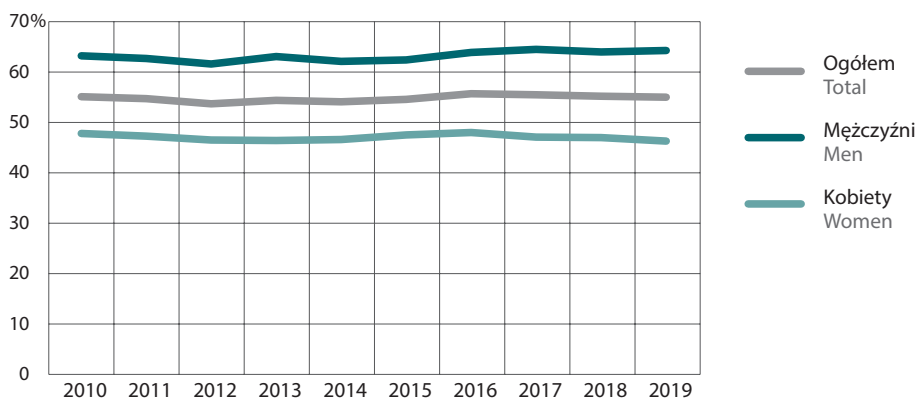
Map 1. Activity rate by voivodship in 2019



Współczynnik aktywności zawodowej ludności zamieszkałej w miastach był wyższy niż wśród ludności zamieszkałej na wsi. W 2019 r. w miastach ukształtował się na poziomie 55,1%, tj. o 0,3 p. proc. mniejszym niż 2018 r. Współczynnik aktywności zawodowej na wsi wyniósł 54,9%, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż przed rokiem.

### Wykres 2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci

Chart 2. Activity rate by sex





Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej zanotowano w populacji osób w wieku 35-44 lata, wyniósł on 86,6% tj. 0,6 p. proc. mniej niż w poprzednim roku. Stosunkowo wysoką (wyższą niż przed rokiem) aktywnością zawodową charakteryzowała się ludność w wieku 45-54 lata, dla której omawiany współczynnik osiągnął wartość 83,5%, tj. o 0,2 p. proc. wyższą niż w 2018 r.

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 75,0%, był wyższy niż w poprzednim roku o 0,4 p. proc.

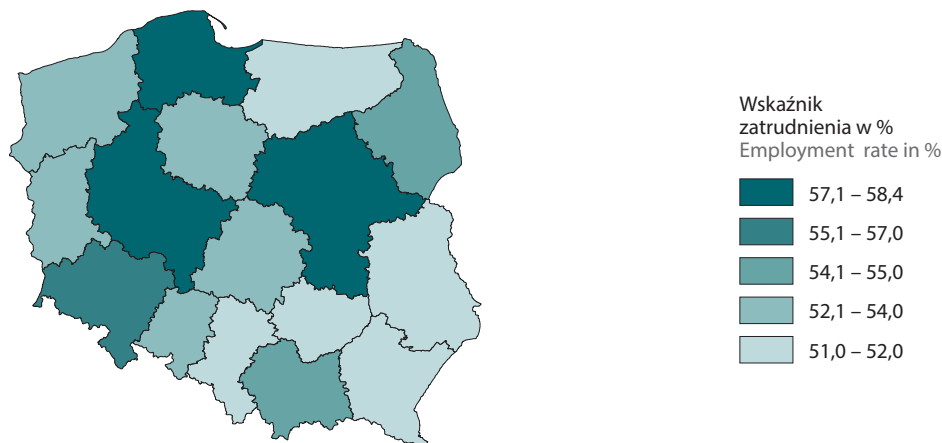
Biorąc pod uwagę zróżnicowanie współczynnika aktywności zawodowej ze względu na poziom wykształcenia ludności, najwyższą notuje się wśród osób z wykształceniem wyższym. W 2019 r. omawiany współczynnik w tej grupie ludności wyniósł 80,8% i był mniejszy niż przed rokiem o 0,5 p. proc. W grupie osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 61,1%, tj. o 0,8 p. proc. mniej niż przed rokiem. Wśród osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące współczynnik aktywności zawodowej osiągnął poziom 53,8%, tj. o 2,0 p. proc. wyższy, a wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym 57,2%, tj. o 0,4 p. proc. wyższy niż w 2018 r.

### Podrozdział 1.1. PRACUJĄCY (według BAEL)

#### Subsection 1.1. EMPLOYED PERSONS (on the LFS basis)

W 2019 r. 97,9% ogółu ludności aktywnej zawodowo stanowili pracujący. Ich liczba wyniosła 426 tys., tj. o 0,2% więcej niż przed rokiem (wobec spadku przed rokiem o 0,9%). Liczba pracujących mężczyzn wyniosła 240 tys. osób, tj. wzrosła o 1,3% w skali roku. Jednocześnie zmniejszyła się liczba pracujących kobiet o 1,6%, wyniosła 186 tys. W rezultacie udział mężczyzn w strukturze pracujących zwiększył się w skali roku o 0,5 p. proc. do 56,3%.

**Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według województw w 2019 r.**  
Map 2. Employment rate by voivodship in 2019

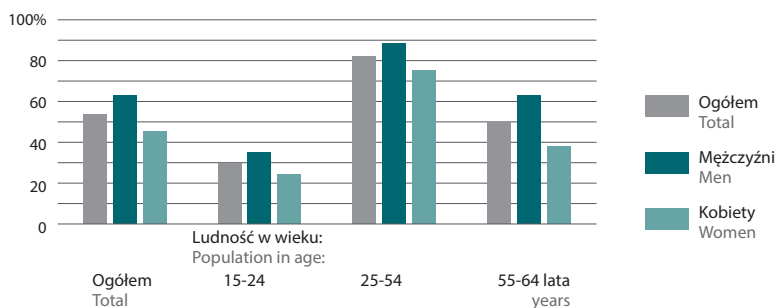


W porównaniu z 2018 r. zmniejszyło się obciążenie pracujących osobami niepracującymi. W 2019 r. na 1000 pracujących przypadają 857 bezrobotnych i biernych zawodowo, wobec 873 przed rokiem. W kraju wartość tego wskaźnika wyniosła odpowiednio 840 i 846. Wśród województw wartość omawianego wskaźnika wahała się od 712 w mazowieckim do 959 w warmińsko-mazurskim.

Wskaźnik zatrudnienia wyniósł w omawianym roku 53,9%, tj. o 0,5 p. proc. więcej od zanotowanego przed rokiem. W kraju wskaźnik zatrudnienia wyniósł 54,4%, przy wartościach od 51,0% w województwie warmińsko-mazurskim do 58,4% - w mazowieckim.

Omawiany wskaźnik w województwie lubuskim był zdecydowanie wyższy wśród mężczyzn, spośród których pracowało 63,0% (tj. o 1,1 p. proc. więcej niż przed rokiem). Wśród kobiet wskaźnik zatrudnienia wyniósł 45,4% (o 0,4 p. proc. mniej niż przed rokiem).

**Wykres 3. Wskaźnik zatrudnienia według wieku i płci w 2019 r.**  
Chart 3. Employment rate by age and sex in 2019

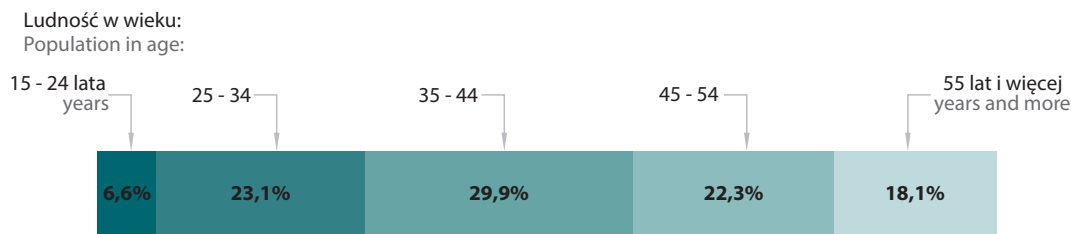


Zróznicowanie omawianego wskaźnika w zależności od miejsca zamieszkania było niewielkie. Wskaźnik zatrudnienia mieszkańców miast nie zmienił się w skali roku i ukształtował się na poziomie 53,9%. Wskaźnik zatrudnienia wśród mieszkańców wsi wyniósł 53,8% i był o 0,9 p. proc. wyższy niż przed rokiem.

Większość pracujących (65,0%) stanowili mieszkańcy miast, ich liczba wyniosła 277 tys. i była o 0,7% mniejsza niż w 2018 r. Pracujący mieszkańcy wsi stanowili 149 tys. osób, a ich liczba wzrosła o 1,4%.

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia zanotowano w przypadku osób w wieku 35-44 lata, na poziomie 85,2% (o 0,6 p. proc. niższym niż przed rokiem). Wysoką wartość omawianego wskaźnika zanotowano także wśród osób w wieku 45-54 lata – 82,6% (o 1,0 p. proc. więcej), a także 25-34 lata – 77,2% (o 1,4 p. proc. więcej). W pozostałych grupach wieku (15-24 lata oraz 55 lat i więcej) wskaźnik zatrudnienia jest zdecydowanie mniejszy i kształtował się odpowiednio na poziomie 30,1% i 25,1%.

**Wykres 4. Struktura pracujących według wieku w 2019 r.**  
Chart 4. Structure of employed by age in 2019



Biorąc pod uwagę wiek pracujących, 29,8% ogółu pracujących stanowiły osoby w wieku od 35 do 44 lat, a udział tej grupy w strukturze pracujących zmniejszył się w relacji do poprzedniego roku o 0,1 p. proc. Dalšie 23,0% pracujących (tj. o 0,5 p. proc. mniej niż w poprzednim roku) stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat, a 22,3% (tj. o 0,4 p. proc. więcej) - osoby w wieku od 45 do 54 lat. Osoby w wieku 55 lat i więcej stanowiły 18,1% ogółu pracujących, a ich udział w strukturze wzrósł w skali roku o 0,5 p. proc. Pozostałe 6,6% ogółu pracujących (o 0,5 p. proc. mniej) to osoby w wieku od 15 do 24 lat.

Wskaźnik zatrudnienia jest znacznie zróżnicowany w zależności od poziomu wykształcenia. Najwyższy odsetek pracujących (jednak o 0,5 p. proc. mniejszy niż przed rokiem) zanotowano wśród osób, legitymujących się wykształceniem wyższym – 80,1%. W populacji ludności z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym wskaźnik zatrudnienia wyniósł 60,1% (o 0,2 p. proc. mniej), a z zasadniczym zawodowym – 55,8% (o 1,3 p. proc. więcej). Wśród osób w wykształceniu średnim ogólnokształcącym wskaźnik zatrudnienia wyniósł 52,5%, tj. o 1,9 p. proc. więcej niż w 2018 r. Najniższy odsetek pracujących odnotowano w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego – 17,5%.

**Tablica 2. Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i wykształcenia w 2019 r.**

Table 2.

Population economically active and inactive population aged 15 and more by aged groups and level education in 2019

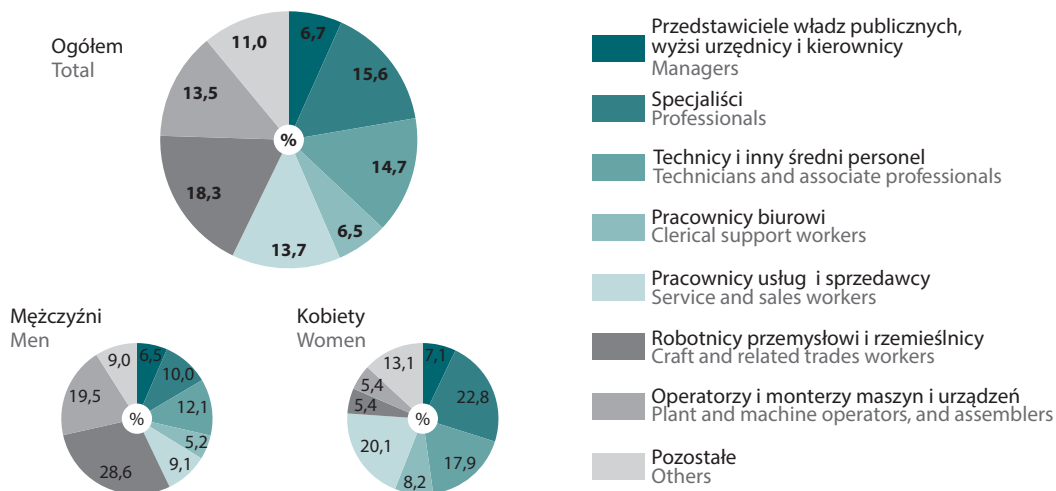
Wyszczególnienie Specification	Aktywni zawodowo Economically active persons		Bierni zawodowo Economically inactive persons
	ogółem total	w tym pracujący of which employed	
	w tysiącach in thousands		
<b>OGÓŁEM TOTAL</b>	<b>435</b>	<b>426</b>	<b>356</b>
w tym w wieku produkcyjnym of which of working age	416	407	139
<b>W wieku: In age:</b>			
15-24 lata years	30	28	63
25-34	100	98	26
35-44	129	127	20
45-54	96	95	19
55 lat i więcej years and more	79	77	228
<b>Z wykształceniem: Level of education:</b>			
Wyższym Tertiary	126	125	29
Policealnym i średnim zawodowym Post-secondary and vocational secondary	118	116	75
Średnim ogólnokształcącym General secondary	43	42	37
Zasadniczym zawodowym Basic vocational	119	116	89
Gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym Lower secondary primary and incomplete primary	29	27	125

Pracownicy najemni stanowili 84,7% ogółu pracujących. Pracodawcy i pracujący na własny rachunek to 14,6% ogółu pracujących, a pomagający członkowie rodzin – 0,7%. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba pracowników najemnych wzrosła o 0,3%. Wyższa była również liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek – o 1,6%, natomiast zmniejszyła się liczba pomagających członków rodzin – o 40,0%.

Z ogólnej liczby pracowników najemnych 76,2% wykonywało pracę na czas nieokreślony (tzw. stałą), a ich udział w ogóle pracowników najemnych wzrósł w skali roku o 4,3 p. proc. Pozostałe 23,8% pracowników najemnych wykonywało pracę na czas określony.

W województwie lubuskim w 2019 r. najliczniejszą grupą zawodową byli pracownicy zaliczani według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności do grupy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Grupa ta stanowiła 17,8% ogółu pracujących (wzrost o 0,2 p. proc. w skali roku). Kolejną grupą byli specjaliści (15,3%, wzrost o 0,5 p. proc.), a także technicy i inny średni personel (14,3%, tj. o 0,8 p. proc. mniej). Pracownicy usług i sprzedawcy to 13,4% ogółu pracujących, a operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń 13,1%.

**Wykres 5. Struktura pracujących według wielkich grup zawodów w 2019 r.**  
Chart 5. Structure of employed by great occupational groups in 2019



Wśród pracujących mężczyzn najliczniejsze grupy zawodów to: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (27,5%) oraz operatorzy i monterzy maszyn (18,8%). Kobiety najliczniej pracowały w zawodach zaliczanych do: specjalistów (22,6%), także do pracowników usług i sprzedawców (19,9%).

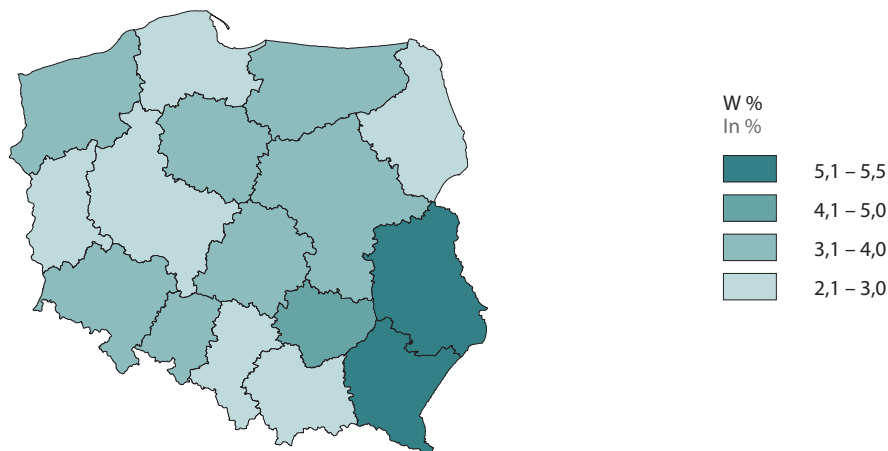
### Podrozdział 1.2. BEZROBOTNI (według BAEL)

#### Subsection 1.2. UNEMPLOYED PERSONS (on the LFS basis)

W 2019 r. zanotowano dalszy spadek liczby bezrobotnych, ich liczba w porównaniu z poprzednim rokiem spadła o 4,0 tys., tj. o 30,8% (wobec spadku przed rokiem o 18,8%). W kraju liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 15,3% (wobec spadku przed rokiem o 21,9%).

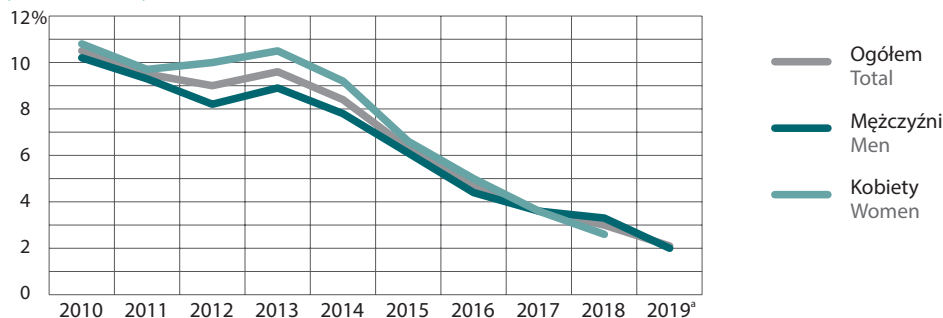
Natężenie bezrobocia odzwierciedla stopa bezrobocia, która wyraża udział bezrobotnych wśród aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej. Stopa bezrobocia wg BAEL w 2019 r. w województwie lubuskim wyniosła 2,1%, tj. o 0,9 p. proc. mniej niż w 2018 r. W kraju wielkość tego wskaźnika była wyższa niż w województwie i wyniosła 3,3% (o 0,5 p. proc. mniej).

**Mapa 3. Stopa bezrobocia wg BAEL według województw w 2019 r.**  
Map 3. Unemployment rate by Labour Force Survey by voivodship in 2019



W województwie lubuskim w omawianym roku zanotowano najniższą stopę bezrobocia w kraju (wg BAEL). W pozostałych województwach najmniejsza wartość wskaźnika wystąpiła w województwie śląskim (2,4%), a najwyższa w województwie lubelskim (5,5%).

**Wykres 6. Stopa bezrobocia według płci**  
Chart 6. Unemployment rate by sex



a W przypadku, gdy liczby po uogólnieniu wyników z próby wynoszą poniżej 5 tys. dane nie mogą być prezentowane ze względu na losowy błąd próby.  
a In cases when after generalization of the sample results, the numbers are estimated below 5 thousand the data cannot be presented because of high sampling error.

### Podrozdział 1.3. BIERNI ZAWODOWO (według BAEL)

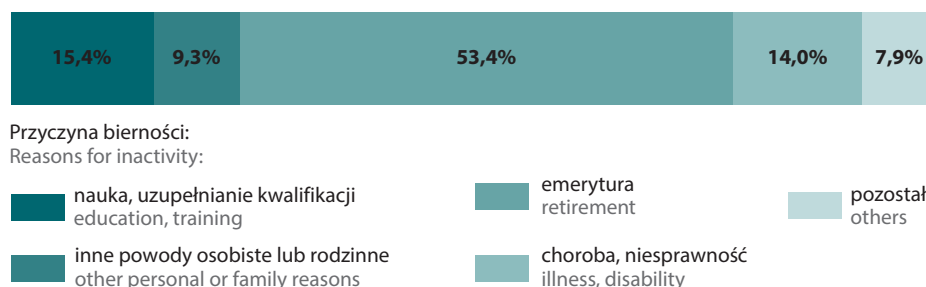
#### Subsection 1.3. ECONOMICALLY INACTIVE PERSONS (on the LFS basis)

W 2019 r. liczba biernych zawodowo wyniosła 356 tys. osób, tj. o 0,6% mniej niż w poprzednim roku (wobec wzrostu liczby biernych zawodowo o 0,3% w 2018 r.). Bierni zawodowo stanowili, tak jak w poprzednim roku, 45,0% ludności województwa w wieku 15 lat i więcej.

Wśród biernych zawodowo ponad połowę (61,8%) stanowiły kobiety. Ich liczba (220 tys.) wzrosła w relacji do poprzedniego roku o 0,5%. Liczba mężczyzn biernych zawodowo zmniejszyła się w skali roku o 1,4% do 136 tys. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, liczba biernych zawodowo mieszkańców wsi zmniejszyła się o 0,8% (do 125 tys.), przy takim samym jak w poprzednim roku poziomie liczby biernych zawodowo mieszkańców miast (231 tys.).

Spośród biernych zawodowo 39,0% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Ich liczba zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 3,5%.

**Wykres 7. Struktura biernych zawodowo według przyczyn bierności w 2019 r.**  
Chart 7. Structure of economically inactive persons by reasons for inactivity in 2019



Głównym powodem bierności zawodowej mieszkańców województwa lubuskiego w 2019 r. było pobieranie emerytury – w przypadku 53,4% biernych zawodowo, tj. o 1,7 p. proc. więcej niż w poprzednim roku. Kolejnymi przyczynami bierności zawodowej były: nauka, uzupełnienie kwalifikacji dla 15,4% ogółu biernych zawodowo. Choroba i niepełnosprawność była przyczyną bierności dla 14,0% biernych zawodowo, a obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu dla 9,3%.

## Rozdział 2. PRACUJĄCY I ZATRUDNIENIE

### Chapter 2. EMPLOYED PERSONS AND PAID EMPLOYMENT

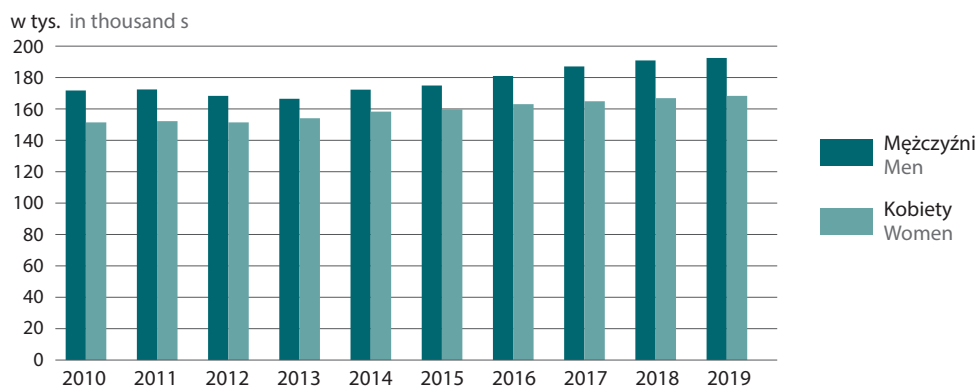
#### Podrozdział 2.1. PRACUJĄCY

##### Subsection 2.1. EMPLOYED PERSONS

W końcu 2019 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej województwa lubuskiego (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego) wyniosła 360,7 tys. osób. W porównaniu z poprzednim rokiem ich liczba wzrosła o 0,8% (w 2018 r. wzrost wyniósł 1,7%). W kraju zanotowano wzrost na poziomie 1,1% (wobec 1,5% przed rokiem).

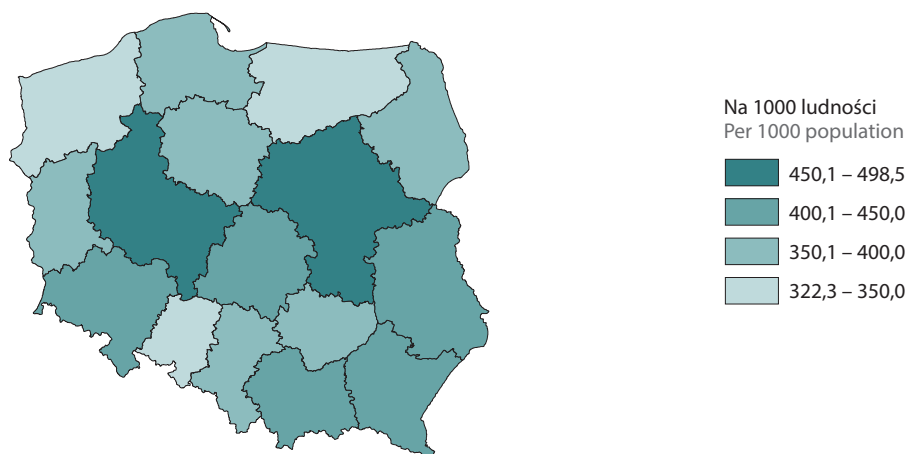
Sektor prywatny skupiał 287,4 tys. osób, tj. o 0,9% więcej niż w poprzednim roku. W sektorze publicznym pracowało 73,3 tys. osób, tj. o 0,6% więcej niż w 2018 r. Tym samym udział liczby pracujących w sektorze prywatnym w ogóle pracujących w województwie wzrósł o 0,1 p. proc. do 79,7%.

**Wykres 8. Pracujący<sup>a</sup> według płci. Stan w dniu 31 XII**  
Chart 8. Employed persons<sup>a</sup> by sex. As of 31 December



a Według faktycznego miejsca pracy.  
a By the actual workplace.

**Mapa 4. Pracujący w gospodarce narodowej według województw w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
Map 4. Employed persons in the national economy by voivodship in 2019. As of 31 December

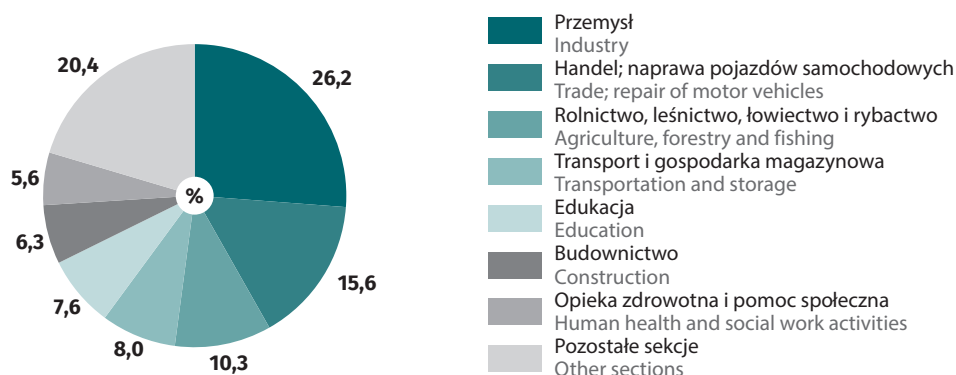


Liczba pracujących mężczyzn i kobiet wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem po 0,8%, odpowiednio do 192,4 tys. i 168,2 tys. (przed rokiem zanotowano wzrost odpowiednio o 2,1% i 1,3%). Tak jak w poprzednim roku ponad połowę ogółu pracujących w województwie (53,4%) stanowili mężczyźni.

Podobnie jak w poprzednich latach pracujący w województwie lubuskim stanowili 2,3% ogółu pracujących w kraju. Istotnym miernikiem pracujących jest ich liczba w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W województwie lubuskim wartość tego wskaźnika wyniosła 357, tj. o 4 więcej niż w poprzednim roku (kiedy wzrost wyniósł 7 osób na 1000 mieszkańców). W kraju wartość tego wskaźnika osiągnęła poziom 411 (tj. o 4 więcej niż przed rokiem). Wśród województw lubuskie zajęło ponownie 13 lokatę w kraju (przed opolskim, zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim). Najwięcej pracujących na 1000 ludności zanotowano w województwach mazowieckim i wielkopolskim (na poziomie odpowiednio 499 i 453).

W 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost liczby pracujących zanotowano w większości sekcji, a łączny ich udział w strukturze pracujących wyniósł 61,9%. Wśród sekcji o znaczącym udziale w strukturze pracujących wzrost liczby pracujących zanotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,5%), w budownictwie (o 4,5%), w edukacji (o 0,8%), w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (o 0,5%), a także w przemyśle (o 0,4%). W sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna liczba pracujących nie zmieniła się. Mniejszą niż przed rokiem liczbę pracujących odnotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,0%), w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 0,7%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,1%).

**Wykres 9. Struktura pracujących w województwie lubuskim w 2019 r. według sekcji PKD. Stan w dniu 31 XII**  
 Chart 9. Structure of employed persons in the Lubuskie Voivodeship in 2019 by sections. As of 31 December



W końcu 2019 r. najwięcej pracujących, tak jak w poprzednich latach, zanotowano w przemyśle. Ich udział w ogóle pracujących wyniósł 26,2% (tj. o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem), w tym w przetwórstwie przemysłowym – 23,7%. W pozostałych sekcjach zmiana udziału pracujących w strukturze pracujących w województwie w porównaniu z poprzednim rokiem wyniosła od +0,4 p. proc. w transporcie i gospodarce magazynowej (do 8,0%) do -0,2 p. proc. handlu; naprawie pojazdów samochodowych (do 15,6%).

W końcu 2019 r., w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, liczba pracujących w głównym miejscu pracy wyniosła 202,4 tys. osób. Było to o 0,7% więcej niż w poprzednim roku (w 2018 r. w analogicznym okresie wzrost wyniósł 0,9%).

W omawianej grupie podmiotów 13,7% ogółu pracujących pracowało w porze nocnej, przy czym odsetek ten zmniejszył się w skali roku o 0,4 p. proc. Pracujący niepełnosprawni stanowili 6,4% ogółu pracujących, tj. o 0,3 p. proc. mniej niż w 2018 r., a pracujący emeryci i renciści – 3,9% (tj. więcej o 0,1 p. proc.). Pracujący cudzoziemcy stanowili 3,8% (o 1,1 p. proc. więcej). Liczba pracujących cudzoziemców zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 41,5%.

W strukturze pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących 60,6% stanowili pracujący w podregionie zielonogórskim. Ich liczba wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,6% (wobec wzrostu przed rokiem o 1,2%). Liczba pracujących w podregionie gorzowskim wzrosła o 1,4% w skali roku (wobec wzrostu w 2018 r. o 2,5%).

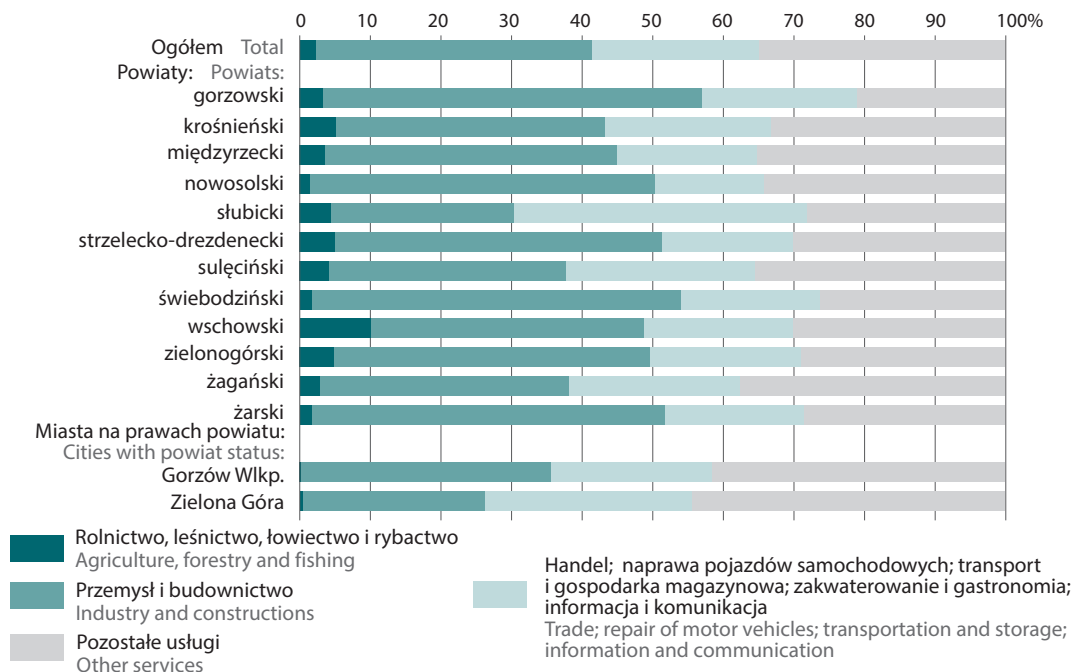
W 10 powiatach województwa (spośród 14) odnotowano wzrost liczby pracujących w porównaniu z poprzednim rokiem. Najwyższy wzrost w tym zakresie (na poziomie 8,2%) zanotowano w powiecie krośnieńskim. W pozostałych powiatach, zanotowano wzrost liczby pracujących wynoszący od 0,7% w powiecie nowosolskim i 1,2% w Zielonej Górze do 2,7% w powiecie międzyrzeckim, 2,8% w sulęcińskim i 4,4% w słubickim. Powiaty, w których odnotowano spadek liczby pracujących to: zielonogórski (o 4,9%), żagański (2,7%), żarski (0,5%) i miasto na prawach powiatu Gorzów Wlkp. (0,3%).

Łącznie ok. 37% ogółu pracujących w województwie koncentrują miasta na prawach powiatu. W końcu 2019 r. co 5 pracujący w województwie pracował w Zielonej Górze, a kolejne 16,9% w Gorzowie Wlkp. Pracujący w powiecie żarskim stanowili 8,3% ogółu pracujących w województwie, świebodzińskim - 7,9%, nowosolskim - 6,8%. Najmniejszy odsetek stanowili pracujący w powiatach: sulęcińskim (2,9%), wschowskim (3,0%) i strzelecko-drezdeneckim (3,7%).

Analiza struktury pracujących w powiatach według sektorów ekonomicznych wskazuje, że w większości powiatów największy udział pracujących notuje się w przemyśle i budownictwie przy średniej dla województwa wynoszącej 39,0% (o 0,2 p. proc. mniej niż w 2018 r.). Wśród powiatów, w których udział pracujących w tych rodzajach działalności jest największy w 2019 r. znalazły się m.in.: powiat gorzowski (53,7% ogółu pracujących w powiecie), powiat świebodziński (52,2%), powiat żarski (50,0%) i powiat nowosolski (48,9%). Najmniejszy udział pracujących w przemyśle i budownictwie zanotowano w: Zielonej Górze (25,8%), w powiecie słubickim (25,9%) i w powiecie sulęcińskim (33,6%).

Dalsze 34,9% ogółu pracujących (o 0,2 p. proc. mniej niż w poprzednim roku) koncentrują przedsiębiorstwa usługowe, z grupy obejmującej m.in. sekcje: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązki zabezpieczenia społeczne, edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, administrowanie i działalność wspierająca. Najwyższy odsetek pracujących w tej grupie sekcji zanotowano w Zielonej Górze (44,3%) i Gorzowie Wlkp. (41,6%). Na wysokim poziomie kształtował się udział pracujących w omawianej grupie sekcji również w powiatach: żagańskim (37,7%) i sulęcińskim (35,5%). Najmniejszy odsetek pracujących w jednostkach z prezentowanej grupy zanotowano w powiecie gorzowskim (20,8%), świebodzińskim (26,2%) i słubickim (28,1%).

**Wykres 10. Struktura pracujących<sup>a</sup> według sektorów ekonomicznych i powiatów w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
Chart 10. Structure of employed persons<sup>a</sup> by economical sectors and powiats in 2019. As of 31 December.



a Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

a According to the actual workplace. Excluding economic entities employing up to 9 persons and private farms in agriculture.



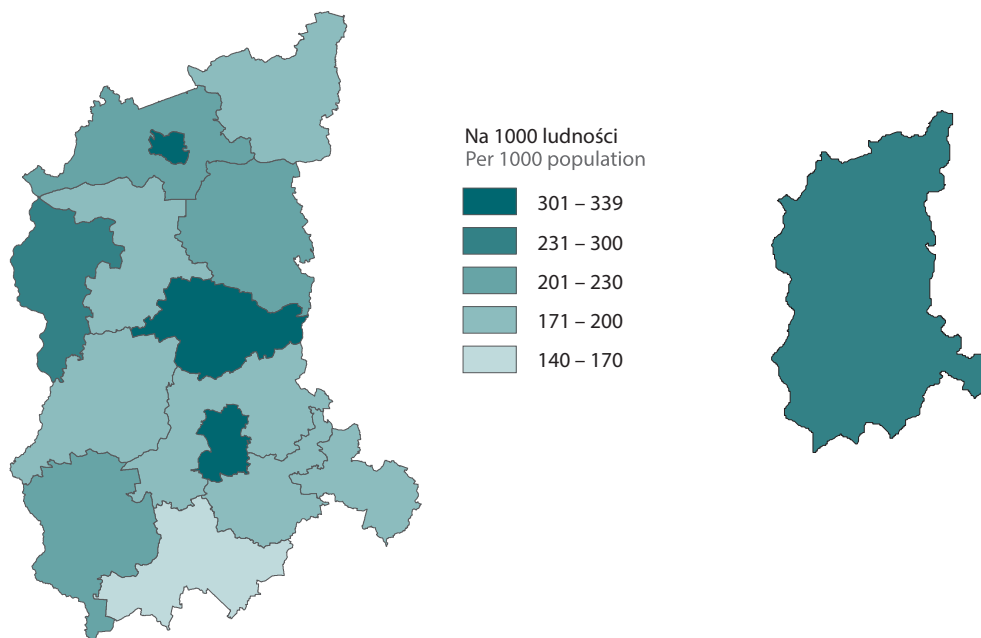
Kolejne 23,7% pracujących (o 0,5 p. proc. więcej) pracowało w jednostkach prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii lub informacji i komunikacji. Najwyższy odsetek pracujących w tych rodzajach działalności odnotowano w powiecie słubickim (41,6%). Mniejszy zanotowano m.in. w Zielonej Górze (29,4%) i powiecie sulęcińskim (26,7%). Najmniej pracujących w tej grupie sekcji zanotowano w powiecie nowosolskim (15,4%) i strzelecko-drezdeneckim (18,7%).

Spośród pracujących w województwie, tak jak przed rokiem, 2,4% pracowało w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie. Najwyższy odsetek pracujących w omawianym rodzaju działalności zanotowano w powiecie wschowskim (10,2%). Stosunkowo wysoki udział pracujących w tej sekcji zanotowano w powiecie krośnieńskim (5,1%) i strzelecko-drezdeneckim (5,0%). Najmniejszy udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie zanotowano w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze, na poziomie odpowiednio 0,2% i 0,5%.

Jednym ze wskaźników obrazujących sytuację na rynku pracy jest liczba pracujących w przeliczeniu na liczbę ludności. W 2019 r. w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób zanotowano 236 pracujących na 1000 ludności (wobec 233 przed rokiem). Przeciętna wartość tego wskaźnika w kraju wyniosła 255 (wobec 251 w 2018 r.).

W lubuskich powiatach największy wskaźnik pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w Zielonej Górze (339, wobec 337 przed rokiem). Wyższą wartość wskaźnika od przeciętnej w województwie odnotowano również w powiecie świebodzińskim (337, wobec 328 przed rokiem). W pozostałych powiatach wartość wskaźnika wahała się od 140 w powiecie żagańskim i 178 w strzelecko-drezdeneckim do 240 w powiecie słubickim i 327 w Gorzowie Wlkp.

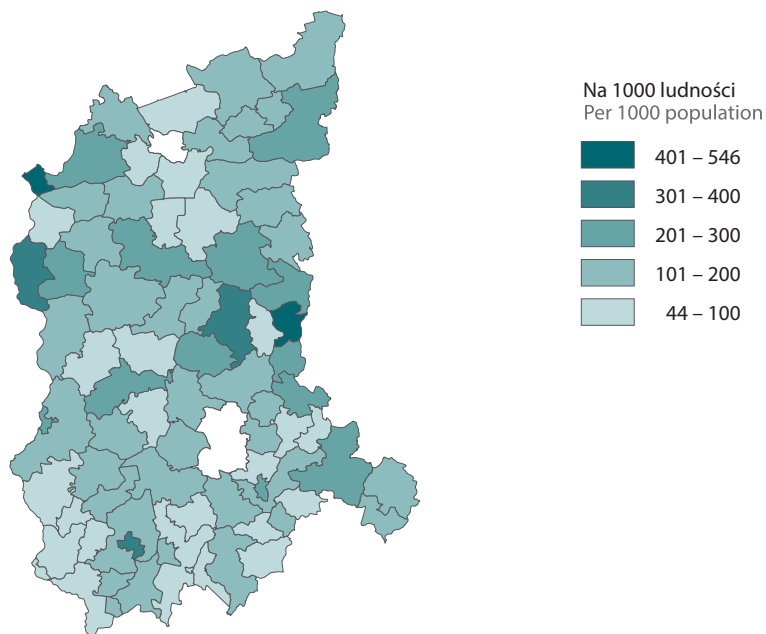
**Mapa 5. Pracujący<sup>a</sup> według powiatów w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Map 5. Employed<sup>a</sup> persons by powiats in 2019. As of 31 December



<sup>a</sup> Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

<sup>a</sup> According to the actual workplace. Excluding economic entities employing up to 9 persons and private farms in agriculture.

**Mapa 6. Pracujący<sup>a</sup> według gmin w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Map 6. Employed<sup>a</sup> persons by gminas in 2019. As of 31 December



<sup>a</sup> Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Bez miast na prawach powiatu.

<sup>a</sup> According to the actual workplace. Excluding economic entities employing up to 9 persons and private farms in agriculture. Excluding cities with powiat status.

Śród gmin województwa lubuskiego, bez miast na prawach powiatu, wyższą wartość prezentowanego wskaźnika w stosunku do jego średniej wartości w województwie (236) zanotowano, tak jak w poprzednim roku w 14 gminach, były to m.in. gminy: Zbąszynek (546 pracujących na 1000 ludności), Kostrzyn nad Odrą (433), Świebodzin (381). W pozostałych gminach (o wskaźniku mniejszym od przeciętnego w województwie) wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 44 w gminie wiejskiej Bledzew i 49 w gminie wiejskiej Tuplice do 230 w gminie miejsko-wiejskiej Witnica i 231 w gminie miejsko-wiejskiej Sława.

Biorąc pod uwagę formę organizacyjno-prawną jednostek w 2019 r. najczęściej pracujących zanotowano w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (40,7% pracujących w województwie tj. o 0,2 p. proc. mniej niż w poprzednim roku). Spółki akcyjne koncentrowały 5,4% pracujących (o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem). W gminnych samorządowych jednostkach organizacyjnych było 5,4% ogółu pracujących. Z kolei osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 13,2%, wobec 12,7% w 2018 r.

## Podrozdział 2.2. ZATRUDNIENIE

### Subsection 2.2. PAID EMPLOYMENT

Zatrudnienie (wg siedziby jednostki) w dniu 31 XII 2019 r. wyniosło 200,6 tys., tj. 1,7% więcej niż w poprzednim roku (w 2018 r. wzrost wyniósł 1,0%). Zatrudnienie wśród kobiet wzrosło o 1,1%, natomiast wśród mężczyzn wzrost wyniósł 0,5% (przed rokiem zanotowano wzrost na poziomie odpowiednio o 0,2% i 1,8%). W sektorze prywatnym zatrudnienie wzrosło o 0,5%, a w sektorze publicznym o 1,0%.

Odsetek pracujących na podstawie stosunku pracy, wyniósł 99,1%, właściciele i współwłaściciele łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin stanowili 0,8% ogółu pracujących, a 0,1% agenci. W populacji zatrudnionych 94,5% stanowili pełnozatrudnieni. Niemal co 5 zatrudniony (18,1% omawianej grupy) posiadał umowę na czas określony.

**Tablica 3. Zatrudnieni<sup>a</sup> w gospodarce narodowej w województwie lubuskim**  
 Table 3. Paid emploment<sup>a</sup> in national economy in lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019
<b>OGÓŁEM</b> TOTAL	<b>197153</b>	<b>198980</b>	<b>200569</b>
w tym kobiety of which women	98184	98343	99453
Sektor publiczny Public sector	64664	64419	65046
Sektor prywatny Private sector	132389	134561	135523
Z liczby ogółem pełnozatrudnieni Of total number full-time paid employees	186356	187857	189541
w tym kobiety of which women	91645	91705	92903

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Według siedziby jednostki. Stan w dniu 31 XII.

a Data concerning economic entities employing more than 9 persons and budgetary entities regardless of the number of employment. As of 31 December.

W województwie lubuskim w 2019 r. pracujący przepracowali łącznie 370,0 mln godzin, tj. o 0,7% więcej niż w poprzednim roku (kiedy wzrost w analogicznym okresie wyniósł 0,9%). Nominalny czas przepracowany w przeliczeniu na 1 zatrudnionego wyniósł 1932 godziny, tj. o 1 godzinę więcej niż w poprzednim roku. Z ogółu liczby godzin nominalnych 1690 przypadło na czas przepracowany (z tego 97,4% przepracowano w godzinach normalnych, a pozostałe 2,6% w godzinach nadliczbowych). Liczba godzin nieprzepracowanych tj. takiego czasu, w którym pracujący był nieobecny lub nie przystąpił do pracy, m.in. z powodu choroby, opieki na członkiem rodziny, urlopu wypoczynkowego, okolicznościowego, płatnego przestoju, strajku, tak jak w poprzednim roku, wyniosła 287 godzin.

## Rozdział 3. PRZYJĘCIA I ZWOLNIENIA

### Chapter 3. HIRES AND TERMINATIONS

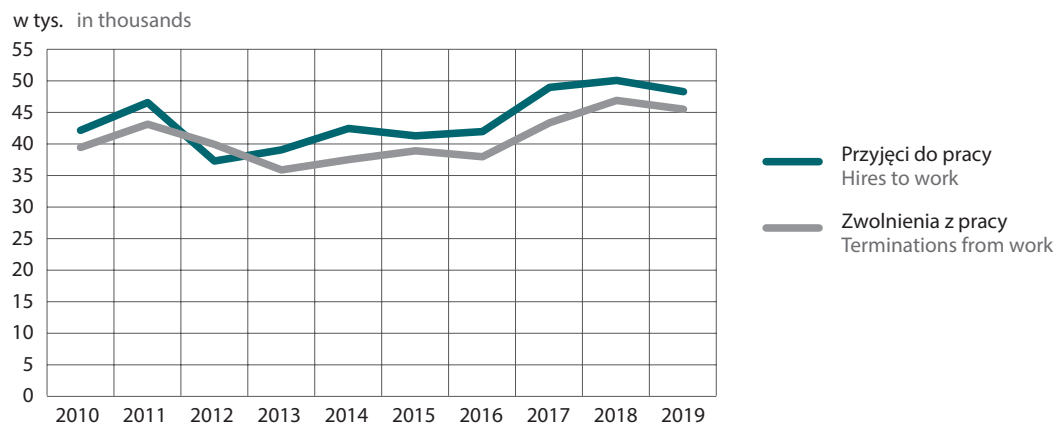
W podmiotach gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących w 2019 r. przyjęto do pracy 48,3 tys. osób, tj. o 3,5% mniej niż w poprzednim roku. Przed rokiem liczba przyjętych do pracy była wyższa o 2,3%. Ponad połowa (57,3%) nowo przyjętych do pracy to mężczyźni, a ich udział w strukturze przyjętych był o 1,4 p. proc. mniejszy niż w poprzednim roku.

Ponad połowa osób przyjętych do pracy (67,9%) to osoby, które poprzednio pracowały, a ich udział wzrósł w skali roku o 11,5 p. proc. Dla 13,9% tej grupy przerwa w pracy do momentu zatrudnienia nie trwała dłużej niż 1 miesiąc (tj. o 1,5 p. proc. mniej niż przed rokiem). Dla 13,0% przyjętych było to podjęcie pierwszej pracy (o 0,4 p. proc. mniej). Wśród ogółu przyjętych 6,0% osób posiadało status absolwenta.

W 2019 r. wśród absolwentów przyjętych do pracy najwięcej osób posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, ich udział wyniósł 34,5% (o 2,2 p. proc. mniej niż przed rokiem). Kolejnymi grupami były osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (25,9%, tj. o 2,5 p. proc. więcej) i z wykształceniem wyższym (25,2%, tj. 2,4 p. proc. mniej).

Najwięcej nowych pracowników przyjęto w przemyśle tj. 37,1% (o 2,2 p. proc. mniej niż przed rokiem). W transporcie i gospodarce magazynowej pracę podjęło 11,9% nowozatrudnionych (o 1,9 p. proc. więcej). W jednostkach prowadzących działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej pracę podjęło kolejne 10,9% (o 0,3 p. proc. mniej), a w handlu, naprawie pojazdów samochodowych 10,6% (o 1,0 p. proc. mniej).

**Wykres 11. Przyjęcia i zwolnienia pracowników pełnozatrudnionych<sup>a</sup>**  
**Chart 11. Hires and terminations<sup>a</sup> of full-time paid employees**



<sup>a</sup> Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane dotyczą pełnozatrudnionych łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

<sup>a</sup> Data concerning economic entities employing more than 9 persons and budgetary entities regardless of the number of employment. Data concern full-time paid employees, including seasonal and temporary paid.

**Tablica 4. Przyjęcia i zwolnienia z pracy<sup>a</sup>**  
**Table 4. Hires and terminations<sup>a</sup>**

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019
<b>Przyjęci do pracy ogółem</b> <b>Hires total</b>	<b>48940</b>	<b>50060</b>	<b>48293</b>
w tym z ogółu przyjętych: of which of total hires:			
Podejmujący pierwszą pracę Persons starting work for the first time	6272	6733	6292
Pozostali przyjęci do pracy Other hires	42668	43327	42001
w tym poprzednio pracujący of which previously employed persons	29708	28253	32807
<b>Współczynnik przyjęć w %</b> <b>Hire rate in %</b>	<b>26,9</b>	<b>27,0</b>	<b>25,8</b>
<b>Zwolnieni z pracy ogółem</b> <b>Terminated jobs total</b>	<b>43351</b>	<b>46885</b>	<b>45495</b>
w tym z ogółu zwolnionych: of total terminated			
Zwolnieni w drodze wypowiedzenia: Terminated due to dissolution of an employment contract:			
przez pracodawcę by employer	4591	3318	3800
przez pracownika by employee	6270	6818	5847
Zwolnieni na mocy porozumienia stron Terminated by virtue of mutual agreement	14885	16975	18006
Zwolnieni z upływem czasu, na który zostali zatrudnieni Terminated with the passage of time for which they were hired	8580	9874	9584
<b>Współczynnik zwolnień w %</b> <b>Termination rate in %</b>	<b>23,7</b>	<b>25,3</b>	<b>24,3</b>

<sup>a</sup> Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

<sup>a</sup> Data concerning economic entities employing more than 9 persons and budgetary entities regardless of the number of employment. Data concern full-time paid employees, excluding seasonal and temporary paid employees.

Współczynnik przyjęć, określający stosunek liczby przyjęć (pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych w roku badanym) do liczby pełnozatrudnionych według stanu z końca roku poprzedzającego rok badany, w 2019 r. wyniósł 25,8% tj. o 1,2 p. proc. mniej niż w poprzednim roku (w 2018 r. zanotowano wzrost wskaźnika o 0,1 p. proc.). Współczynnik przyjęć kobiet wyniósł 22,4%, tj. o 0,3 p. proc. mniej.

W 2019 r. zwolniono z pracy 45,5 tys. osób, tj. mniej o 3,0% niż w 2018 r. (przed rokiem zanotowano wzrost o 8,2%).

Do zwolnienia na mocy porozumienia stron, tak jak w poprzednim roku doszło w 39,6% przypadków (o 3,4 p. proc. więcej niż przed rokiem). Z powodu upływu czasu, na który pracownicy zostali zatrudnieni, zwolniono 21,1% ogółu tej grupy (udział tej grupy nie zmienił się). W wyniku wypowiedzenia przez pracownika zwolniono 12,9% ogółu zwolnionych (o 1,6 p. proc. mniej niż przed rokiem), a w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę 8,4% (o 1,3 p. proc. więcej). Odsetek zwolnień w wyniku przejścia pracownika na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację wyniósł 6,3%, tj. o 0,6 p. proc. mniej niż przed rokiem.

Współczynnik zwolnień, wyrażony relacją liczby zwolnień do liczby zatrudnionych według stanu z końca poprzedniego roku, wyniósł 24,3%, tj. o 1,0 p. proc. mniej niż w 2018 r. Wśród kobiet wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 20,3% (o 0,9 p. proc. mniej).

## Rozdział 4. POPYT NA PRACĘ

### Chapter 4. DEMAND FOR LABOUR

Badanie popytu na pracę dostarcza wielu informacji dotyczących rynku pracy, które nie znajdują odzwierciedlenia w innych badaniach dotyczących tego zakresu statystyki publicznej.

Liczba pracujących w podmiotach zatrudniających 1 i więcej osób w województwie, biorących udział w badaniu popytu na pracę według stanu w dniu 31 XII 2019 r. wyniosła 274,1 tys., tj. o 2,8% mniej niż w poprzednim roku (w 2018 r. zanotowano wzrost o 5,8%).

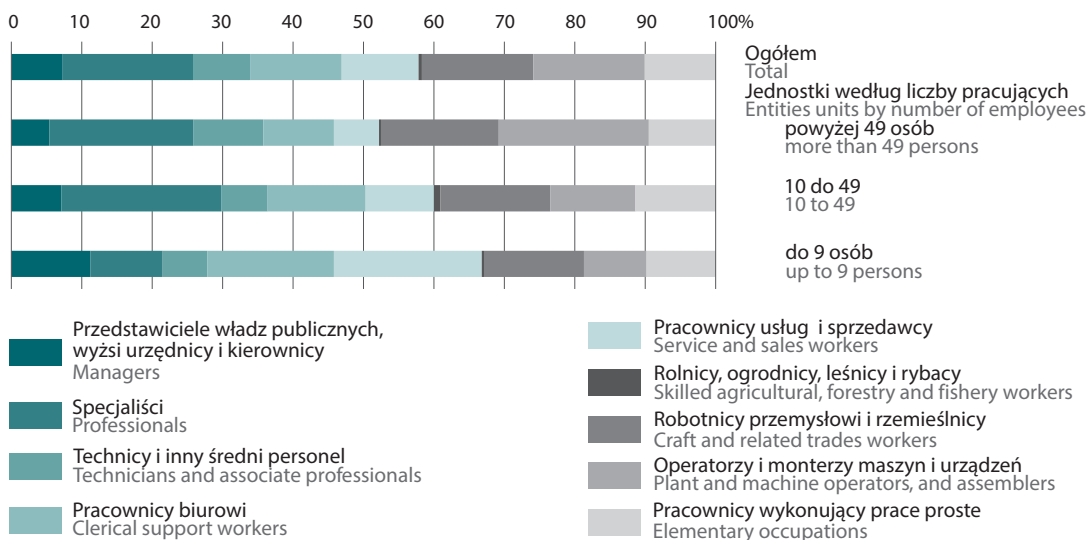
Najliczniejszą grupą pracujących w końcu 2019 r. były osoby pracujące w zawodach zaliczanych według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności do specjalistów, których udział wyniósł 18,5% (tj. o 0,4 p. proc. więcej niż w końcu 2018 r.). Kolejne grupy to osoby pracujące w zawodach zaliczanych do grup: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, a także operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (po 15,8%, tj. odpowiednio o 3,6 p. proc. mniej i 0,8 p. proc. więcej niż przed rokiem). Licznymi grupami byli również pracownicy biurowi (13,0%), pracownicy usług i sprzedawcy (10,9%), a także pracownicy wykonujący prace proste (10,1%).

Pracownicy z grupy specjaliści, w liczbie 50,8 tys. osób, w większości pracowali w sektorze publicznym (63,7% ogółu specjalistów), a także w jednostkach dużych – powyżej 49 osób (54,1%). Specjaliści najliczniej pracowali w edukacji (42,7%), w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (12,6%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (11,5%).

Pracownicy z grupy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, w liczbie 43,3 tys. osób, w zdecydowanej większości (94,9%) pracowali w sektorze prywatnym. Biorąc pod uwagę wielkość jednostek, ponad połowa z nich (51,8%) pracowała w jednostkach dużych. Pracownicy z grupy zawodów robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy w zdecydowanej większości pracowała w przetwórstwie przemysłowym (62,2%) i w budownictwie (22,0%). W przypadku żadnej z sekcji odsetek robotników przemysłowych i rzemieślników nie przekroczył 6,0%.

Pracownicy z grupy operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń w zdecydowanej większości (91,1% ogółu pracujących w tej grupie) pracowali w sektorze prywatnym, 65,8% pracowało w jednostkach powyżej 49 osób. Połowę operatorów i monterów maszyn i urządzeń koncentrowały jednostki prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, a kolejne 32,2% w transporcie i gospodarce magazynowej.

**Wykres 12. Struktura pracujących według grup zawodów i wielkości jednostek w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
**Chart 12. Structure employed persons by occupational groups and unit size in 2019. As of 31 December**



Pracownicy biurowi w przeważającej części zatrudnieni byli w sektorze publicznym (76,3% tej grupy), w jednostkach dużych (37,6%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (25,8%), przetwórstwie przemysłowym (17,7%), a także w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (10,8%).

Z kolei pracownicy usług i sprzedawcy w 91,2% pracowali w sektorze prywatnym. Niemal połowa tej grupy (48,2%) pracowała w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób. Największa część tej grupy (60,1%) pracowała w handlu; naprawie pojazdów samochodowych.

W końcu 2019 r. kobiety stanowiły 49,7% ogółu pracujących, tj. o 0,5 p. proc. mniej niż w końcu 2018 r. W większości kobiety pracowały w sektorze prywatnym (63,6% ogółu pracujących kobiet), tj. o 1,0 p. proc. mniej w skali roku. Co druga kobieta zatrudniona była w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób. W podmiotach od 10 do 49 osób pracowało 27,9% kobiet, a 24,7% w podmiotach do 9 osób.

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, najwięcej kobiet pracowało w przemyśle (22,2% ogółu pracujących kobiet), w tym 20,9% w przetwórstwie przemysłowym. Kolejnymi sekcjami były: handel; naprawa pojazdów samochodowych (18,5%), edukacja (18,1%), a także opieka zdrowotna i pomoc społeczna (10,8%) i administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (7,6%). W pozostałych sekcjach odsetek pracujących kobiet nie przekraczał 4%.

Największy udział kobiet w strukturze pracujących ogółem zanotowano w jednostkach prowadzących działalność w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (85,5% ogółu pracujących), edukacja (79,6%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (77,7%), zakwaterowanie i gastronomia (75,7%), a także administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (73,2%). Najmniejszy udział kobiet w ogóle pracujących odnotowano w budownictwie (11,6%). W przemyśle udział kobiet wyniósł 35,0%.

Biorąc pod uwagę strukturę pracujących kobiet według zawodów, najwięcej kobiet wykonywało pracę w zawodach zaliczanych do grupy specjalistów (26,2% ogółu pracujących kobiet). Kolejne grupy zawodów wśród kobiet to: pracownicy biurowi (17,9%), pracownicy usług i sprzedawcy (14,7%), a także pracownicy wykonujący prace proste (12,2%).

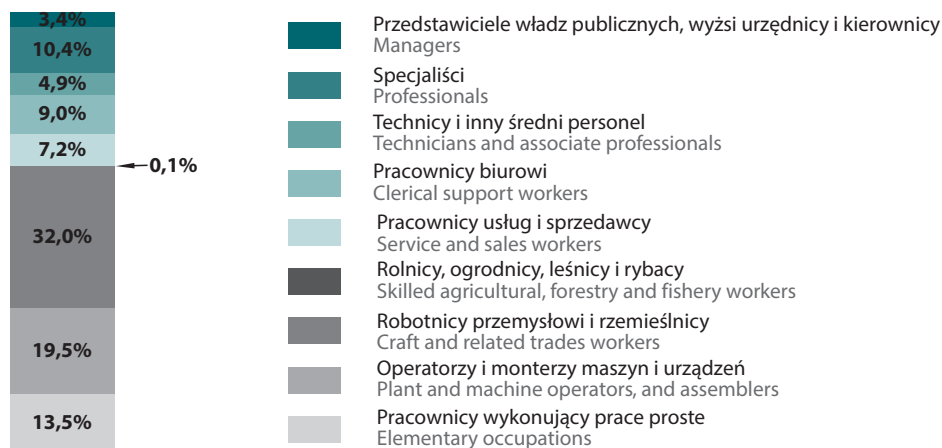
Wśród mężczyzn najliczniejsze były grupy zawodów: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (25,6% ogółu pracujących mężczyzn), a także operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (25,2%), specjaliści (10,9%) i przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (8,6%).

W końcu 2019 r. wśród pracujących 20,3 tys. osób stanowiły osoby niepełnosprawne, ich udział w strukturze ogółu pracujących wyniósł 7,4%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem. Większość pracujących niepełnosprawnych pracowała w sektorze prywatnym (74,4%), najczęściej w jednostkach dużych (64,3%). Największy odsetek w ogóle pracujących odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (53,0% ogółu pracujących w tej sekcji). W pozostałych sekcjach odsetek ten był zdecydowanie mniejszy, przy czym największy zanotowano w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (na poziomie 12,4%), a także w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (10,1%) i w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (8,7%).

W końcu 2019 r. 1,7 tys. niepełnosprawnych pracowało na stanowiskach specjalnie dostosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności (tj. o 44,2% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, kiedy odnotowano wzrost w skali roku o 37,6%). Grupa ta stanowiła 8,5% pracujących niepełnosprawnych (tj. o 6,1 p. proc. mniej niż przed rokiem). Zainteresowanie zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych wskazywało 1,7 tys. zakładów pracy (to o 0,6 tys. więcej niż w końcu 2018 r.).

W końcu 2019 r. 3,6% podmiotów, które brały udział w badaniu wskazywało, że w swoich zasobach dysponuje wolnymi miejscami pracy. Łącznie w zakładach pracy było 2,1 tys. wolnych miejsc pracy, tj. o 5,3 tys. mniej niż w końcu poprzedniego roku. W zdecydowanej większości (w 83,9%) wolne miejsca pracy znajdowały się w sektorze prywatnym. Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów połowa omawianych miejsc pracy znajdowała się w podmiotach dużych, a w podmiotach średnich i małych po ok. 25%. Najwięcej wolnych miejsc pracy było w przemyśle (44,6%). W pozostałych sekcjach znajdowało się zdecydowanie mniej wolnych miejsc pracy, najczęściej w transporcie i gospodarce magazynowej (12,3%) i budownictwie (9,3%).

**Wykres 13. Struktura wolnych miejsc pracy według grup zawodów w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Chart 13. Structure of vacancies job by occupational groups in 2019. As of 31 December



Najczęściej wolne miejsca pracy w omawianym okresie występowały w grupie zawodów zaliczanych do robotników przemysłowych i rzemieślników (32,0%), operatorów i monterów maszyn (19,5%) i pracowników wykonujących prace proste (13,5%).

W 2019 r. w województwie lubuskim powstało 12,3 tys. nowych miejsc pracy, tj. o 1,1 tys. (o 10,3%) więcej niż w poprzednim roku. Niemal 90% miejsc pracy powstało w sektorze prywatnym. Biorąc pod uwagę wielkość jednostek najczęściej nowych miejsc pracy (59,8%) powstało w jednostkach małych (do 9 osób), było to o 7,9 p. proc. więcej niż w poprzednim roku. Kolejne 25,8% nowych miejsc pracy powstało w jednostkach o liczbie pracujących od 10 do 49 osób (o 2,8 p. proc. mniej). W jednostkach dużych powstało 14,5%, tj. to o 5,0 p. proc. mniej w skali roku.

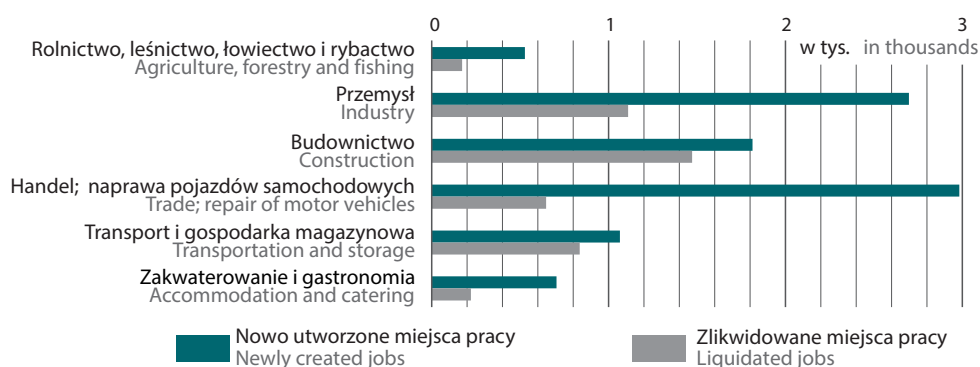
Wzrost liczby nowych miejsc pracy, w porównaniu z 2018 r., zanotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,0 tys.), zakwaterowaniu i gastronomii (0,2 tys.) i budownictwie (0,1 tys.). Mniej

nowych miejsc pracy powstało m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,4 tys.), w administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,2 tys.), administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (po 0,1 tys.).

W omawianym roku najwięcej nowych miejsc pracy (21,9%) powstało w przemyśle, w tym 20,1% w przetwórstwie przemysłowym. Ich udział zmniejszył się w skali roku odpowiednio o 1,9 p. proc. i 0,8 p. proc. Kolejne 24,2% nowych miejsc pracy powstało w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 15,8 p. proc. więcej niż w poprzednim roku), 14,7% w budownictwie (o 0,7 p. proc. mniej niż przed rokiem), a 8,6% – w transporcie i gospodarce magazynowej (spadek o 4,2 p. proc.). W edukacji powstało 6,1% nowych miejsc pracy (o 0,2 p. proc. mniej), a 5,7% w zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,1 p. proc. więcej).

Z ogółu nowopowstałych miejsc pracy w 2019 r. w końcu roku 0,2 tys. pozostawało niezagospodarowanymi, w tym najwięcej przeznaczonych było dla osób wykonujących prace w grupach zawodów zaliczanych do przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników, a także dla techników i innego średniego personelu oraz specjalistów.

**Wykres 14. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy według wybranych sekcji PKD w 2019 r.**  
Chart 14. Newly created jobs and liquidated jobs by selected sections in 2019



W 2019 r. zlikwidowano 5,7 tys. miejsc pracy, tj. o 16,2% mniej niż w 2018 r. Najwięcej miejsc pracy ubyło w budownictwie (1,5 tys.), przemyśle (1,1 tys.), transporcie i gospodarce magazynowej (0,8 tys.), a także w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (0,6 tys.).

Po raz kolejny w województwie lubuskim zanotowano dodatni bilans miejsc pracy (różnica pomiędzy powstałymi i zlikwidowanymi miejscami pracy), który w 2019 r. wyniósł 6,6 tys. Był on wyższy niż w poprzednim roku o 2,2 tys.

W niemal wszystkich rodzajach działalności bilans miejsc pracy był dodatni, w tym najwyższą nadwyżkę nowo utworzonych miejsc pracy nad zlikwidowanymi zanotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (2,3 tys.), a także w przemyśle (na poziomie 5,8 tys.). W pozostałych sekcjach nadwyżka była mniejsza, od kilkudziesięciu miejsc w informacji i komunikacji do 0,5 tys. w edukacji oraz w zakwaterowaniu i gastronomii. Niewielki ujemny bilans miejsc pracy zanotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej, a także w działalności finansowej i ubezpieczeniowej.

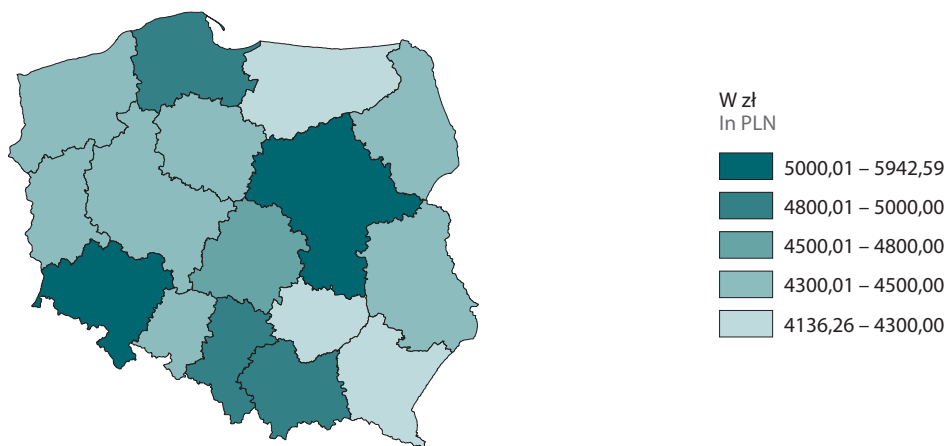
## Rozdział 5. WYNAGRODZENIA

### Chapter 5. WAGES AND SALARIES

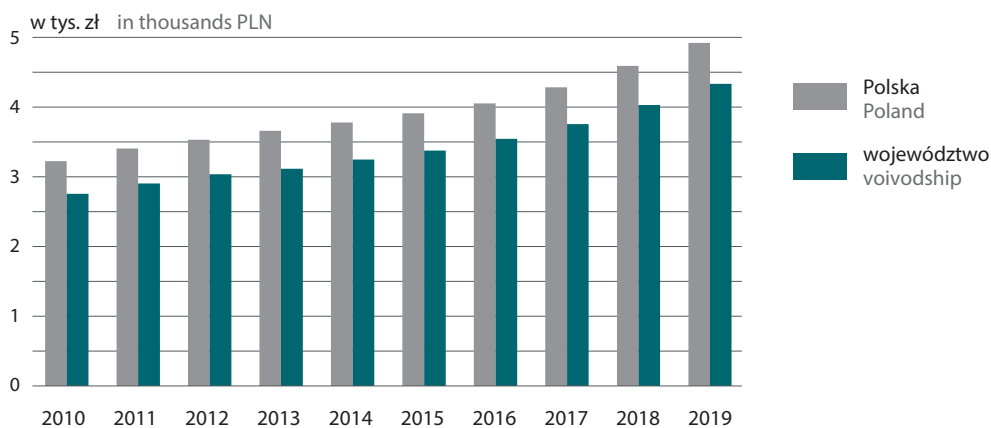
W 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubuskim wyniosło 4333,15 zł, tj. wzrosło o 7,5% w porównaniu z poprzednim rokiem (kiedy wzrost wyniósł 7,3%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w województwie stanowiło 88,1% przeciętnego wynagrodzenia w kraju (w 2018 r. stanowiło 87,8% przeciętnego wynagrodzenia w kraju).



**Mapa 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według województw w 2019 r.**  
 Map 7. Average monthly gross wages and salaries by voivodship in 2019



**Wykres 15. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto**  
 Chart 15. Average monthly gross wages and salaries



Wyższe przeciętne wynagrodzenie brutto od średniego w województwie zanotowano m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 73,2% więcej od przeciętnego wynagrodzenia w województwie), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o 32,4% więcej), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 20,8% więcej), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 20,6% więcej), a także w edukacji (o 9,4% więcej) i przemyśle (o 7,0% więcej). Niższe wynagrodzenie niż przeciętne wynagrodzenie w województwie zanotowano m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 34,7% mniej), administrowanie i działalność wspierająca (o 31,6% mniej), budownictwo (o 21,4% mniej), transport i działalność wspierająca (o 20,8% mniej), a także w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 17,4%).

**Wykres 16. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto według wybranych sekcji od przeciętnego wynagrodzenia w województwie w 2019 r.**

Chart 16.

Relative deviations of average monthly gross wages and salaries by selected sections from the average wages and salaries in the voivodship in 2019

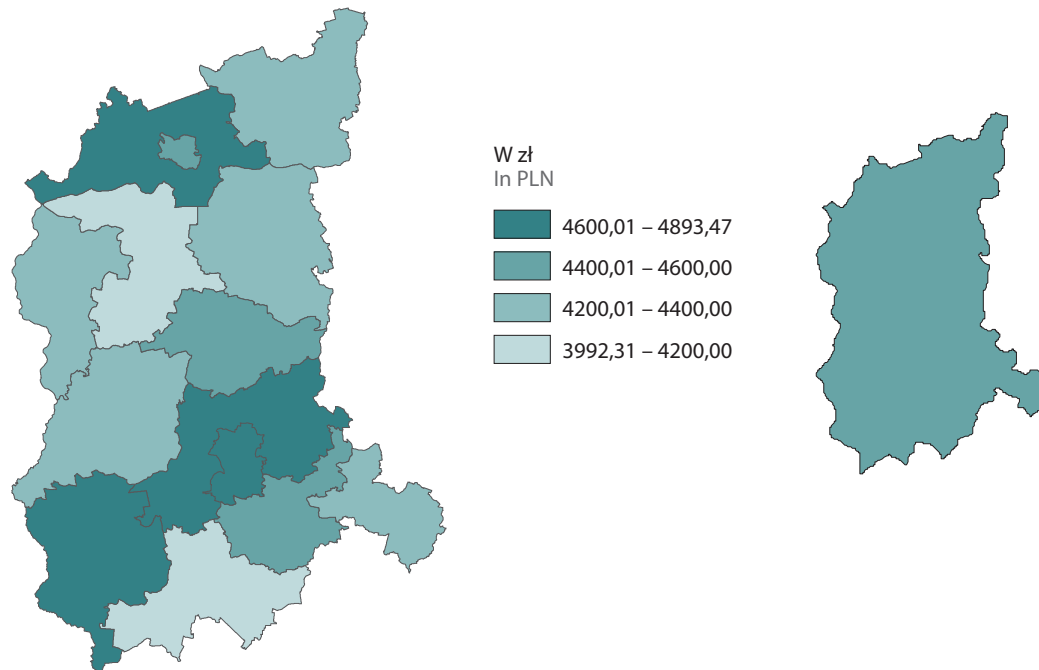


W województwie lubuskim, w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2019 r. wyniosło 4559,96 zł, tj. było wyższe o 7,5% w relacji do 2018 r. W poprzednim roku wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto wyniósł 7,3% w skali roku.

W powiatach przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło o od 2,5% w powiecie krośnieńskim do 10,7% w mieście na prawach powiatu Zielona Góra.

Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2019 r. zanotowano w Zielonej Górze (4893,47 zł, tj. 7,3% wyższe od przeciętnego w województwie), a także w powiecie żarskim (4769,05 zł, tj. o 4,6% wyższe) i gorzowskim (4730,58 zł, tj. o 3,7% wyższe). Najniższe wynagrodzenia zanotowano, tak jak w poprzednim roku, w powiatach: sulcińskim (3992,31 zł, tj. o 12,4% mniejsze od przeciętnego w województwie), w żagańskim (4155,89 zł, o 8,9% mniejsze), a także we wschowskim (4234,83 zł, o 7,1% mniejsze).

**Mapa 8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według powiatów w 2019 r.**  
 Map 8. Average monthly gross wages and salaries by powiats in 2019



a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

a Data concerning economic entities employing more than 9 persons and budgetary entities regardless of the number of employment.

## Rozdział 6. BEZROBOCIE REJESTROWANE

### Chapter 6. REGISTERED UNEMPLOYMENT

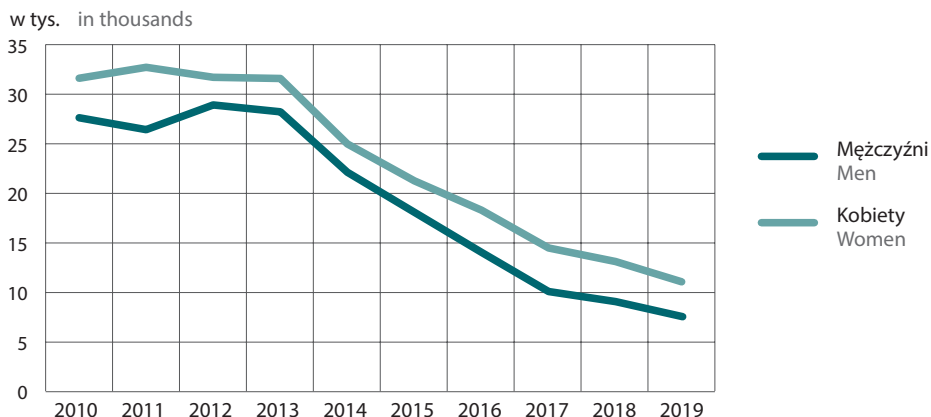
W końcu 2019 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 18,5 tys. osób bezrobotnych. Ich liczba zmniejszyła się w porównaniu z końcem 2018 r. o 3,7 tys. osób, tj. o 16,7% (przed rokiem w analogicznym okresie spadek wyniósł 9,8%). Spadek zarejestrowanych bezrobotnych zanotowano zarówno wśród kobiet (16,9% do 10,9 tys. osób), jak i mężczyzn (o 16,3% do 7,6 tys.). W strukturze bezrobotnych ponad połowę (58,9% ogółu) stanowiły kobiety, a ich udział w skali roku zmniejszył się o 0,2 p. proc.

**Tablica 5. Bezrobotni zarejestrowani. Stan w dniu 31 XII**  
 Table 5. Registered unemployed persons. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019
<b>OGÓŁEM TOTAL</b>	<b>24605</b>	<b>22201</b>	<b>18498</b>
mężczyźni men	10111	9086	7605
kobiety women	14494	13115	10893
Miasto Urban areas	13700	12371	10050
Wieś Rural areas	10905	9830	8448

Mieszkańcy miast stanowili ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych (54,3%), a ich liczba w skali roku zmniejszyła się o 18,8%. Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zmniejszyła się o 14,1%.

**Wykres 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych. Stan w dniu 31XII**  
 Chart 17. Registered unemployed. As of 31 December



Zdecydowana większość osób do momentu zarejestrowania jako bezrobotne pracowała poprzednio zawodowo – ich udział wyniósł 89,0% ogółu zarejestrowanych i był o 0,7 p. proc. wyższy niż w poprzednim roku. Liczba osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy wyniosła 0,9 tys., tj. 4,6% ogółu bezrobotnych (o 0,4 p. proc. więcej niż przed rokiem).

Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego w liczbie 3,2 tys. stanowili 17,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a bez kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu w liczbie 5,8 tys. – 31,6%.

W końcu 2019 r. najmniej bezrobotnych było zarejestrowanych w powiecie słubickim (0,4 tys.). Poniżej 1 tys. bezrobotnych zarejestrowanych było w powiatach: sulęcińskim (0,7 tys.), świebodzińskim i gorzowskim (po 0,9 tys.). Najwięcej bezrobotnych zanotowano w powiatach: międzyrzeckim (1,9 tys. osób) i żagańskim (1,8 tys.).

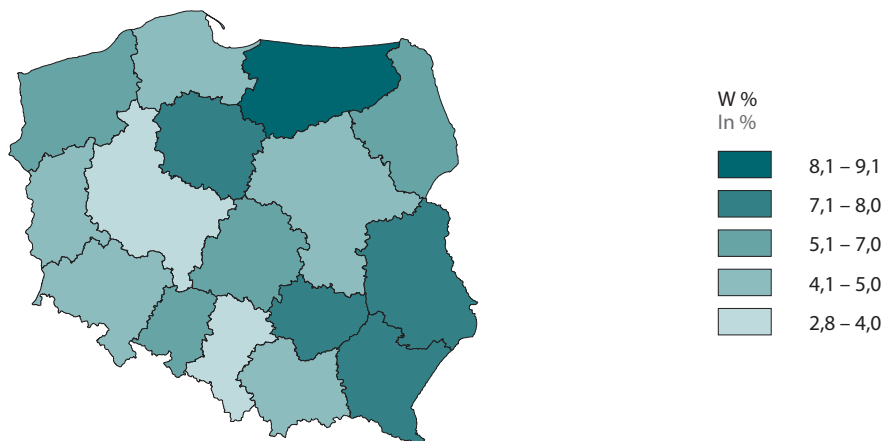
W większości powiatów liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z końcem poprzedniego roku. Najgłębszy spadek liczby bezrobotnych zanotowano w powiatach: nowosolskim (o 28,7%) i w Zielonej Górze (o 27,0%). Znaczny spadek bezrobotnych zanotowano również w powiatach: międzyrzeckim (o 23,5%) i świebodzińskim (o 19,7%). Jedynym powiatem, w którym nieznacznie (o 0,5%) wzrosła liczba bezrobotnych był powiat słubicki.

Struktura bezrobotnych według płci jest zróżnicowana w poszczególnych powiatach województwa lubuskiego. Udział kobiet w ogóle bezrobotnych kształtował się na poziomie od 51,3% w powiecie słubickim do 64,0% w powiecie gorzowskim.

W końcu 2019 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 67 gminach zmniejszyła się w relacji do stanu sprzed roku, w 1 pozostała bez zmian, a w pozostałych 14 wzrosła. W poprzednim roku spadek liczby bezrobotnych zanotowało 70 gmin, w 1 – nie zmienił się, a wzrost wystąpił w 11 gminach.

Największy bezwzględny spadek liczby osób bezrobotnych wystąpił w Zielonej Górze (617 osób, tj. o 27,0%), w gminie miejskiej Nowa Sól (o 289 osób, tj. o 32,9%), w gminie Międzyrzecz (o 282 osoby, tj. o 29,9%), w Gorzowie Wlkp. (o 186 osób, tj. o 12,6%), a także gminach: Kozuchów (o 160 osób, tj. 28,8%), Świebodziń (o 142 osoby, tj. o 23,2%) i Lubsko (o 102 osoby, tj. o 15,8%). W gminie Bojadła liczba zarejestrowanych bezrobotnych nie zmieniła się (wyniosła 83 osoby). Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych zanotowano m.in. w gminach: Rzepin (o 17 osób, tj. o 25,4%), Przewóz (o 11 osób, tj. o 19,0%) i Bytnica (o 9 osób, tj. o 14,1%).

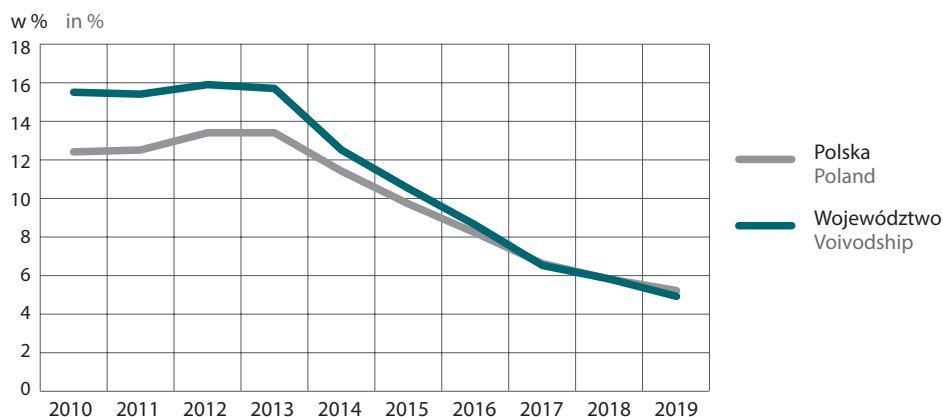
**Mapa 9. Stopa bezrobocia rejestrowanego według województw w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Map 9. Registered unemployment rate by voivodship in 2019. As of 31 December



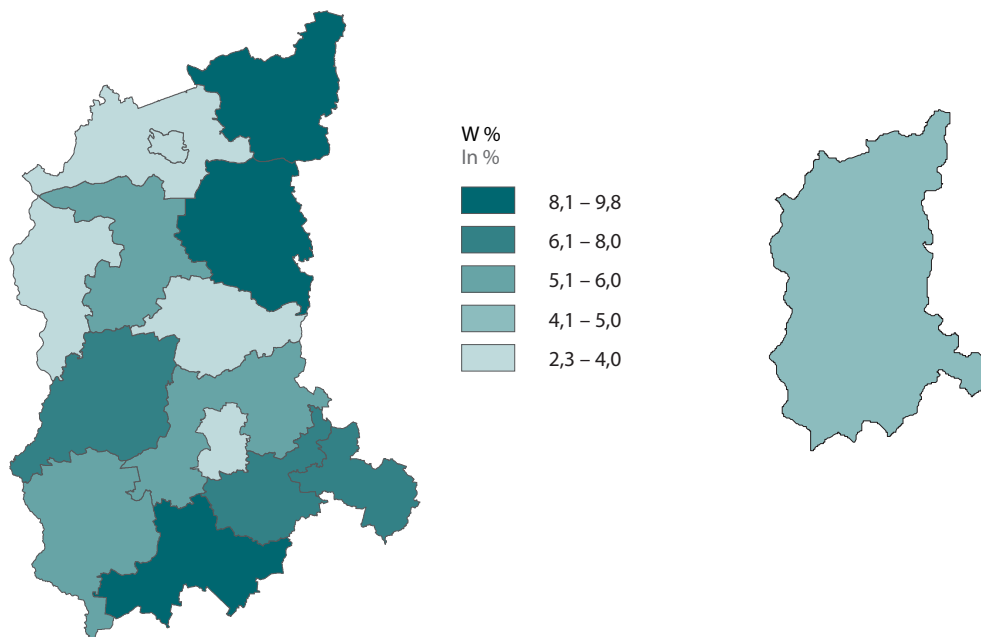
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie lubuskim w końcu 2019 r. wyniosła 4,9%, było to o 0,9 p. proc. mniej niż w końcu poprzedniego roku. Była o 0,3 p. proc. mniejsza od przeciętnej w kraju (przed rokiem była równa stopie w bezrobocia rejestrowanego w kraju). Wśród województw lubuskie zajęło 7 lokatę (podobnie jak w poprzednim roku). W pozostałych województwach rozpiętość omawianego wskaźnika wyniosła od 2,8% w województwie wielkopolskim do 9,1% - w warmińsko-mazurskim.

Wśród powiatów województwa różnica pomiędzy najwyższą i najniższą wartością stopy bezrobocia rejestrowanego wyniosła 7,5 p. proc. (przed rokiem było to 9,5 p. proc.). W końcu 2019 r. we wszystkich powiatach stopa bezrobocia rejestrowanego była mniejsza niż w końcu 2018 r. Najniższą odnotowano w Gorzowie Wlkp. (2,3%, tj. o 0,3 p. proc. mniej), w powiecie słuwickim i w Zielonej Górze (po 2,4%, tj. mniej odpowiednio o 0,1 p. proc. i 0,9 p. proc.). Relatywnie niską wartość wskaźnika zanotowano także w powiatach świebodzińskim i gorzowskim (po 3,5%, mniej odpowiednio o 0,9 p. proc. i 0,8 p. proc.). Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego zanotowano w powiecie strzelecko-dreźnieńskim (9,8%, wobec 11,0% w końcu poprzedniego roku), w także w powiecie międzyrzeckim (9,4%, wobec 12,0%) i żagańskim (8,8%, wobec 9,4%).

**Wykres 18. Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan w dniu 31 XII**  
 Chart 18. Registered unemployment rate. As of 31 December



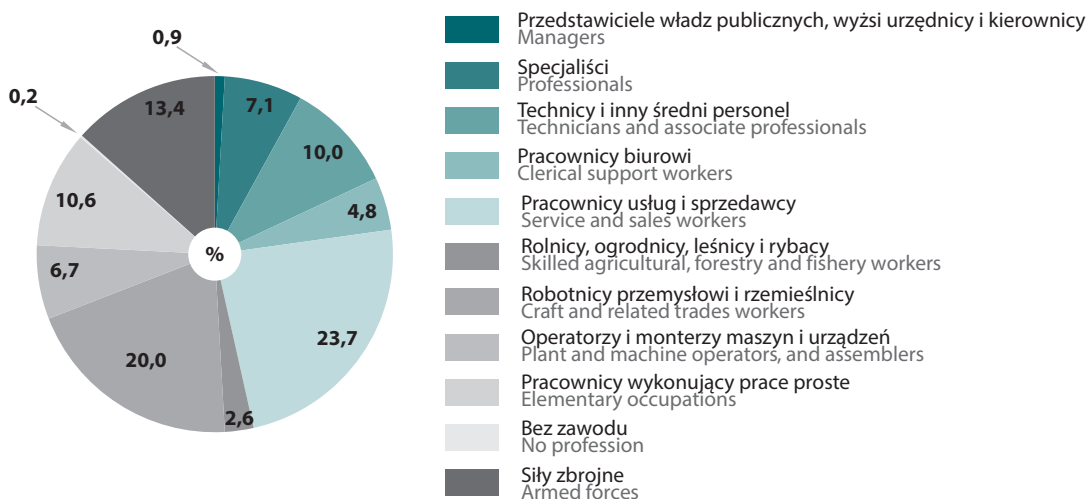
**Mapa 10. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Map 10. Registered unemployment rate by powiats in 2019. As of 31 December



W końcu grudnia 2019 r. bez prawa do zasiłku pozostawało 14,8 tys. osób bezrobotnych. Grupa ta stanowiła 79,9% ogółu bezrobotnych, tj. o 1,2 p. proc. mniej niż w końcu 2018 r.

W populacji zarejestrowanych bezrobotnych największą grupę stanowiły osoby zaliczane według klasyfikacji zawodów i specjalności do grup zawodów: pracownicy usług i sprzedawcy (23,7%, wobec 23,2% w poprzednim roku). Kolejną grupą zawodów były osoby z grupy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (20,0%, wobec 20,9%). Osoby bez zawodu, tzn. które nie posiadały kwalifikacji poświadczonych odpowiednimi dokumentami do wykonywania zawodu lub nie posiadały udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 6 miesięcy w tym samym zawodzie stanowiły, tak jak przed rokiem 13,4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

**Wykres 19. Bezrobotni zarejestrowani według wielkich grup zawodów w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Chart 19. Registered unemployed by great occupational groups in 2019. As of 31 December



Spośród bezrobotnych kobiet najwięcej było zaliczonych do grupy zawodów pracownicy usług i sprzedawcy (33,8% ogółu kobiet bezrobotnych, wobec 33,1%), a także do grupy technicy i inny średni personel (11,1%, wobec 11,3%). Wśród bezrobotnych kobiet 14,8% było bez zawodu (wobec 15,3% w poprzednim roku).

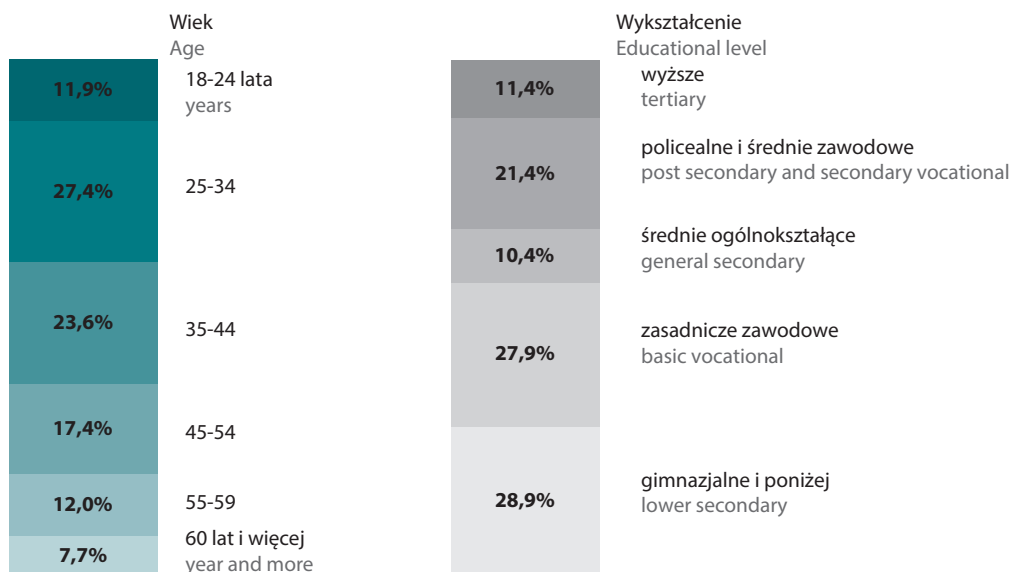
Spośród bezrobotnych mężczyzn największą grupę stanowili mężczyźni z grupy zawodów robotnicy przemysłowi i magazynowi (35,7%, wobec 37,4% w ub. roku) oraz pracownicy wykonujący prace proste (11,8%, wobec 11,8%). Dalsze 11,3% bezrobotnych mężczyzn było bez zawodu (wobec 10,7% w poprzednim roku).

Wśród osób, które do momentu zarejestrowania jako bezrobotne pracowały najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące w przemyśle (19,9% ogółu osób poprzednio pracujących). W strukturze bezrobotnych poprzednio pracujących znaczny udział miały osoby pracujące w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (17,3%) oraz w działalności w zakresie administrowania i działalności wspierającej (5,3%). Kobiety jako poprzednie miejsce pracy najczęściej wskazywały przedsiębiorstwa z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (22,3% ogółu kobiet poprzednio pracujących), a mężczyźni z sekcji przemysł (21,8% ogółu pracujących do momentu zarejestrowania mężczyzn).

Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych, w końcu 2019 r. największą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, a ich udział w populacji zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszył się w skali roku o 0,3 p. proc. do 27,4%. Kolejną grupą, tak jak przed rokiem, były osoby w wieku 35-44 lata, stanowiły 23,6% ogółu bezrobotnych. Dalsze 17,4% stanowili bezrobotni w wieku 45-54 lata, a 12,0% osoby w wieku 55-59 lat (tj. odpowiednio o 0,2 p. proc. więcej i 0,3 p. proc. mniej w porównaniu z końcem 2018 r.). Osoby najmłodsze, w wieku do 24 lat stanowiły 11,9% zarejestrowanych bezrobotnych (o 0,2 p. proc. więcej niż w końcu poprzedniego roku), a najstarsze (w wieku powyżej 60 lat) – 7,6%, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż przed rokiem.

Wśród kobiet najliczniejszą grupą były osoby w wieku 25-34, a ich udział w ogóle bezrobotnych kobiet wyniósł 34,7%. Wśród bezrobotnych mężczyzn najwięcej (20,4%) stanowiły osoby w wieku 35-44 lata.

**Wykres 20. Bezrobotni zarejestrowani według wieku i wykształcenia w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Chart 20. Registered unemployed persons by age and level of education in 2019. As of 31 December



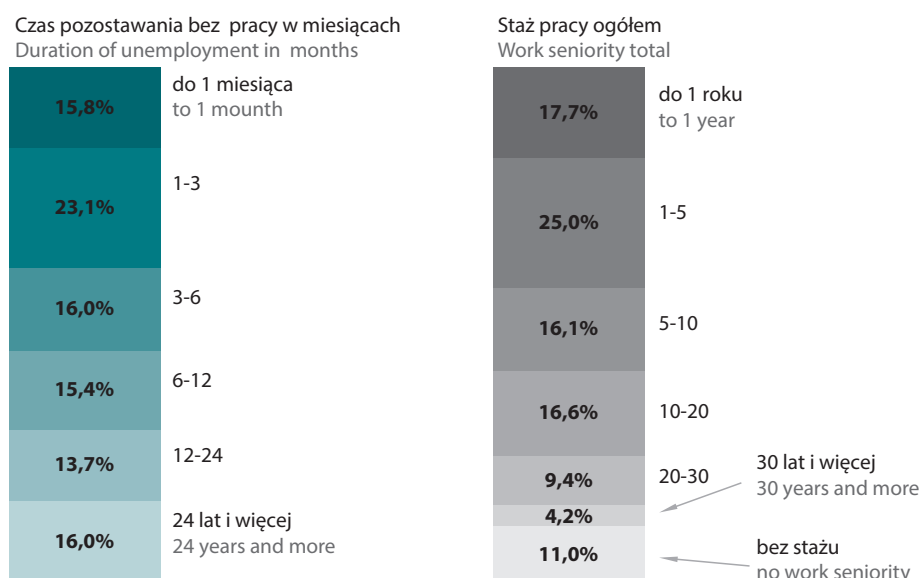
Wśród bezrobotnych najwięcej osób legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym i niższym, ich udział w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 28,8% i był o 1,1 p. proc. mniej niż przed rokiem. Dalsze 27,9% bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 0,3 p. proc. mniej niż w końcu 2018 r.). Co 5 bezrobotny (21,4%) posiadał wykształcenie policealne i średnie zawodowe (o 0,1 p. proc. więcej). Osoby z wykształceniem wyższym to 11,4%, a ze średnim ogólnokształcącym 10,4% ogółu bezrobotnych.

Wśród kobiet najwięcej osób legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niższym (25,3% kobiet bezrobotnych), a wśród mężczyzn – z wykształceniem zasadniczym zawodowym (34,8% ogółu mężczyzn bezrobotnych).

Biorąc pod uwagę staż pracy najwięcej wśród bezrobotnych było osób, których staż pracy do momentu zarejestrowania wynosił od 1 do 5 lat – 25,0%, tj. o 0,7 p. proc. więcej niż przed rokiem. Najmniej osób bezrobotnych, tak jak przed rokiem, posiadało staż pracy 30 lat i więcej (4,2%). Wśród bezrobotnych 11,0% nie posiadało żadnego stażu pracy (to 0,7 p. proc. mniej niż w poprzednim roku).

Zarówno wśród bezrobotnych kobiet jak i mężczyzn najwięcej osób posiadało staż pracy od 1 do 5 lat (odpowiednio 28,1% i 20,5%).

**Wykres 21. Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w 2019 r.**  
Chart 21. **Stan w dniu 31 XII**  
Registered unemployed persons by work seniority and duration of unemployment in 2019.  
As of 31 December



Z ogółu bezrobotnych zarejestrowanych najwięcej osób pozostawało bez pracy przez okres od 1 do 3 miesięcy. Udział tej grupy w ogóle bezrobotnych wyniósł 23,1% i wzrósł w skali roku o 0,8 p. proc. Dalsze 16,1% stanowiły osoby pozostające bez pracy przez okres powyżej 24 miesięcy, a 16,0% – przez okres od 3 do 6 miesięcy. Odsetek obu wymienionych grup, w relacji do poprzedniego roku odpowiednio zmniejszył się o 0,8 p. proc. i wzrósł o 0,1 p. proc. Najmniej osób bezrobotnych pozostawało bez pracy przez okres od 12 do 24 miesięcy (13,7%, tj. o 1,7 p. proc. mniej niż przed rokiem).

Spośród bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych, stanowili długotrwale bezrobotni (42,0% ogółu bezrobotnych, tj. 7,8 tys. osób). Odsetek osób w wieku powyżej 50 lat wyniósł 28,5% (o 0,2 p. proc. mniej niż przed rokiem). Osoby do 30 roku życia stanowiły 25,3% (o 0,4 p. proc. więcej), w tym osoby do 25 roku życia – 11,9% (o 0,2 p. proc. więcej). Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej stanowiły 1,6% ogółu bezrobotnych (o 0,1 p. proc. mniej w porównaniu z końcem 2018 r.), posiadające co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia – 20,6% (o 0,2 p. proc. więcej), a posiadające dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia, tak jak przed rokiem – 0,3%. Odsetek osób bezrobotnych niepełnosprawnych wzrósł o 0,6 p. proc. i wyniósł 9,7%.



**Tablica 6. Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stan w dniu 31 XII**  
**Table 6. Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market. As of 31 December**

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019
Powyżej 50 roku życia Over 50 years of age	7143	6380	5276
Do 30 roku życia Below 30 years of age	6092	5523	4688
w tym do 25 roku życia of which below 25 years of age	2845	2606	2205
Długotrwale bezrobotni <sup>a</sup> Long-term unemployed <sup>a</sup>	12092	10063	7774
Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej Unemployed persons benefiting from social assistance	524	378	298
Osoby posiadające co najmniej jedno dziecko: Unemployed persons with at least one child			
do 6 roku życia under 6 years of age	4993	4522	3814
niepełnosprawne do 18 roku życia disabled child under 18 years of age	69	68	63
Niepełnosprawni Disabled	2239	2022	1794

a Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

a To the long term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

W strukturze bezrobotnych w powiatach, najmniejszy udział osób w wieku do 30 roku życia w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych zanotowano w Zielonej Górze (20,1%, tj. o 0,9 p. proc. mniej niż przed rokiem) i w powiecie słubickim (20,2%, tj. o 3,7 p. proc. więcej). Największy odsetek bezrobotnych w tym wieku zanotowano w powiecie wschowskim (tak jak przed rokiem 29,1%), a także w powiatach gorzowskim i zielonogórskim (po 28,3% wobec odpowiednio 24,2% i 28,5% w końcu 2018 r.).

W powiatach struktura bezrobotnych zarejestrowanych jest zróżnicowana także ze względu na udział osób powyżej 50 roku życia, który wyniósł od 27,3% w powiecie międzyrzeckim do 36,4% w powiecie słubickim.

W porównaniu z końcem 2018 r. w większości powiatów w strukturze bezrobotnych zmniejszył się udział długotrwale bezrobotnych i wyniósł od 22,2% w Gorzowie Wlkp. do 49,3% w powiecie wschowskim.

W 2019 r., po raz kolejny odnotowano przewagę osób wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy nad nowo zarejestrowanymi, co w rezultacie wpłynęło na zmniejszenie liczby zarejestrowanych bezrobotnych w końcu roku.

W 2019 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 44,1 tys. osób tj. o 5,0 tys. osób (o 10,1%) mniej niż w poprzednim roku. Osoby, które rejestrowały się jako bezrobotne po raz kolejny stanowiły 83,4% ogółu nowo rejestrujących się, ich liczba zmniejszyła się w skali roku o 11,3%. Dotychczas niepracujący stanowili 12,2% nowo zarejestrowanych (wobec 13,3% przed rokiem), a ich liczba była mniejsza niż przed rokiem o 17,9%. W relacji do poprzedniego roku wzrosła liczba osób, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,4%). Udział tej grupy w ogóle bezrobotnych nowo rejestrujących się wyniósł 3,7%.

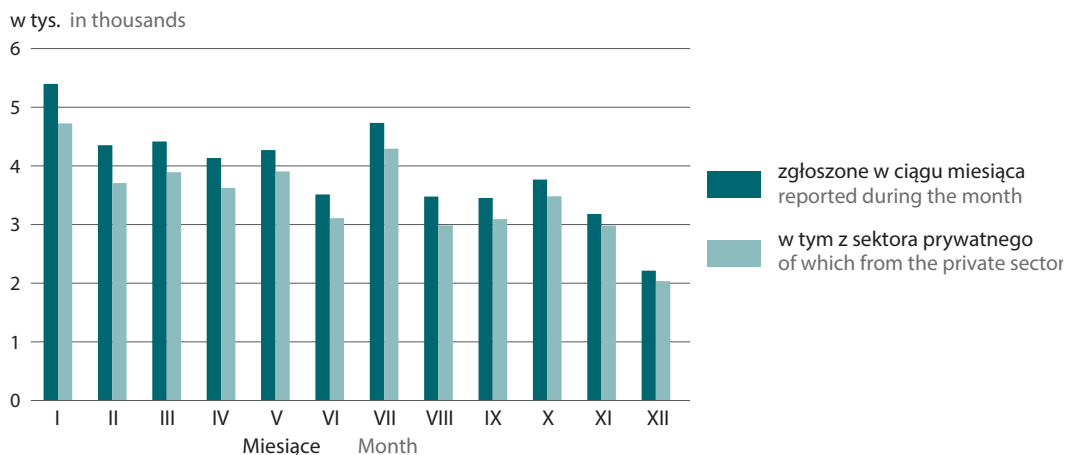
**Wykres 22. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani według miesięcy w 2019 r.**  
 Chart 22. Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls by months in 2019



Liczba wyrejestrowanych bezrobotnych z ewidencji urzędów pracy wyniosła 47,8 tys. osób, tj. o 3,7 tys. mniej (o 7,1%) w stosunku do poprzedniego roku. Dla blisko połowy osób przyczyną wyrejestrowania z ewidencji bezrobotnych było podjęcie pracy (46,6% wobec 48,4% przed rokiem). Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy było powodem wyrejestrowania w 22,9% przypadków (o 0,8 p. proc. więcej niż przed rokiem). Dobrowolnie ze statusu bezrobotnego zrezygnowało 10,0% ogółu wyrejestrowanych. Kolejne 6,9% wyrejestrowanych bezrobotnych stanowili bezrobotni podejmujący szkolenie lub staż.

W 2019 r. do urzędów pracy wpłynęło łącznie 46,9 tys. ofert pracy, tj. o 10,8% mniej niż w poprzednim roku. W końcu grudnia 2019 r. na 1 ofertę pracy przypadało, 11 bezrobotnych, wobec 9 w końcu 2018 r. Najwięcej ofert pracy wpłynęło do urzędów w miesiącach: styczeń, lipiec i marzec. Z kolei najmniej ofert wpłynęło w grudniu, listopadzie i wrześniu 2019 r.

**Wykres 23. Oferty pracy w 2019 r.**  
 Chart 23. Job offers in 2019



Wydatki z Funduszu Pracy w 2019 r. wyniosły 115,2 mln zł, tj. o 20,8% mniej niż w roku poprzednim. Na programy przeciwdziałania bezrobociu wydatkowano 47,7% ogółu środków, tj. o 9,8 p. proc. mniej niż w 2018 r.

Z ogółu wydatków na przeciwdziałanie bezrobocia 20,2% dotyczyło bezrobotnych do 30 roku życia (w tym 10,7% – osób do 25 roku życia). Środki, które dotyczyły osób powyżej 50 roku życia stanowiły 5,7% ogółu środków. Udziały środków przeznaczone dla wskazanych grup były mniejsze odpowiednio o 9,6 p proc., 5,3 p. proc. i 1,2 p. proc. niż w poprzednim roku.

Na staże wydatkowano 14,3% ogółu środków (wobec 14,4% w poprzednim roku), a na podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnych przeznaczono 11,5% ogółu środków (wobec 12,1%). Na roboty publiczne i prace społecznie użyteczne wydatkowano łącznie 4,0% środków (wobec 4,3% przed rokiem). Wydatki na prace interwencyjne, tak jak przed rokiem, wyniosły 4,2% ogółu środków. Na szkolenia przeznaczono 1,3%, wobec odpowiednio 1,1% przed rokiem. Na zasiłki dla bezrobotnych wydatkowano 39,0% ogółu środków z funduszu pracy (wobec 32,2% w poprzednim roku).

## Rozdział 7. WARUNKI PRACY. WYPADKI PRZY PRACY.

### Chapter 7. WORK CONDITIONS AND ACCIDENTS AT WORK

#### Podrozdział 7.1. WARUNKI PRACY

##### Subsection 7.1. WORK CONDITIONS

Badanie warunków pracy przeprowadzane jest w jednostkach, o liczbie pracujących 10 i więcej osób w tych rodzajach działalności, w których potencjalnie mogą wystąpić największe zagrożenia czynnikami mechanicznymi, środowiskowymi lub przekroczenie obowiązujących norm na stanowiskach pracy.

W 2019 r. w województwie lubuskim w jednostkach objętych badaniem zatrudnionych było 123,6 tys. osób, tj. o 1,5% mniej niż w 2018 r. (wobec wzrostu w poprzednim roku o 1,0%). W warunkach zagrożenia pracowało w tym czasie 9,7 tys. osób (liczonych jeden raz w grupie czynnika przeważającego tzn. zagrożenia środowiskiem pracy, uciążliwością pracy, bądź czynnikami mechanicznymi). Zatrudnieni w warunkach zagrożenia stanowili 7,8% ogółu zatrudnionych (wobec 10,4% przed rokiem).

**Tablica 7. Zatrudnieni<sup>a</sup> w warunkach zagrożenia według sektorów własności. Stan w dniu 31 XII**  
Table 7. Persons working<sup>a</sup> in hazardous conditions by ownership sectors. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019	2018	2019
	w osobach in persons			analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year = 100	
<b>OGÓŁEM TOTAL</b>	<b>12213</b>	<b>13077</b>	<b>9671</b>	<b>107,1</b>	<b>74,0</b>
sektor publiczny public sector	1312	1522	1105	116,0	72,6
sektor prywatny private sector	10900	11555	8566	106,0	74,1
Z ogółem kobiety Of total women	2660	3636	1846	136,7	50,8

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

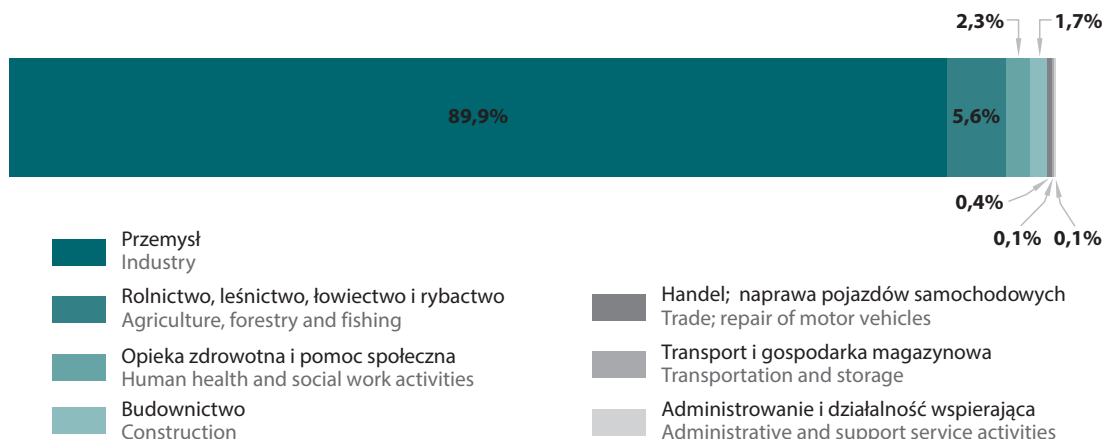
a Counted only once in the group of the prevailing factor, i.e. the most harmful one in a given workplace.

Liczba osób pracujących w warunkach zagrożenia zmniejszyła się w skali roku o 26,0% (wobec wzrostu przed rokiem o 7,1%). Zdecydowana większość zatrudnionych w warunkach zagrożenia (88,6%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Udział kobiet w ogóle tej zbiorowości ukształtował się na poziomie 19,1%, tj. o 8,7 p. proc. mniej niż w 2018 r.

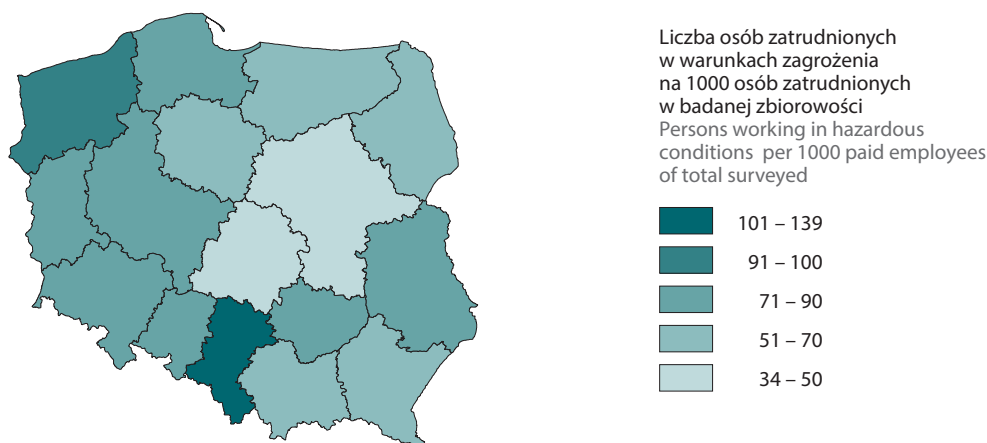
Od lat najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia notuje się w przemyśle. W 2019 r. ich udział w ogóle pracujących w warunkach zagrożenia wyniósł 89,9% (tj. o 1,3 p. proc. więcej niż przed rokiem).

Miarą skali zatrudnienia w warunkach zagrożenia jest wskaźnik zatrudnionych w warunkach zagrożenia w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości. W 2019 r. wskaźnik ten osiągnął wartość 78,2 (wobec 104,2 w 2018 r.). W kraju wyniósł 72,9 (wobec 77,2 w poprzednim roku). Ze względu na wielkość omawianego wskaźnika województwo lubuskie znalazło się na 7 lokacie w kraju (przed rokiem 2 lokata) – licząc od najwyższych wartości. W pozostałych województwach najwyższy wskaźnik zanotowano w śląskim (138,5 zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych), a najniższy w mazowieckim (34,0).

**Wykres 24. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Chart 24. Persons working in hazardous conditions by sections Nace Rev. 2 in 2019. As of 31 December



**Mapa 11. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według województw w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Map 11. Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees by voivodship in 2019. As of 31 December

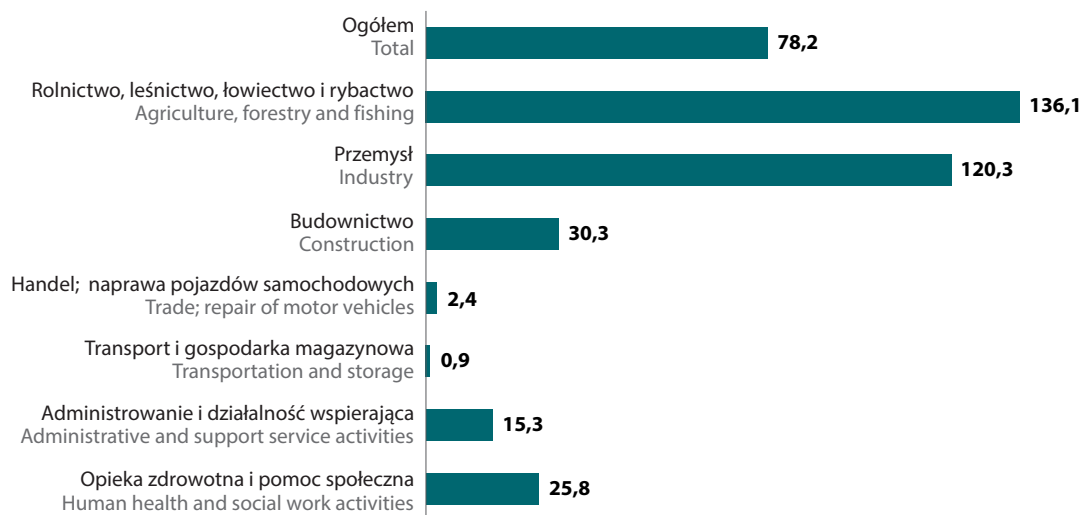


Zagrożenia na stanowiskach pracy oraz stopień natężenia zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia związane są ściśle z infrastrukturą i stopniem koncentracji zakładów pracy o określonych rodzajach działalności. W 2019 r. najwięcej osób pracujących w warunkach zagrożenia w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych zanotowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, wskaźnik ten wyniósł 136 (wobec 147 w 2018 r.). Wysoki wskaźnik, na poziomie 120, zanotowano również w przemyśle (wobec 155 przed rokiem). W pozostałych sekcjach wielkość tego wskaźnika wyniosła od 1 w transporcie i gospodarce magazynowej do 30 – w budownictwie.

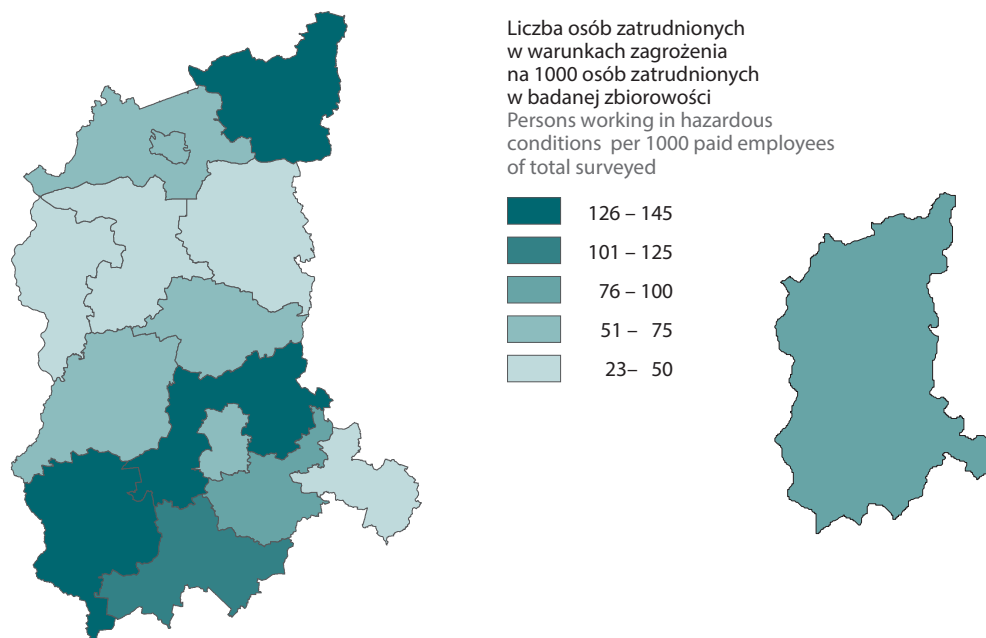
Wskaźnik zatrudnionych w warunkach zagrożenia w populacji kobiet wyniósł 15 na 1000 zatrudnionych kobiet (wobec 29 przed rokiem). W opiece zdrowotnej i pomocy społecznej 24 kobiety w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych były zatrudnione w warunkach zagrożenia (wobec 60), a w przemyśle 22 (wobec 41).

**Wykres 25. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według sekcji PKD w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Chart 25. **Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees by sections Nace Rev. 2 in 2019. As of 31 December.**

Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees by sections Nace Rev. 2 in 2019. As of 31 December.



**Mapa 12. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według powiatów w 2019 r. Stan w dniu 31 XII**  
 Map 12. **Persons working in hazardous conditions by powiats in 2019. As of 31 December**



Poziom zatrudnienia w warunkach zagrożenia ściśle zależy od koncentracji zakładów pracy o rodzajach działalności, w których najczęściej występują potencjalne zagrożenia warunków pracy. W końcu 2019 r. najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia zanotowano w Zielonej Górze (18,6% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie, tj. o 5,9 p. proc. więcej niż przed rokiem). Kolejne powiaty o wysokim odsetku pracujących w warunkach zagrożenia to żarski (15,6%, tj. o 3,3 p. proc. mniej), Gorzów Wlkp. (13,1%, tj. 1,0 p. proc. mniej), a także powiat zielonogórski (10,8%, t. o 2,9 p. proc. więcej). W pozostałych powiatkach odsetek wyniósł od 1,3% w powiecie sulęcińskim (o 6,9 p. proc. mniej niż w poprzednim roku) do 7,5% w powiecie gorzowskim (o 1,2 p. proc. więcej).

Biorąc pod uwagę pracujących w warunkach zagrożenia w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych, najwyższy wskaźnik zanotowano w powiecie zielonogórskim (145), a także w powiecie strzelecko-drezdeneckim (134). Wyższe niż przeciętne wartości omawianego wskaźnika w województwie zanotowano również w powiatach: żarskim (128), żagańskim (105) i nowosolskim (87). Najmniej zatrudnionych w warunkach zagrożenia zanotowano w powiecie ślubickim i sulęcińskim, odpowiednio 23 i 32 na 1000 zatrudnionych.

W badaniu warunków pracy dla potrzeb sprawozdawczych przyjęto podział czynników i uciążliwości pracy szkodliwych dla zdrowia na: zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy, zagrożenia związane z uciążliwością pracy, zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

**Tablica 8. Zatrudnieni<sup>a</sup> w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń. Stan w dniu 31 XII**  
Table 8. Persons working<sup>a</sup> in hazardous conditions by hazardous groups. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019	2018	2019
				analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of pre- vious year = 100	
<b>OGÓŁEM TOTAL</b>	<b>12212</b>	<b>13077</b>	<b>9671</b>	<b>107,1</b>	<b>74,0</b>
zagrożenia związane: hazard connected with:					
Ze środowiskiem pracy Work environment	7008	7986	5712	114,0	71,5
Z uciążliwością pracy Strenuous conditions	2967	3009	2220	101,4	73,8
Z czynnikami mechanicznymi zwią- zanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi Mechanical factors related to parti- cularly deangerous machinery	2237	2082	1739	93,1	83,5

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

a Counted only once in the group of the prevailing factor, i.e. the most harmful one in a given workplace.

Od lat najwięcej zagrożeń dla zdrowia i życia na stanowiskach pracy związanych jest ze środowiskiem pracy. Do nich zaliczamy m.in. działania substancji chemicznych, pyłów, hałasu, wibracji (drgań mechanicznych), mikroklimatu gorącego lub zimnego, promieniowania, pola elektromagnetycznego oraz czynników biologicznych. W 2019 r. udział tej grupy zagrożeń w ogóle zagrożeń wyniósł 59,1% (tj. o 2,0 p. proc. mniej niż przed rokiem). Na tę grupę zagrożeń narażonych było 5,7 tys. zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

Osoby zatrudnione na stanowiskach pracy, na których występują warunki zagrożenia mogą być narażone na kilka czynników szkodliwych, dlatego w analizach wykorzystuje się kategorię tzw. osobozagrożeń. Liczba osobozagrożeń to liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia, liczonych tyle razy na ile czynników osoby te były narażone.

Największym zagrożeniem czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia w grupie zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy jest hałas. W 2019 r. w tej grupie zanotowano 4,8 tys. osobozagrożeń, tj. 74,1% ogółu zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy. Istotnym zagrożeniem na stanowiskach pracy były czynniki biologiczne, stanowiące 10,9% zagrożeń. Pozostałe czynniki zagrożenia występowały w mniejszym natężeniu, wśród nich mikroklimat gorący i pyły (po 4,1%).

W 2019 r. zlikwidowano lub ograniczono 6,6 tys. osobozagrożeń powodowanych czynnikami środowiska pracy (tj. o 2,3 tys. więcej niż w poprzednim roku). W tej grupie ujawniono 1,5 tys. osobozagrożeń (łącznie z zagrożeniami nowo powstałymi). Przewaga likwidacji lub ograniczeń osobozagrożeń w 2019 r. nad ich ujawnieniem lub powstaniem w wysokości o 5,0 tys. świadczy o poprawie sytuacji w zakresie warunków pracy.

Zagrożenia na stanowiskach pracy związane z uciążliwością pracy (m.in. wymuszona pozycja ciała, nadmierny wysiłek fizyczny) dotyczyły 2,2 tys. osób, tj. tak jak w poprzednim roku 23,0% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia. Pracownicy narażeni na oddziaływanie zagrożeń związanych z uciążliwością pracy mogą doświadczać złego samopoczucia lub nadmiernego zmęczenia, przy czym dolegliwości te nie prowadzą do trwałego pogorszenia stanu zdrowia. Wymienione czynniki mogą powodować dużą absencję chorobową i obniżenie wydajności. W 2019 r. ograniczono lub zlikwidowano 1,6 tys. osobozagrożeń związanych z uciążliwością pracy (to o 0,9 tys. więcej niż przed rokiem). Jednocześnie ujawniono lub stwierdzono fakt powstania nowych 0,4 tys. osobozagrożeń w tej grupie.

W 2019 r. zagrożenia czynnikami mechanicznymi (np. obsługa maszyn szczególnie niebezpiecznych m.in. pilarek tarczowych i taśmowych, strugarek, pras i innych) były uciążliwością dla 1,7 tys. osób, tj. 18,0% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia. Zlikwidowano lub ograniczono w omawianym roku 1,0 tys. osobozagrożeń i stwierdzono 0,3 tys. osobozagrożeń nowopowstałych lub ujawnionych.

W 2019 r. dokonano oceny ryzyka zawodowego na 58,2 tys. stanowiskach (tj. o 86,3% więcej niż w 2018 r., kiedy zanotowano spadek o 4,7%). Na stanowiskach tych było 79,3 tys. zatrudnionych, tj. o 81,1% więcej (wobec spadku przed rokiem o 1,1%). W omawianym roku wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe na 15,3 tys. stanowiskach, na których było zatrudnionych 20,7 tys. osób (przed rokiem ograniczenia lub wyeliminowania zastosowano na 12,4 tys. stanowisk dla 18,1 tys. zatrudnionych). Najwięcej wyeliminowań lub ograniczeń ryzyka zawodowego dokonano w przemyśle (71,9%, wobec 61,8% w poprzednim roku). W pozostałych sekcjach ich odsetek był zdecydowanie mniejszy, m.in. 8,2% wyeliminowań lub ograniczeń ryzyka zawodowego odnotowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, 5,5% - w transporcie i gospodarce magazynowej, 4,9% - w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, a 4,8% w budownictwie.

**Tablica 9. Stanowiska pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego oraz zatrudnieni na tych stanowiskach w 2019 r.**

Table 9.

Workstations for which occupational risk has been assessed and employees in these positions in 2019

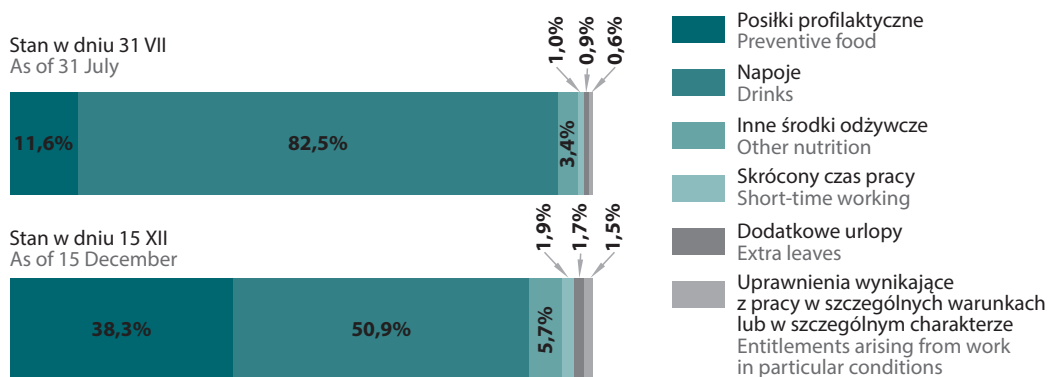
Wyszczególnienie Specification	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego Conducting an occupational risk assessment	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego Elimination or reduction of occupational risk	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego Measures taken to eliminate or reduce occupational risk		
			techniczne technical	organizacyjne organizational	ochrony indywidualnej personal protection
Liczba stanowisk pracy Number of work stations	58170	15265	5479	5511	11150
Liczba zatrudnionych Number persons working	79271	20726	8662	8535	15109

Na stanowiskach pracy, na których w 2019 r. wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe dla 11,2 tys. zastosowano środki ochrony indywidualnej (wobec 9,1 tys. w poprzednim roku). Do wyeliminowania i ograniczenia ryzyka zawodowego zastosowano po 5,5 tys. środków organizacyjnych i środków technicznych, wobec odpowiednio 4,9 tys. i 3,5 tys. w poprzednim roku.

Występowanie szkodliwych i uciążliwych warunków pracy uprawnia pracowników do korzystania ze świadczeń wynikających z pracy w określonych warunkach. W 2019 r. zmniejszyła się liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu pracy w szkodliwych warunkach odpowiednio o 48,5% końca lipca i o 60,0% w połowie grudnia.

Pracownicy najczęściej korzystali z napojów: 14,6 tys. osób w końcu lipca i 4,6 tys. w połowie grudnia. Było to mniej niż w poprzednim roku odpowiednio o 48,1% i 65,9%. Posiłki profilaktyczne dla osób pracujących w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych w końcu lipca wydano 2,0 tys. pracujących (o 47,2% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim), a w połowie grudnia 2019 r. – 3,5 tys. (o 50,1% mniej). Pracownicy korzystali również m.in. z innych środków odżywczych (odpowiednio 0,6 tys. w lipcu i 0,5 tys. w grudniu).

**Wykres 26. Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych w 2019 r.**  
Chart 26. Beneficiaries of the hazardous and hard working conditions benefits in 2019



W 2019 r. w województwie wypłacono zasiłki chorobowe wypadkowe za 140 tys. dni na łączną kwotę 13,7 mln zł. Wypłacono niemal 1,5 tys. jednorazowych odszkodowań wypadkowych, których łączna kwota wyniosła ponad 8,5 mln zł. Przeciętnie w każdym miesiącu 6,3 tys. osób pobierało renty wypadkowe z tytułu niezdolności do pracy, w tym dla 2,8 tys. osób renta była następstwem wypadku przy pracy, a dla 3,1 tys. – choroby zawodowej.

## Podrozdział 7.2. WYPADKI PRZY PRACY

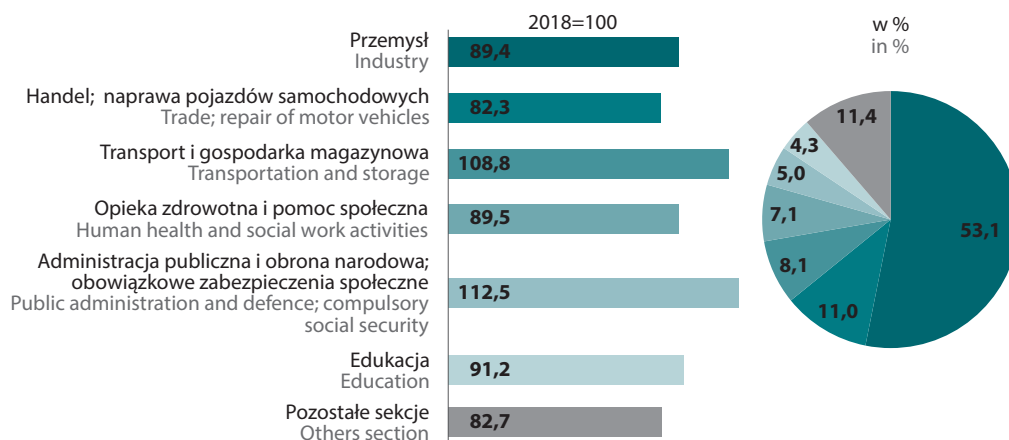
### Subsection 7.2. ACCIDENTS AT WORK

W 2019 r. w województwie lubuskim doszło do 2148 wypadków przy pracy. Było to o 243 wypadki mniej niż w poprzednim roku. Spośród ogółu jako wypadki zbiorowe zostało zakwalifikowanych 5 wypadków (w 2018 r. zanotowano 6 wypadków zbiorowych).

Od lat do największej liczby wypadków przy pracy dochodzi w przemyśle, gdzie w 2019 r. wydarzyło się ich 1141, w tym 1046 odnotowano w przetwórstwie przemysłowym. W relacji do poprzedniego roku było to mniej odpowiednio o 10,6% i 12,2%. W pozostałych sekcjach zanotowano zdecydowanie mniejszą liczbę wypadków. W handlu; naprawie pojazdów samochodowych zanotowano 237 wypadków, tj. o 17,7% mniej niż przed rokiem. Kolejne sekcje to: transport i gospodarka magazynowa ze 173 wypadkami (o 8,8% w relacji do poprzedniego roku), a także opieka zdrowotna i pomoc społeczna (153 wypadki, o 10,5% mniej), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (108 wypadków, o 12,5% więcej), a także edukacja (93 wypadki, o 8,8% mniej).



**Wykres 27. Wypadki przy pracy według wybranych sekcji w 2019 r.**  
 Chart 27. Accidents at work by selected sections in 2019



**Tablica 10. Poszkodowani w wypadkach przy pracy<sup>a</sup> według sektorów własności**  
 Table 10. Persons injured in accidents at work<sup>a</sup> by ownership sectors

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019	2018	2019
	w osobach in persons			analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of the previous year=100	
<b>OGÓŁEM TOTAL</b>	<b>2482</b>	<b>2401</b>	<b>2154</b>	<b>96,7</b>	<b>89,7</b>
sektor publiczny public sector	679	581	554	85,6	95,4
sektor prywatny private sector	1803	1820	1600	100,9	87,9
Z ogółem kobiety Of total women	913	862	816	94,4	94,7

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

W 2019 r. w wyniku wypadków przy pracy poszkodowane zostały 2154 osoby, tj. o 10,3% mniej niż w poprzednim roku. Poszkodowanych w wypadkach zbiorowych zostało 11 osób (wobec 16 w poprzednim roku). Ze skutkiem śmiertelnym zostało poszkodowanych 8 osób (o 3 więcej niż w poprzednim roku), a 15 osób odniosło w wyniku wypadku ciężkie obrażenia ciała (o 2 więcej).

W omawianym roku w wypadkach przy pracy było poszkodowanych 1338 mężczyzn (tj. o 13,1% mniej niż w poprzednim roku) i 816 kobiet (o 5,3% mniej).

W 2019 r. do większości wypadków przy pracy doszło w sektorze prywatnym (74,3% ogółu, tj. o 1,5 p. proc. mniej niż w poprzednim roku).

Do największej liczby wypadków doszło w styczniu 2019 r., kiedy zanotowano 204 poszkodowanych (stanowili oni 9,5% ogółu poszkodowanych). Z kolei najmniej poszkodowanych zanotowano w grudniu – 140 osób (tj. 6,5% ogółu poszkodowanych).

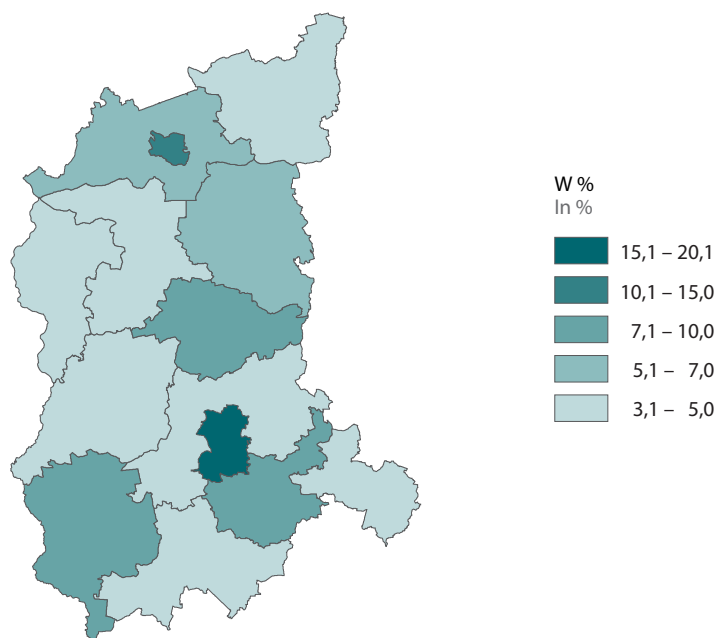
Biorąc pod uwagę godzinę, w której doszło do wypadku, najwięcej poszkodowanych zanotowano od 10.00-10.59, a także 12.00-12.59, było to odpowiednio 9,8% i 9,4% ogółu poszkodowanych.

Biorąc pod uwagę liczbę godzin przepracowanych od podjęcia pracy do chwili wypadku, najczęściej do wypadku dochodziło po 3 godzinach (13,7% ogółu poszkodowanych), a także po 2 godzinach pracy (13,4%).

Co 5 poszkodowany w wypadku przy pracy był w Zielonej Górze (432 poszkodowanych). Kolejne 11,9% poszkodowanych było w Gorzowie Wlkp. (tj. 256 poszkodowanych), a 10,0% z powiatu świebodzińskiego. Kolejne powiaty o relatywnie dużej liczbie poszkodowanych to: nowosolski i żarski (odpowiednio 9,2% i 9,1% poszkodowanych). Najmniej poszkodowanych zanotowano w powiecie sulęcińskim (3,1%) i strzelecko-drezdeneckim (3,2%).

**Mapa 13. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według powiatów w 2019 r.**

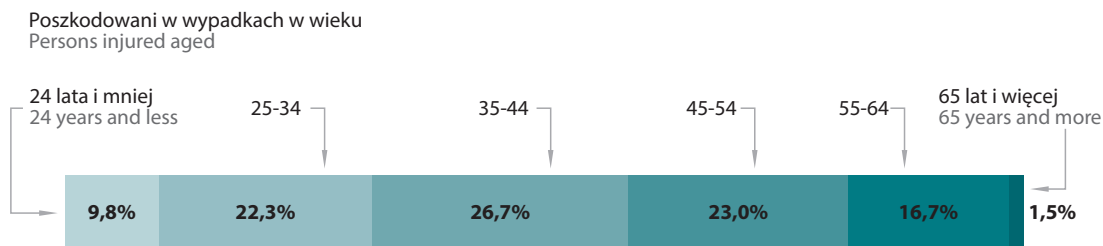
Map 13. Persons injured in accidents at work by powiats in 2019



Podobnie jak w poprzednim roku, osoby poszkodowane wypadkach przy pracy miały najczęściej od 35 do 44 lat. Udział tej grupy w ogóle poszkodowanych w skali roku zwiększył się o 0,5 p. proc. do 26,7%. Kolejne 22,9% poszkodowanych w wypadkach stanowiły osoby w wieku od 45 do 54 lat (o 2,7 p. proc. więcej), a 22,3% w wieku od 23 do 34 lat (o 2,0 p. proc. mniej).

**Wykres 28. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wieku w 2019 r.**

Chart 28. Persons injured in accidents at work by age in 2019

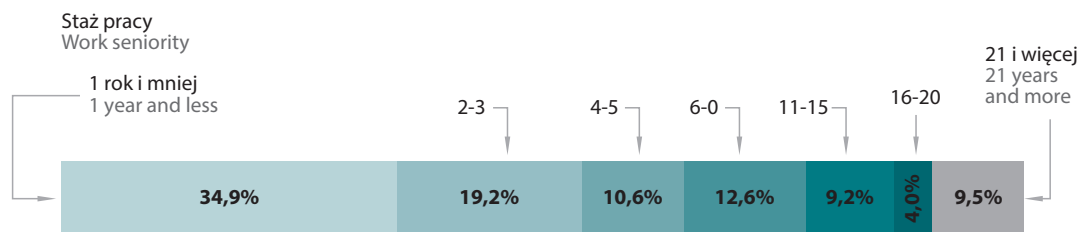


Biorąc pod uwagę staż pracy poszkodowanego w momencie wypadku to najczęściej poszkodowanych w wypadkach przy pracy zdarza się wśród osób o stosunkowo niedużym stażu pracy. Najwięcej poszko-

dowanych osób było ze stażem nie przekraczającym 1 roku (34,9%, wobec 39,6% w poprzednim roku), a ich liczba w relacji do poprzedniego roku zmniejszyła się o 20,9%. Mniej poszkodowanych w wypadkach przy pracy było również w grupie osób o stażu od 4 do 10 lat (o 13,8%, ich liczba wyniosła 0,5 tys.), a także o stażu od 11 do 20 lat (o 9,3%, do 0,3 tys.). Więcej (o 15,0%) poszkodowanych niż przed rokiem było wśród osób ze stażem od 2 do 3 lat, a o 3,6% wśród osób ze stażem 21 lat i więcej (0,2 tys. osób).

**Wykres 29. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu pracy w 2019 r.**

Chart 29. Persons injured in accidents at work by work seniority works in 2019

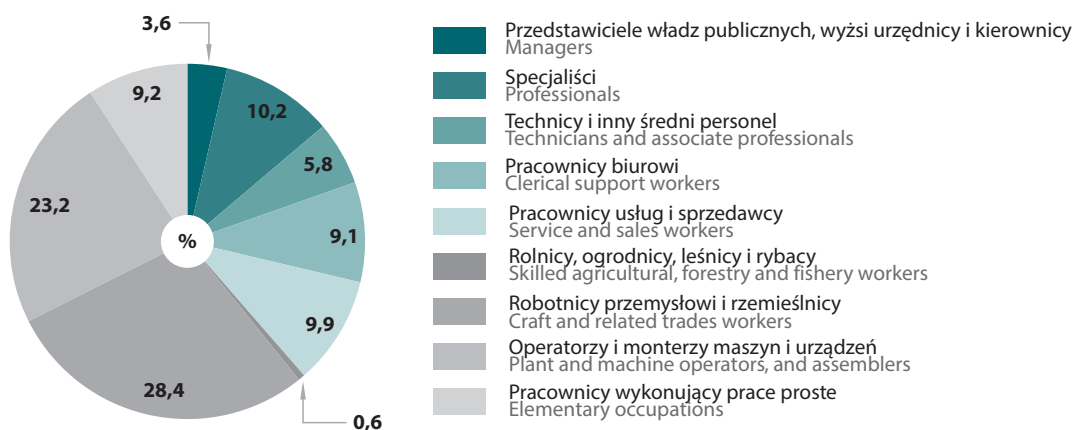


Biorąc pod uwagę zawód osób poszkodowanych najczęściej (28,4% ogółu) wypadków zdarzyło się wśród osób z grupy zawodów zaliczanych do robotników przemysłowych i rzemieślników, ich liczba zmniejszyła się w relacji do 2018 r. o 9,5%. Kolejną grupą byli poszkodowani z grupy zawodów operatorzy i monterzy maszyn, których udział stanowił 23,2%, wobec 22,0% przed rokiem. W pozostałych grupach zawodów udział poszkodowanych był zdecydowanie mniejszy, w tym poszkodowani pracujący grupie zawodów specjaliści stanowili 10,2% (wobec 9,2%), a w grupie pracownicy usług i sprzedawcy 9,9% (wobec 10,2%).

Wśród mężczyzn najczęściej poszkodowanych zanotowano w grupie zawodów zaliczanych do robotników przemysłowych i rzemieślników (37,8% ogółu poszkodowanych mężczyzn) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (28,6%). Poszkodowane w wypadkach przy pracy kobiety najliczniej pracowały w grupie zawodów zaliczanych do specjalistów (19,0% ogółu poszkodowanych kobiet), a także do pracowników usług i sprzedawców (18,0%).

**Wykres 30. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wielkich grup zawodów w 2019 r.**

Chart 30. Persons injured in accidents at work by occupation groups in 2019

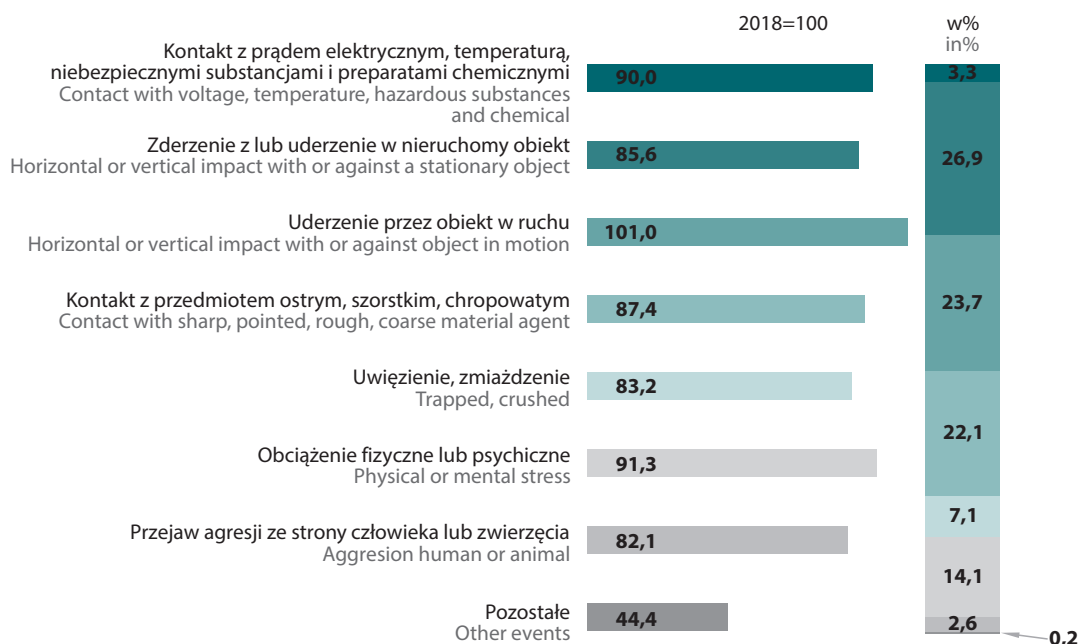


Ponad połowa poszkodowanych (55,8%) w chwili wypadku przebywała w miejscach produkcji przemysłowej. Kolejne 20,8% poszkodowanych znajdowało się w biurach, placówkach naukowych i szkołach, zakładach usługowych, 9,7% - w miejscach i środkach komunikacji publicznej, a 6,7% w placówkach ochrony zdrowia.

**Wykres 31. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według przyczyn w 2019 r.**  
Chart 31. Persons injured in accidents at work by causes in 2019



**Wykres 32. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według grup zdarzeń powodujących uraz w 2019 r.**  
Chart 32. Persons injured in accidents at work by location of accidents and contact-mode of injury in 2019



W 2019 r. zanotowano 4,4 tys. przyczyn, które miały wpływ na powstanie wypadku (tj. o 9,2% mniej niż w poprzednim roku). W największym stopniu (60,8% ogółu przyczyn) powstanie wypadku było następstwem nieprawidłowego zachowania się pracownika spowodowanego m.in. niedostateczną koncentracją uwagi na wykonywanej pracy i zaskoczeniem, niespodziewanym zdarzeniem. Kolejne 8,8% to przyczyny związane z niewłaściwym stanem czynnika materialnego, które dotyczyły m.in. wad konstrukcyjnych lub

niewłaściwych rozwiązań technicznych i ergonomicznych czynnika materialnego, wad materiałowych, a także niewłaściwej eksploatacji czynnika materialnego (nadmierna eksploatacja, niedostateczna konserwacja itp.). Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika stanowił 6,8% wszystkich przyczyn wypadków. Niewłaściwe lub samowolne zachowanie się pracownika to 6,4% przyczyn.

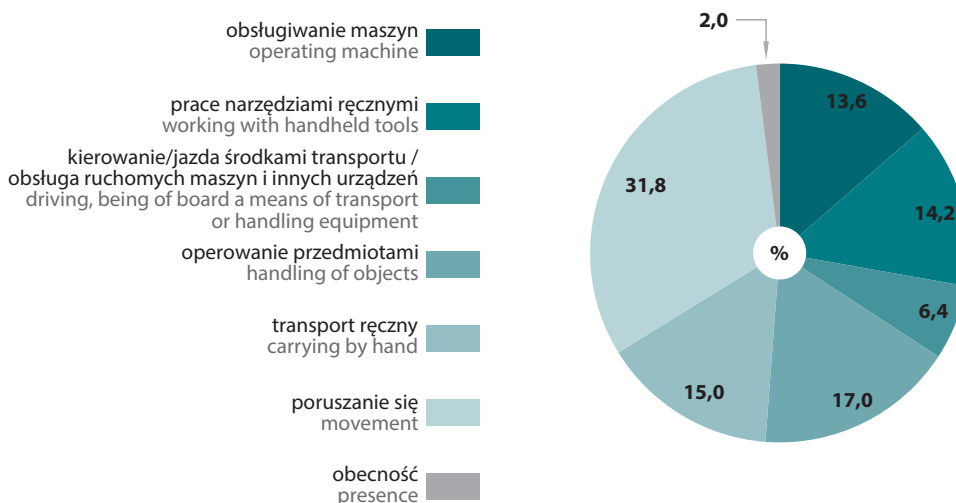
Wypadki, które najczęściej powodowały wypadki przy pracy to zderzenie z lub uderzenie w nieruchomy obiekt, ich udział wyniósł 26,8% ogółu, tj. 1,3 p. proc. mniej niż w poprzednim roku. Kolejne grupy wypadków to uderzenie przez obiekt w ruchu (23,7%, tj. o 2,6 p. proc. więcej), kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym (22,1%, o 0,6 p. proc. mniej), a także obciążenie fizyczne lub psychiczne (14,1%, o 0,2 p. proc. więcej).

Czynność jaką wykonywały osoby poszkodowane w momencie wypadku to najczęściej: poruszanie się (31,8%, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż w poprzednim roku), operowanie przedmiotami (17,0%, tj. o 0,9 p. proc. więcej), transport ręczny (15,0%, tj. o 0,7 p. proc. mniej).

**Wykres 33. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według czynności wykonywanych przez poszkodowanego w chwili wypadku w 2019 r.**  
Chart 33.

Persons injured in accidents at work by specific physical activity performed by the victim at the moment of accident by consequence of accidents in 2019

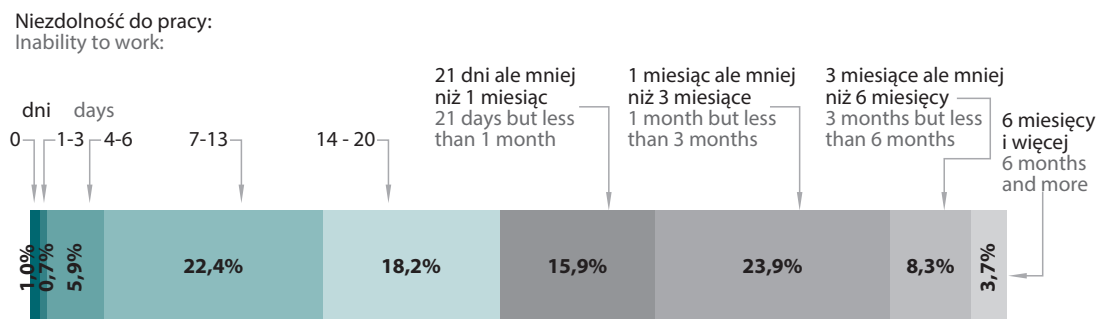
Czynności wykonywane przez poszkodowanego w chwili wypadku  
Activity performed by the victim at the moment of accidents



W wyniku wypadków przy pracy niemal połowa urazów dotyczyła kończyn górnych (49,2% ogółu poszkodowanych, wobec 46,4% w poprzednim roku). Były to głównie rany i powierzchowne urazy, złamania kości, a także przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania. Najczęściej urazy umiejscowione były w obrębie palca lub palców, dłoni lub ramienia wraz z łokciem. Kolejne 32,0% (wobec 34,4% przed rokiem) dotyczyło kończyn dolnych, najczęściej były to przemieszczenia, złamania, skręcenia i naderwania. Miejsce urazu to m.in. staw skokowy, noga ze stawem kolanem, stopa.

Konsekwencją wypadku przy pracy jest m.in. absencja pracownika w miejscu pracy. W wyniku wypadków przy pracy powstałych w 2019 r. liczba dni niezdolności do pracy wyniosła 89,5 tys. dni, co w przeliczeniu na jednego poszkodowanego wyniosła 38 dni (wobec 39 w 2018 r. i 40 – w 2017 r.). Osoby poszkodowane w wypadkach przy pracy najczęściej były niezdolne do pracy przez okres 1 miesiąca ale mniej niż 3 miesiące (23,9% ogółu poszkodowanych niezdolnych do pracy), a także od 7 do 13 dni (22,3%) i od 14 do 20 dni (18,2%).

**Wykres 34. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według dni niezdolności do pracy w 2019 r.**  
 Chart 34. Persons injured in accidents at work by days of inability to work in 2019



## Rozdział 8. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

### Chapter 8. SOCIAL BENEFITS

Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, w 2019 r. świadczenia z ubezpieczeń społecznych w województwie lubuskim pobierało łącznie 226,4 tys. emerytów i rencistów, tj. o 1,9 tys. osób (o 0,8%) więcej niż przed rokiem. W poprzednim roku wzrost liczby pobierających świadczenia wyniósł 3,5%. Liczba pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 210,7 tys. osób (o 1,2% więcej niż przed rokiem), a pobierających świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego 15,6 tys. osób (o 4,6% mniej).

W 2019 r. po raz kolejny wystąpił wzrost odsetka osób pobierających emerytury w ramach świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (73,9%, wobec 72,3% w poprzednim roku). Zmniejszył się odsetek osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (do 11,9%, tj. o 1,1 p. proc.), a także odsetek osób pobierających renty rodzinne (do 14%, tj. o 0,4 p. proc.).

Wypłacone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2019 r. świadczenia społeczne wyniosły łącznie 5307,3 mln zł (tj. o 6,3% więcej niż w poprzednim roku), w tym 76,6% wydatkowano na emerytury.

Przeciętna miesięczna emerytura wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2019 r. wyniosła 2177 zł, renta z tytułu niezdolności do pracy 1844 zł, a przeciętna miesięczna renta rodzinna wyniosła 1903 zł.

Wśród 15,6 tys. korzystających ze świadczeń z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, 11,8 tys. pobierało emerytury. W relacji do poprzedniego roku liczba korzystających ze świadczeń KRUS ogółem zmniejszyła się o 4,6%, w tym liczba pobierających emerytury o 5,0%. Świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w 2019 r. wyniosły 267,8 mln zł. tj. o 0,2% mniej niż w poprzednim roku. Emerytury stanowiły 78,5% ogółu świadczeń KRUS (wobec 79,2% w 2018 r.), a przeciętna miesięczna emerytura rolników indywidualnych wyniosła 1483 zł (tj. o 4,2% więcej).

**Tablica 11. Świadczenia społeczne**  
 Table 11. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019
<b>Emeryci i renciści<sup>a</sup></b> <b>Retirees and pensioners<sup>a</sup></b>	<b>216860</b>	<b>224507</b>	<b>226357</b>
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution	199818	208118	210715
emerytury retirement pay	138480	150636	155678
renty z tytułu niezdolności do pracy pensions resulting from an inability to work	30347	27053	25054
renty rodzinne family pensions	30991	30430	29983
Rolnicy indywidualni Farmers	17042	16389	15642
w tym pobierający emerytury of which persons receiving retirement pay	12832	12434	11817
<b>Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (w zł)</b> <b>Gross retirement pay and pension benefits (in zł)</b>			
Wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Paid by the Social Insurance Institution			
przeciętna miesięczna emerytura average monthly retirement pay	2005,06	2086,04	2177,10
przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy average monthly pensions resulting from an inability to work	1625,05	1728,11	1844,41
przeciętna miesięczna renta rodzinna average monthly pension family pensions	1732,20	1804,91	1905,77
Rolników indywidualnych <sup>b</sup> Farmers <sup>a</sup>			
Przeciętna miesięczna emerytura i renta Average monthly retirement pay and pension	1339,92	1363,70	1426,67
w tym przeciętna miesięczna emerytura of which Average monthly retirement pay	1410,42	1423,94	1483,19

a Przeciętne w roku. b Łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

a Including payments from the Social Insurance Fund, in the case of combining entitlements to benefits from this fund with entitlements to benefits from the Pension Fund.

## Rozdział 9. PODSTAWOWE DANE O WOJEWÓDZTWIE W 2019 R.

### Chapter. 9 GENERAL DATA ABOUT VOIVODSHIP IN 2019

**Tablica 12. Województwo na tle kraju w 2019 r.**  
Table 12. Voivodship on the background of the country in 2019

Wyszczególnienie Specification	Ludność w tysiącach <sup>a</sup> Population <sup>a</sup> in thousands		Pracujący <sup>a</sup> Employed persons <sup>a</sup>	
	ogółem total	w wieku produkcyjnym working age	w tysiącach in thousands	na 1000 ludności w osobach per 1000 population in persons
<b>POLSKA POLAND</b>	<b>38382,6</b>	<b>23025,9</b>	<b>15783,0</b>	<b>411</b>
Dolnośląskie	2900,2	1733,2	1166,9	402
Kujawsko-pomorskie	2072,4	1251,2	752,0	363
Lubelskie	2108,3	1266,4	860,5	408
<b>Lubuskie</b>	<b>1011,6</b>	<b>610,2</b>	<b>360,7</b>	<b>357</b>
Łódzkie	2454,8	1442,2	1027,2	419
Małopolskie	3410,9	2065,8	1476,4	433
Mazowieckie	5423,2	3198,5	2703,2	499
Opolskie	982,6	602,6	338,9	345
Podkarpackie	2127,2	1307,1	874,6	411
Podlaskie	1178,4	719,2	447,4	380
Pomorskie	2343,9	1401,0	894,8	382
Śląskie	4517,6	2694,2	1777,2	393
Świętokrzyskie	1234,0	738,6	486,1	394
Warmińsko-mazurskie	1422,7	871,3	458,6	322
Wielkopolskie	3498,7	2104,5	1583,0	453
Zachodniopomorskie	1696,2	1019,9	575,4	339

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 December.



**Tablica 12. Województwo na tle kraju w 2019 r. (cd.)**  
 Table 12. Voivodship on the background of the country in 2019 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Przeciętne zatrudnienie Average paid employment	Liczba wolnych miejsc pracy <sup>a</sup> Number of vacancies jobs <sup>a</sup>	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy <sup>b</sup> Number of newly created jobs <sup>b</sup>
	w tysiącach in thousands		
<b>POLSKA POLAND</b>	<b>10799,6</b>	<b>125,4</b>	<b>674,8</b>
Dolnośląskie	810,8	10,2	51,5
Kujawsko-pomorskie	473,8	4,3	23,8
Lubelskie	421,1	1,7	27,1
<b>Lubuskie</b>	<b>231,5</b>	<b>2,1</b>	<b>12,3</b>
Łódzkie	624,1	6,7	54,6
Małopolskie	910,6	13,6	76,4
Mazowieckie	2467,2	35,4	135,3
Opolskie	209,1	2,2	11,9
Podkarpackie	450,6	2,8	26,9
Podlaskie	233,9	2,0	11,0
Pomorskie	612,6	8,0	39,9
Śląskie	1264,0	16,4	80,8
Świętokrzyskie	244,5	2,0	14,0
Warmińsko-mazurskie	285,4	3,0	14,1
Wielkopolskie	1187,9	9,6	67,9
Zachodniopomorskie	372,4	5,4	27,2

a Stan w dniu 31 XII. b W ciągu roku.

a As of 31 December. b During the year.

**Tablica 12. Województwo na tle kraju w 2019 r. (cd.)**  
 Table 12. Voivodship on the background of the country in 2019 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Bezrobotni zarejestrowani <sup>a</sup> Unemployed persons <sup>a</sup>	Z liczby ogółem będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy Of total number with a specific situation on the labour market				Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %
		do 30 roku życia below 30 years of age		powyżej 50 roku życia over 50 years of age	długotrwale bezrobotni long-term unemployed	
		razem total	w tym do 25 roku życia of which below 25 years of age			
w tysiącach in thousands						
<b>POLSKA POLAND</b>	<b>866,4</b>	<b>223,0</b>	<b>106,1</b>	<b>235,7</b>	<b>432,4</b>	<b>5,2</b>
Dolnośląskie	56,0	11,9	5,4	17,3	26,8	4,6
Kujawsko-pomorskie	64,1	16,7	8,0	16,3	35,5	7,9
Lubelskie	69,4	20,9	10,1	16,2	38,5	7,5
<b>Lubuskie</b>	<b>18,5</b>	<b>4,7</b>	<b>2,2</b>	<b>5,3</b>	<b>7,8</b>	<b>4,9</b>
Łódzkie	58,7	12,6	5,9	17,9	30,4	5,4
Małopolskie	62,6	17,2	8,3	16,6	30,0	4,1
Mazowieckie	123,2	29,3	13,9	34,3	64,7	4,4
Opolskie	20,9	5,3	2,5	6,4	10,0	5,8
Podkarpackie	75,5	21,4	10,3	18,3	41,5	7,9
Podlaskie	33,3	9,0	4,1	9,2	18,3	6,9
Pomorskie	41,8	11,8	5,7	10,5	17,7	4,5
Śląskie	66,5	15,2	7,0	19,2	29,0	3,6
Świętokrzyskie	42,0	11,8	5,7	10,6	21,1	8,0
Warmińsko-mazurskie	45,7	12,3	6,1	13,1	22,4	9,1
Wielkopolskie	46,3	12,8	6,4	12,0	18,1	2,8
Zachodniopomorskie	41,8	10,0	4,5	12,5	20,5	6,8

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 December.

**Tablica 12. Województwo na tle kraju w 2019 r. (cd.)**  
 Table 12. Voivodship on the background of the country in 2019 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia <sup>a</sup> Persons working in hazardous condition <sup>a</sup>		Zagrożenia związane Hazard connected with			Poszkodowani w wypadkach przy pracy Persons injured in occupational accidents
	ogółem w tysiącach total in thousands	na 1000 zatrudnionych per 1000 paid employees persons	ze środowiskiem pracy work environment	z uciążliwością pracy strenuous conditions	z czynnikami mechanicznymi connected with mechanical factors	
			w tysiącach in thousands			
<b>POLSKA POLAND</b>	<b>442,5</b>	<b>73</b>	<b>258,3</b>	<b>111,4</b>	<b>72,9</b>	<b>83,2</b>
Dolnośląskie	40,4	85	21,4	15,8	3,2	8,2
Kujawsko-pomorskie	18,3	68	13,2	2,5	2,6	4,5
Lubelskie	17,6	78	12,9	2,9	1,8	3,4
<b>Lubuskie</b>	<b>9,7</b>	<b>78</b>	<b>5,7</b>	<b>2,2</b>	<b>1,7</b>	<b>2,2</b>
Łódzkie	17,2	49	7,8	5,1	4,2	5,1
Małopolskie	29,8	58	19,3	5,3	5,1	5,5
Mazowieckie	43,1	34	16,1	14,5	12,6	10,8
Opolskie	9,3	74	5,6	2,2	1,5	2,1
Podkarpackie	18,6	67	11,6	4,1	2,9	3,3
Podlaskie	6,8	53	2,7	3,3	0,9	2,3
Pomorskie	23,4	72	15,1	4,2	4,1	5,1
Śląskie	105,0	139	61,7	28,8	14,5	12,2
Świętokrzyskie	11,1	84	7,5	2,7	0,9	2,2
Warmińsko-mazurskie	8,6	58	5,0	1,2	2,3	2,9
Wielkopolskie	66,0	87	42,4	12,0	11,6	10
Zachodniopomorskie	17,7	94	10,4	4,6	2,8	3,6

a Stan w dniu 31 XII; liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of 31 December; listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post. Data concern entities employing more than 9 persons.

**Tablica 12. Województwo na tle kraju w 2019 r. (cd.)**  
 Table 12. Voivodship on the background of the country in 2019 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w zł Average monthly gross wages and salaries in national economy in PLN					
	ogółem total	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry	budownic- two construction	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych <sup>A</sup> trade; repair of motor vehicles <sup>A</sup>	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage
<b>POLSKA POLAND</b>	<b>4920,09</b>	<b>5148,13</b>	<b>4997,58</b>	<b>4108,93</b>	<b>4357,85</b>	<b>4262,93</b>
Dolnośląskie	5040,29	5383,33	5598,37	4316,18	4225,13	3803,04
Kujawsko-pomorskie	4301,08	5176,61	4309,92	3674,32	3864,45	3415,24
Lubelskie	4358,82	4957,81	4627,47	3610,19	3380,14	3338,70
<b>Lubuskie</b>	<b>4333,15</b>	<b>5235,92</b>	<b>4637,41</b>	<b>3404,07</b>	<b>3578,56</b>	<b>3429,91</b>
Łódzkie	4549,00	5152,35	4713,97	3614,73	4052,78	3661,29
Małopolskie	4808,56	4850,05	4877,46	3717,71	3885,63	3428,86
Mazowieckie	5942,59	5159,36	5534,60	5339,82	5728,43	4933,98
Opolskie	4476,84	5218,17	4699,16	3707,46	3902,44	3703,11
Podkarpackie	4224,70	5193,33	4378,57	3394,91	3481,84	3264,08
Podlaskie	4367,14	5851,58	4365,09	4243,49	3670,49	3432,92
Pomorskie	4838,67	4942,12	4954,28	3869,45	4244,18	4757,73
Śląskie	4922,79	5052,27	5620,68	4146,29	4012,64	4078,11
Świętokrzyskie	4259,60	5760,42	4421,17	3432,28	3458,15	3208,46
Warmińsko-mazurskie	4136,26	5052,28	4142,42	3314,89	3375,80	3161,12
Wielkopolskie	4499,63	5021,22	4757,28	3842,90	4002,60	4000,35
Zachodniopomorskie	4479,46	5189,01	4592,63	3648,71	3778,88	4024,31

**Tablica 12. Województwo na tle kraju w 2019 r. (dok.)**  
 Table 12. Voivodship on the background of the country in 2019 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w zł Average monthly gross wages and salaries in national economy in PLN					
	działalność finansowa i ubezpieczeniowa financial and insurance activities	obsługa rynku nieruchomości <sup>A</sup> real estate activities	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna professional, scientific and technical activities	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne public administration and defence; compulsory social security	edukacja education	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
<b>POLSKA POLAND</b>	<b>7896,69</b>	<b>4982,28</b>	<b>6209,56</b>	<b>5978,14</b>	<b>4862,26</b>	<b>4845,31</b>
Dolnośląskie	6813,96	4749,87	5909,17	5978,93	5077,39	4903,77
Kujawsko-pomorskie	5660,88	4350,83	4366,78	5444,95	4762,73	4292,58
Lubelskie	5252,35	4218,06	4173,96	5506,79	4772,76	4885,03
<b>Lubuskie</b>	<b>5227,53</b>	<b>4301,18</b>	<b>4133,49</b>	<b>5737,22</b>	<b>4741,35</b>	<b>4539,89</b>
Łódzkie	6878,47	4410,22	5017,55	5579,46	4817,93	5015,99
Małopolskie	6452,36	4378,69	6431,82	5943,71	5048,79	4879,66
Mazowieckie	9341,59	6330,26	7635,83	6821,75	5070,39	5267,11
Opolskie	5397,61	4264,34	4157,16	5725,10	4785,50	4753,90
Podkarpackie	5034,31	4234,66	4137,73	5487,69	4757,71	4619,77
Podlaskie	5693,31	4322,22	4002,14	5722,20	4751,27	4689,48
Pomorskie	6997,42	4883,45	5650,27	5900,57	4908,42	4743,93
Śląskie	6979,08	4544,07	5076,36	5870,54	4621,32	4865,08
Świętokrzyskie	5545,20	5126,35	3955,69	5389,27	4668,84	4999,83
Warmińsko-mazurskie	5013,03	4415,70	4002,48	5477,96	4725,31	4435,64
Wielkopolskie	6083,81	4619,72	5212,26	5849,19	4793,37	4748,43
Zachodniopomorskie	5850,75	4676,66	4332,05	5781,86	4842,00	4504,83

**Tablica 13. Ważniejsze dane o województwie**  
**Table 13. Major data on the voivodship**

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
<b>LUDNOŚĆ POPULATION</b>					
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tysiącach Population (as of 31 December) in thousands	1018,1	1017,4	1016,8	1014,5	1011,6
miasta urban areas	661,3	660,4	659,7	658,9	656,5
wieś rural areas	356,8	357,0	357,1	355,6	355,1
z liczby ogółem kobiety of total number women	522,4	522,3	521,9	520,7	519,4
Ludność w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII) w tysiącach Working age population (as of 31 December) in thousands	642,6	635,1	627,2	618,6	610,2
<b>RYNEK PRACY LABOUR MARKET</b>					
Pracujący <sup>a</sup> : Employed persons <sup>a</sup> :					
w tysiącach in thousands	334,6	343,8	351,7	357,7	360,7
w tym kobiety of which women	159,7	163,0	164,8	166,8	168,2
na 1000 ludności per 1000 population	328,7	338,0	345,9	352,6	356,5
w % in %					
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	11,2	11,0	10,7	10,4	10,3
przemysł i budownictwo industry and construction	31,8	31,7	31,7	32,4	32,5
handel; naprawa pojazdów samochodowych <sup>a</sup> ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia <sup>a</sup> ; informacja i komunikacja trade; repair of motor vehicles <sup>a</sup> ; transportation and storage; accommodation and catering <sup>a</sup> ; information and communication	25,3	25,6	26,1	26,3	26,6
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości <sup>a</sup> financial and insurance activities; real estate activities	3,1	3,0	2,9	2,8	2,6
pozostałe usługi other services	28,6	28,7	28,6	28,1	28,1
z ogółem pracujący w sektorze prywatnym w % of total employed persons in private sector in %	78,1	78,7	79,3	79,6	79,7

a Stan w dniu 31 XII; według faktycznego miejsca pracy.

a As of 31 December; by actual workplace.

**Tablica 13. Ważniejsze dane o województwie (cd.)**  
 Table 13. Major data on the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
RYNEK PRACY (cd.) LABOUR MARKET (cont.)					
Przeciętne zatrudnienie <sup>a</sup> w tysiącach Average paid employment <sup>a</sup> in thousands					
w przemyśle: in industry:					
w tysiącach in thousands	74,0	75,1	75,4	76,7	76,9
na 1000 ludności per 1000 population	72,7	73,8	74,1	75,5	75,9
w budownictwie: in construction:					
w tysiącach in thousands	11,2	11,6	11,8	12,6	13,3
na 1000 ludności per 1000 population	11,0	11,4	11,6	12,4	13,1
Przyjęcia <sup>b</sup> do pracy w tysiącach Hires <sup>b</sup> in thousands.	41,3	41,9	48,9	50,1	48,3
Współczynnik przyjęć w % Hire rates in %	23,5	23,3	26,9	27,0	25,8
Zwolnienia <sup>b</sup> z pracy w tysiącach Terminations <sup>b</sup> in thousands	38,9	37,9	43,4	46,9	45,5
Współczynnik zwolnień w % Termination rate in %	22,1	21,0	23,7	25,3	24,3
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) Registered unemployed persons (as of 31 December)					
w tysiącach in thousands	39,3	32,4	24,6	22,2	18,5
w tym: of which:					
kobiety women	21,3	18,3	14,5	13,1	10,9
niepełnosprawni disabled persons	3,5	2,8	2,2	2,0	1,8
poprzednio pracujący previously employed	34,0	28,3	21,6	19,6	16,5

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą. b Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a By actual workplace and by actual kind activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture; excluding persons employed abroad. b Data concern full-time paid employees, excluding seasonal and temporary workers; excluding economic entities employing up to 9 persons.

**Tablica 13. Ważniejsze dane o województwie (cd.)**  
**Table 13. Major data on the voivodship (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
RYNEK PRACY (cd.) LABOUR MARKET (cont.)					
Bezrobotni zarejestrowani (dok.) Registered unemployed persons (cont.)					
bez stażu pracy not work seniority	5,4	4,1	3,0	2,6	2,0
bez prawa do zasiłku not possessing benefit rights	32,6	26,7	20,2	18,0	14,8
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok unemployed for longer than 1 year	12,2	10,7	7,8	7,2	5,5
w wieku: at age:					
24 lata i mniej 24 and less	5,4	4,0	2,8	2,6	2,2
25-34	10,5	8,8	6,9	6,1	5,1
35-44	8,4	7,1	5,6	5,2	4,4
45-54	7,3	5,8	4,4	3,8	3,2
55 lat i więcej 55 and more	7,8	6,7	4,8	4,4	3,6
z wykształceniem: by educational level:					
wyższym tertiary	3,9	3,3	2,6	2,4	2,1
policealnym i średnim zawodowym post-secondary as well as vocational secondary	8,1	6,7	5,1	4,7	4,0
średnim ogólnokształcącym general secondary	3,6	3,0	2,4	2,1	1,9
zasadniczym zawodowym basic vocational	11,8	9,5	7,2	6,3	5,2
gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym lower secondary, primary and incomplete primary	11,9	9,8	7,3	6,6	5,3
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (w ciągu roku) Registered unemployed persons benefitting from labour market programme (during the year)					
rozpoczynający szkolenie lub staż starting training or internship	7,5	6,0	5,7	3,8	3,3
podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych undertaking employment in intervention works	1,2	1,0	1,2	1,1	1,0
podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych undertaking employment in public works	1,0	1,1	1,1	0,7	0,6



**Tablica 13. Ważniejsze dane o województwie (cd.)**  
**Table 13. Major data on the voivodship (cont.)**

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
<b>RYNEK PRACY (dok.) LABOUR MARKET (cont.)</b>					
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w % Registered unemployment rate in % (as of 31 December)	10,5	8,6	6,5	5,8	4,6
Oferty pracy (w ciągu roku) w tysiącach Job offers (during the year) in thousands	40,5	50,2	56,6	52,5	46,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę (stan w dniu 31 XII) Unemployed persons per 1 job offer (as of 31 December)	15	11	9	9	11
<b>WARUNKI PRACY I WYPADKI PRZY PRACY WORK CONDITIONS AND ACCIDENTS AT WORK</b>					
Wypadki przy pracy powodujące niezdolność do pracy <sup>a</sup> Accidents at work resulting in inability to work <sup>a</sup>	2339	2480	2469	2391	2148
Poszkodowani w wypadkach przy pracy <sup>a</sup> Persons injured in accidents at work <sup>a</sup>	2342	2486	2482	2401	2154
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia <sup>b</sup> Persons working in hazardous conditions <sup>b</sup>	11417	11479	12212	13077	9671
w tym kobiety of which women	2337	2564	2660	3636	1846
Sektor publiczny Public sector	1500	1406	1312	1522	1105
Sektor prywatny Private sector	9917	10073	10900	11555	8566
Na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości Per 1000 paid employees of surveyed population	95,7	94,7	98,2	104,2	78,2
<b>WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS</b>					
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3375,72	3541,91	3754,54	4029,14	4333,15
w tym: of which:					
przemysł industry	3509,62	3703,20	4006,24	4324,52	4637,41
budownictwo construction	2541,67	2683,15	2838,42	3110,87	3404,07

a Zgłoszone w danym roku. b Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Registered in a given year. b Listed only once by predom-inant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.

**Tablica 13. Ważniejsze dane o województwie (dok.)**  
 Table 13. Major data on the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.) WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS (cont.)					
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tysiącach Average number of retirees and pensioners in thousands	214,8	215,7	216,9	224,5	226,4
pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution	196,4	198,0	199,8	208,1	210,7
rolników indywidualnych farmers	18,4	17,8	17,0	16,4	15,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł: Average monthly gross retirement pay and pension in PLN:					
wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych paid by the Social Insurance Institution	1810,13	1845,46	1905,03	1998,41	2098,93
rolników indywidualnych <sup>a</sup> farmers <sup>a</sup>	1319,74	1319,19	1339,93	1363,70	1426,67

a łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

a Including payments from the Social Insurance Fund, in the case of a simultaneous right to benefits from this fund and to benefits from the Pension Fund.

**Tablica 14. Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2019 r.**  
 Table 14. Selected data on subregions and powiats in 2019

Wyszczególnienie Specification	Ludność <sup>a</sup> Population <sup>a</sup>	Pracujący <sup>ab</sup> Employed persons <sup>ab</sup>		Przeciętne zatrudnienie <sup>ac</sup> Average paid employment <sup>ac</sup>	Bezrobotni zarejestrowani <sup>a</sup> Registered unemployed persons <sup>a</sup>	
		ogółem total	w tym kobiety of which women		ogółem total	w tym kobiety of which women
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>1011592</b>	<b>238938</b>	<b>119259</b>	<b>191503</b>	<b>18498</b>	<b>10893</b>
<b>Podregion gorzowski Subregion</b>	<b>384141</b>	<b>94091</b>	<b>46852</b>	<b>76973</b>	<b>6893</b>	<b>3950</b>
Powiaty: Powiats						
Gorzowski	71836	15161	6532	12451	947	606
Międzyrzecki	57565	11661	6085	8178	1883	1028
Słubicki	46929	11241	5331	11086	415	213
Strzelecko-drezdenecki	49009	8744	3831	6946	1686	1010
Sulęciński	35193	6827	3760	5368	666	344
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Gorzów Wlkp.	123609	40457	21313	32944	1296	749
<b>Podregion zielonogórski Subregion</b>	<b>627451</b>	<b>144847</b>	<b>72407</b>	<b>114530</b>	<b>11605</b>	<b>6943</b>
Powiaty: Powiats						
Krośnieński	54829	9902	4848	7411	1392	838
Nowosolski	86156	16315	8058	12913	1664	1021
Świebodziński	55790	18775	8635	13357	890	508
Wschowski	38831	7267	3922	6024	1022	631
Zielonogórski	75559	13709	6399	10329	1475	874
Żagański	78953	11071	6076	8993	1803	1142
Żarski	96111	19925	9940	14612	1695	991
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Zielona Góra	141222	47883	24529	40891	1664	938

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. c Według siedziby zarządu jednostki; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

a As of 31 December. b By actual workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture. c By seat of the management unit; data concerning economic entities employing more than 9 persons and budgetary entities regardless of the number of employment.

**Tablica 14. Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2019 r. (dok.)**  
 Table 14. Selected data on subregions and powiats in 2019 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Stopa bezrobocia <sup>a</sup> w % Unemployment rate <sup>a</sup> in %	Oferty pracy w ciągu roku Job offers during the year	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie <sup>b</sup> w zł Average monthly wages and salaries <sup>b</sup> in PLN	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia <sup>cd</sup> Persons working in hazardous conditions <sup>cd</sup>	Poszkodowani w wypadkach przy pracy Persons injured in accidents at work
<b>WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP</b>	<b>4,9</b>	<b>46881</b>	<b>4559,96</b>	<b>9671</b>	<b>2154</b>
<b>Podregion gorzowski Subregion</b>	<b>4,6</b>	<b>21236</b>	<b>4427,66</b>	<b>3042</b>	<b>700</b>
Powiaty: Powiats					
Gorzowski	3,5	2849	4427,66	723	112
Międzyrzecki	9,4	2400	4427,66	207	122
Słubicki	2,4	1316	4427,66	133	75
Strzelecko-drezdenecki	9,8	1618	4427,66	593	69
Sulęciński	5,7	1452	4427,66	123	66
Miasto na prawach powiatu City with powiat status					
Gorzów Wlkp.	2,3	11601	4496,08	1263	256
<b>Podregion zielonogórski Subregion</b>	<b>5,1</b>	<b>25645</b>	<b>4648,88</b>	<b>6629</b>	<b>1454</b>
Powiaty: Powiats					
Krośnieński	7,8	2859	4361,37	284	104
Nowosolski	6,2	2585	4517,64	631	198
Świebodziński	3,5	3856	4566,65	656	216
Wschowski	7,8	3179	4234,83	161	96
Zielonogórski	5,9	2314	4657,96	1047	107
Żagański	8,8	1972	4155,89	550	104
Żarski	5,3	3301	4769,05	1504	197
Miasto na prawach powiatu City with powiat status					
Zielona Góra	2,4	5579	4893,47	1796	432

a Stan w dniu 31 XII. b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz osób zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji. c Liczeni tylko 1 raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. d Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of 31 Dec. b Excluding economic entities employing more than 9 persons and employed abroad, foundations, associations and other organizations. c Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post. d Data concern entities employing more than 9 persons.

## Uwagi ogólne

1. Dane zamieszczone w publikacji dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
2. Dane prezentuje się:
  - 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007)** opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2, wprowadzonej z dniem I I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 z późniejszymi zmianami);
    - a) w ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”;
    - b) pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.
  - 2) według sektorów własności:
    - a) sektor publiczny – grupujący własność państwowa (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
    - b) sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„**Własność mieszaną**” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.
3. Dane prezentowane według makroregionów, regionów i podregionów odpowiadają poszczególnym poziomom obowiązującej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), wprowadzonej Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. z późniejszymi zmianami. Od 1 I 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 XI 2016 r. W ramach przyjętej nomenklatury: **regiony (poziom 2)** grupują jednostki szczebla wojewódzkiego; **podregiony (poziom 3)** grupują jednostki szczebla powiatowego.
4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
5. Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
6. Dane prezentuje się także przy wykorzystaniu **Klasyfikacji Zawodów i Specjalności** na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, peł-

nozatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzona została rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 227) w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2014 r.

7. Informacje w podziale według **województw, podregionów i powiatów** oraz w podziale na **miasta i wieś** – jeżeli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium kraju.
8. **Liczyby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

**Wskaźniki dynamiki** w przypadku zmian metodycznych obliczono w warunkach porównywalnych.

9. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
10. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.
11. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych. Skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

skrót	pełna nazwa
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

12. Wyjaśnienia podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach metodycznych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki znajdzie Czytelnik w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

## General notes

1. Data presented in the publication, unless otherwise indicated, concern the entire national economy.
2. **Data are presented:**
  - 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885 with later amendments);
    - a) The item **"Industry"** was introduced as an additional grouping, including sections "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".
    - b) The item **"Other services"** was introduced including sections: "Professional scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".
  - 2) according to **ownership sectors:**
    - a) public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of public sector entities,
    - b) private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

**"Mixed ownership"** is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.
3. Data presented by macroregions, regions and subregions correspond to separate levels of obligatory in the European Union countries, the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), introduced by the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council, dated 26 V 2003 with later amendments. Since 1 I 2018, the amendments introduced by the Commission Regulation (EU) 2016/2066, dated 21 XI 2016, are valid. According to this nomenclature: **regions (level 2)** group voivodship-level units; **subregions (level 3)** group powiat-level units.
4. Data are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.
5. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.
6. Data are also presented in accordance with the **Occupations and Specializations Classification** on the basis of which councillors of organs of local self-government entities, full-time paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), by a decree of the Minister of Labour and Social Policy (uniform text Journal of Laws 2018, item 227) replacing the classification valid until 31st December 2014).

7. Information by **voivodships, subregions and powiats** as well as by **urban** and **rural areas**, unless otherwise indicated, is presented according to administrative division in a given period. The term urban area is understood as an area located within the administrative borders of these units, while rural area is understood as the remaining territory of the country.
8. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

**Indices** – in case of methodological changes—are calculated in comparable conditions.

9. Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.
10. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note.
11. The names of some Classification levels used in the publication have been abbreviated. Abbreviated names are indicated in the tables with the symbol: „ Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

abbreviation	complete name
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities

12. Explanations basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the methodological notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).



## Uwagi metodologiczne

### AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI

Informacje zostały opracowane na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**.

Do uogólniania wyników badania na populację generalną zastosowano dane o ludności Polski w wieku 15 lat i więcej, pochodzące z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Ponadto nastąpiły zmiany metodologiczne, mające na celu dostosowanie populacji objętej badaniem do zaleceń Eurostat-u.

1. **Ludność aktywna zawodowo** – tzw. siła robocza; wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne, zgodnie poniższymi definicjami:
  - 1) **do pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:
    - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, jakkolwiek pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym lub dzierżawionym gospodarstwie rolnym albo prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem
    - miały pracę, ale jej nie wykonywały:
      - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub wypoczynkowego,
      - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
        - do 3 miesięcy,
        - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały, co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do grupy pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczono również uczniów, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

**Klasyfikacja statusu zatrudnienia** oparta została na Międzynarodowej Klasyfikacji Statusu Zatrudnienia i wyróżnia następujące kategorie pracujących:

- **pracujący na własny rachunek** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą:
  - **pracodawca** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i zatrudnia, co najmniej jednego pracownika najemnego,
  - **pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i nie zatrudnia pracowników,
- **pracownik najemny** – osoba zatrudniona na podstawie stosunku pracy w przedsiębiorstwie publicznym lub u pracodawcy prywatnego,
- **pomagający bezpłatnie członek rodziny** – osoba, która bez umownego wynagrodzenia pomaga w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej.

Do **pracowników najemnych** zaliczono również osoby wykonujące pracę nakładczą oraz uczniów, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, (jeżeli otrzymują wynagrodzenie).

Do pracujących na własny rachunek zaliczono również agentów we wszystkich rodzajach agencji;

- 2) **bezrobotni**, według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
  - aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni - tydzień badany), aby znaleźć pracę,
  - były gotowe (zdolne) podjąć pracę ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

2. **Ludność bierna zawodowo**, tzn. pozostająca poza siłą roboczą, to wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane, jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:
- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
  - nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
  - nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
    - dłuższym niż 3 miesiące,
    - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Wśród biernych zawodowo wyróżnia się grupę **zniechęconych**, do której należą osoby nieposzukujące pracy, ponieważ są przekonane, że jej nie znajdą.

3. **Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

**Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

**Stopa bezrobocia** jest to procentowy udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Z uwagi na reprezentacyjną metodę badania zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi w tych przypadkach, gdy zastosowano bardziej szczegółowe podziały i występują liczby niskiego rzędu, mniejsze niż 15 tysięcy. W przypadku, gdy liczby po uogólnieniu wyników z próby wynoszą poniżej 5 tys., zostały one zastąpione znakiem kropki (""), co oznacza, że konkretna wartość nie może być pokazana ze względu na losowy błąd próby.

## PRACUJĄCY. ZATRUDNIENI

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Do **pracujących** zaliczono:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy),

- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
    - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
    - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
    - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
  - 3) osoby wykonujące pracę nakładczą,
  - 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
  - 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych),
  - 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.
2. Dane o **zatrudnionych na podstawie stosunku pracy** dotyczą: zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych.
  3. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorca mienia.

**Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

**Przeciętnie zatrudnieni** to pracownicy pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni przeliczeni na pełnozatrudnionych.

4. W liczbie pracujących ujęto zarówno obywateli polskich pracujących za granicą, jak i cudzoziemców pracujących w Polsce.

Za **osoby zatrudnione za granicą**, zaliczone do pracujących, przyjęto osoby wykonujące prace poza granicami kraju na rzecz krajowych jednostek, w których zostały zatrudnione np. jako pracownicy polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych.

**Cudzoziemcy** zaliczeni do pracujących w Polsce to osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482) zostały zatrudnione przez zakłady pracy lub osoby fizyczne.

5. **Niepełnosprawni** to osoby, w stosunku do których orzeczono niepełnosprawność na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 z późn. zm.).
6. Informacje o **osobach wykonujących pracę w porze nocnej** dotyczą osób, dla których praca nocna wynika z obowiązującego w zakładzie pracy rozkładu czasu pracy, a więc nie jest świadczona incydentalnie. Do kategorii tej zaliczono wszystkie osoby zgodnie z ewidencją, tzn. nawet jeśli były nieobecne w pracy w danym dniu (np. z powodu urlopu, zwolnienia lekarskiego, delegacji służbowej).

7. Informacje o **ruchu zatrudnionych** obejmują pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. Dane te dotyczą liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby **przyjętych** do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny.

Do liczby **zwolnionych** z pracy zaliczono: osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także - ze względów ewidencyjnych - osoby zmarłe.

Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

**Współczynnik przyjęć (zwolnień)** obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

8. Dane o **absolwentach szkół** podejmujących pierwszą pracę dotyczą osób pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo).
9. Czas pracy jest to czas, w którym pracownik pozostaje w dyspozycji zakładu pracy, w miejscu zatrudnienia lub w innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy, a także okresy przerw, w czasie których pracownik nie pozostawał w dyspozycji zakładu pracy, jeżeli nastąpiły z mocy prawa lub za zgodą zakładu pracy (np. choroba pracownika, opieka nad chorym członkiem rodziny, wykonywanie obowiązków społecznych, załatwianie ważnych spraw rodzinnych, urlopy wypoczynkowe, bezpłatne), a także nieobecności nieusprawiedliwione.

**Nominalny czas pracy** jest to czas, który powinien być przepracowany w danym okresie rozliczeniowym w normalnym czasie pracy, zgodnie z normami czasu pracy (dobową, średniotygodniową) obowiązującymi danego pracownika na podstawie przepisów prawa.

**Czas przepracowany** to czas przepracowany w wymiarze normalnym (obowiązującym daną grupę pracowników) oraz w godzinach nadliczbowych.

**Czas przepracowany w godzinach normalnych** to czas przepracowany w wymiarze normalnym, obowiązującym daną grupę pracowników.

**Czas przepracowany w godzinach nadliczbowych** to czas przepracowany ponad obowiązujące normy czasu pracy, za który pracownik nie otrzymuje dnia wolnego od pracy, lecz dodatkowe wynagrodzenie.

**Czas nieprzepracowany** to część nominalnego czasu pracy, w ciągu którego pracownik był nieobecny w pracy lub nie przystąpił do niej, bez względu na powód.

## BEZROBOCIE

Dane prezentowane w publikacji dotyczą osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy i poszukujących pracy poprzez te urzędy.

Dane opublikowane o liczbie bezrobotnych obejmują osoby zarejestrowane w urzędach pracy, według ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 z późn. zm.).

1. **Bezrobotny** to osoba niezatrudniona i niewykonywująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, (bądź, jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:
  - 1) ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego;
  - 2) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobierają nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
  - 3) nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
  - 4) nie złożyły wniosku do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis nie zgłosiły do ewidencji działalności gospodarczej wniosku o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, albo nie upłynął jeszcze okres do określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej;
  - 5) nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego;
  - 6) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
  - 7) nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego;
  - 8) nie pobierają na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
  - 9) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną oraz osób skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zleceń działań aktywizacyjnych.

2. **Stopa bezrobocia rejestrowanego** obliczona została jako procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników Spisów. Dane o bezrobotnych pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania, co może powodować pewne nieścisłości, zwłaszcza w przypadku stopy bezrobocia ustalonej dla powiatów. Dla bezrobotnych miejscem lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących lokalizacją miejsca pracy.

3. Pod pojęciem **ludności aktywnej zawodowo** szacowanej na koniec każdego prezentowanego okresu, należy rozumieć osoby pracujące w jednostkach sektora publicznego i prywatnego, jak również osoby bezrobotne.
4. Do **bezrobotnych zarejestrowanych w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki (absolwenci)** — zaliczono osoby bezrobotne, które w w/w okresie ukończyły (potwierdzonej dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem) naukę w szkole ponadgimnazjalnej (zasadniczej-zawodowej i średniej), policealnej, wyższej, specjalnej, dzienne kursy zawodowe trwające co najmniej 24 miesiące lub nabyły uprawnienia do wykonywania zawodu jako osoby niepełnosprawne.
5. **Długotrwale bezrobotni** — to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.
6. **Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych** — oznacza to bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.
7. **Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko** — oznacza bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.
8. **Napływ bezrobotnych** - oznacza liczbę osób zarejestrowanych w ciągu miesiąca, kwartału i roku w powiatowych urzędach pracy.
9. **Odływ bezrobotnych** - oznacza liczbę osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn m. in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki, nabycia praw emerytalnych itd.
10. **Aktywne formy pomocy bezrobotnym** - to działania zmierzające do ograniczenia wielkości bezrobocia na danym terenie. Wśród nich wyróżnia się w szczególności:
  - **szkolenia** - oznaczają pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.
  - **staż u pracodawcy** - oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.
  - **prace interwencyjne** - oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób bezrobotnych.
  - **roboty publiczne** - to prace organizowane dla bezrobotnych przez organy samorządu terytorialnego, administracji rządowej lub instytucje użyteczności publicznej na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Prace te są częściowo finansowane przez urzędy pracy.
11. **Osoby poprzednio pracujące** to osoby, które kiedykolwiek wykonywały pracę na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz inną pracę zarobkową a także prowadziły pozarolniczą działalność.
12. Bezrobotni **zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy** (tzn. zwolnieni grupowo) - są to osoby zwolnione zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. 2018 poz. 1969 z późn. zm.). Przepisy ustawy stosuje się w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę stosunków pracy, (zatrudnienia z pracownikami), w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, a także na mocy porozumienia stron w okresie nie przekraczającym 30 dni. Dotyczy to zakładów pracy, w których następuje zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn eko-

nomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technicznymi, a także w przypadku ogłoszenia upadłości zakładów lub ich likwidacji.

13. **Oferty pracy** (wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej) — jest to zgłoszone przez pracodawców do powiatowego urzędu pracy: co najmniej jedno wolne miejsce zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy lub świadczenia usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika, miejsce aktywizacji zawodowej, przyjęte do realizacji, m.in. przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

## WARUNKI PRACY I WYPADKI PRZY PRACY

1. **Warunki pracy** jest to zespół czynników występujących w środowisku pracy wynikających z procesu pracy oraz czynników związanych z wykonywaniem pracy.

Na środowisko pracy składają się czynniki: fizyczne (np. oświetlenie, hałas, mikroklimat), chemiczne (np. substancje toksyczne) oraz biologiczne (np. bakterie), występujące na obszarze miejsca pracy (np. w hali fabrycznej, na stanowisku pracy), jak i na obszarze otaczającym zakład pracy.

2. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia** dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych z:
- uciążliwością pracy,
  - środowiskiem pracy,
  - zagrożeniem czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

Przez **zagrożenie związane z uciążliwością pracy** rozumie się szkodliwy wpływ na pracownika czynności roboczych wykonywanych, np. wymuszonej pozycja ciała w warunkach ciężkiego wysiłku fizycznego lub w warunkach szczególnej uciążliwości.

Przez **zagrożenie szkodliwymi czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy** rozumie się wpływ na pracownika szkodliwych czynników występujących w procesie pracy, których stężenie lub natężenie przekracza obowiązujące NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) polskie normy lub inne normy higieniczne, np.: substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracja, mikroklimat, promieniowanie jonizujące, promieniowanie laserowe, promieniowanie nadfioletowe, promieniowanie podczerwone, pole elektromagnetyczne.

Do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok bieżący.

Przez **zagrożenie czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi** rozumie się pracę przy maszynach wymienionych w załączniku IV do Dyrektywy 2006/42/WE wprowadzonej ustawą z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz. U. nr 199, poz. 1228 z późniejszymi zmianami).

3. **Osobozagrożenia** jest to suma działających na pracownika szkodliwych czynników. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.
4. **Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub szczególnie uciążliwych** dotyczą:
- 1) posiłków profilaktycznych w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz. U. Nr 60 z 1996 r., poz. 279), wydawanych nieodpłatnie w ramach dożywiania specjalnego, pracownikom zatrudnionym stale przy pracach szczególnie szkodliwych dla zdrowia, wykonujących stale ciężkie lub uciąż-

liwe prace na otwartej przestrzeni w okresie zimowym, inne prace narażające organizm na nadmierne ochłodzenie, jak również wykonującym prace w szczególnie trudnych warunkach,

- 2) napojów w rozumieniu rozporządzenia RM z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz. U. Nr 60 z 1996 r., poz. 279),
  - 3) innych środków odżywczych wydawanych pracownikom na podstawie branżowych układów pracy lub innych przepisów,
  - 4) dodatków pieniężnych wypłacanych pracownikom wykonującym pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych, jeżeli odpowiednie przepisy przewidują możliwość ich wypłacenia,
  - 5) skróconego czasu pracy, tj. krótszego od ustawowego czasu pracy w danej grupie zawodowej,
  - 6) dodatkowych urlopów (płatnych),
  - 7) innych uprawnień, np. możliwość wcześniejszego, niż ogólnie przyjęto, przejścia na emeryturę.
5. **Odszkodowanie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych** są to należne wypłaty dla pracowników, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także dla członków rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby:
- 1) odszkodowań z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci pracownika,
  - 2) odszkodowań za przedmioty utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy.
6. Dane o **wypadkach przy pracy**, poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego czy na karcie wykazana została niezdolność do pracy, czy nie (z powodu np. hospitalizacji poszkodowanego, czy odmowy przyjęcia zwolnienia lekarskiego).
7. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
  - w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

**Na równi z wypadkiem przy pracy**, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy** uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- pełnienia mandatu posła (w kraju lub w Parlamencie Europejskim) lub senatora, pobierającego uposażenie;



- odbywania - na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący - szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

Dane o wypadkach przy pracy dotyczą osób, które uległy wypadkom indywidualnym i zbiorowym.

Za **jeden wypadek przy pracy** uważa się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

Za **zbiorowy wypadek przy pracy** uważa się wypadek, któremu, w wyniku tego samego zdarzenia w danym zakładzie, uległy co najmniej 2 osoby.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie, albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

8. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

**Wydarzenie powodujące uraz** opisuje w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny.

**Wydarzenie będące odchyleniem od stanu normalnego** jest to wydarzenie niezgodne z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołało wypadek.

**Czynność wykonywana** przez poszkodowanego w chwili wypadku to czynność wykonywana przez poszkodowanego w sposób zamierzony, bezpośrednio przed wypadkiem.

**Czynnik materialny:**

- związany z czynnością wykonywaną przez poszkodowanego w chwili wypadku to maszyna, narzędzie lub inny obiekt używany przez poszkodowanego w chwili, gdy uległ on wypadkowi,
- związany z odchyleniem to maszyna, narzędzie, inny obiekt lub czynnik środowiska, który ma bezpośredni związek z wydarzeniem będącym odchyleniem od stanu normalnego,
- będący źródłem urazu to maszyna, narzędzie, inny obiekt lub czynnik środowiska, z którym kontakt stał się przyczyną urazu (fizycznego lub psychicznego).

**Przyczyny wypadku** są to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska pracy oraz związane z pracownikiem, w tym również z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika.

9. Informacje o **dniach niezdolności do pracy** obejmują łączną kalendarzową liczbę dni niezdolności do pracy spowodowaną wypadkami przy pracy, ustaloną na podstawie zaświadczeń lekarskich.

## WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Dane o wynagrodzeniach i przeciętnych wynagrodzeniach podaje się w ujęciu brutto.

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od Źródeł ich finansowania (ze środków własnych lub refundowanych) oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca lub pełniona służba. Częściowe spełnienie wynagrodzenia w innej formie (w postaci papierów wartościowych oraz świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalentów) jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy przewidują to ustawowe przepisy prawa pracy lub układ zbiorowy pracy.

Wynagrodzenia dzielą się na:

- wynagrodzenia osobowe,
  - wynagrodzenia bezosobowe - wynikają z tytułu umowy zlecenia lub umowy o dzieło,
  - honoraria (wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi),
  - wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne,
  - dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
  - wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach.
2. **Wynagrodzeniami osobowymi** są wynagrodzenia i inne świadczenia z tytułu pracy, wypłacane lub wydawane w naturze (odpowiednio przeliczone) pracownikom – należne z tytułu stosunku pracy lub stosunku służbowego, osobom wykonującym pracę nakładczą – należne z tytułu umowy o pracę nakładczą, młodocianym z tytułu umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego i osobom pełnoletnim, które kończą naukę zawodu na warunkach określonych dla młodocianych.

Wynagrodzenia osobowe obejmują w szczególności:

- wynagrodzenia zasadnicze w formie czasowej, akordowej, prowizyjnej i innej,
- dodatki za staż pracy oraz inne dodatki (dodatkowe wynagrodzenia) za szczególne właściwości pracy, szczególne kwalifikacje lub warunki pracy,
- premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe,
- dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych,
- wynagrodzenia dodatkowe za prace wykonywane w ramach obowiązującego wymiaru czasu pracy, lecz niewynikające z zakresu czynności,
- wynagrodzenia za czynności przewidziane do wykonania poza normalnymi godzinami pracy w zakładzie lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę (np. dyżury, pełnienie pogotowia domowego),
- wyrównanie do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
- wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy, wypłacane ze środków pracodawców (wynagrodzenia za urlopy wypoczynkowe i dla poratowania zdrowia, za czas niezdolności do pracy wskutek choroby, za czas przestoju niezawinionego przez pracownika i inne),

- nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne,
- uposażenia posłów i senatorów wraz z uposażeniem dodatkowym, odprawy emerytalne, rentowe i parlamentarne posłów i senatorów, a także odprawy dla pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru, z którymi został rozwiązany stosunek pracy w związku z upływem kadencji,
- świadczenia o charakterze deputatowym (wartość świadczeń w części nieopłaconej przez pracownika) lub ich ekwiwalenty pieniężne (np. deputaty węglowe, energetyczne, środków spożywczych), a także ekwiwalenty za umundurowanie, jeśli obowiązek jego noszenia wynika z obowiązujących ustaw,
- świadczenia odszkodowawcze (w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia), dodatek wyrównawczy wypłacany pracownikom, których wynagrodzenie uległo obniżeniu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Do wynagrodzeń osobowych nie zalicza się wynagrodzeń z tytułu rozporządzania przez pracowników prawami autorskimi do utworów stworzonych w ramach stosunku pracy.

3. **Wynagrodzenia bezosobowe** obejmują m.in. wynagrodzenia wypłacane na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło.
4. **Honoraria** (wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi) obejmują w szczególności:
  - wynagrodzenie przekazywane autorowi lub artyście wykonawcy z tytułu korzystania z utworu lub artystycznego wykonywania przez podmioty wypłacające wynagrodzenie, jeżeli utwór lub artystyczne wykonanie zostały stworzone przez pracowników na podstawie umowy o pracę lub przez osoby fizyczne na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło,
  - wynagrodzenia (tantiemy) wypłacane twórcom lub artystom wykonawcom przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi,
  - wynagrodzenia za opracowania naukowe i badawczo-rozwojowe, wykonywane przez pracowników jednostek naukowych i jednostek badawczo-rozwojowych, stanowiące wykładnik działalności twórczej.
5. **Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne** obejmują wynagrodzenia osób fizycznych, należne za zlecone czynności, wykonywane na podstawie umowy agencyjnej, opłacane od dokonywanych transakcji kupna lub sprzedaży oraz wykonywanych usług według określonej wysokości stawki prowizyjnej.
6. **Dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej** obejmują wypłaty z wyodrębnionych na ten cel środków na wynagrodzenia, tworzonych na podstawie odrębnych przepisów.
7. **Wypłaty z tytułu udziału w zysku** obejmują wypłaty dla pracowników z funduszu nagród, tworzono go na podstawie odrębnych przepisów w przedsiębiorstwach państwowych i innych jednostkach z zysku po opodatkowaniu. Wypłaty z tytułu udziału w nadwyżce bilansowej obejmują premie i nagrody dla członków spółdzielni będących pracownikami i pracowników spółdzielni, a w spółdzielniach pracy – także wypłaty dla członków z tytułu wkładu pracy.
8. Do **wynagrodzeń** nie zalicza się m.in.:
  - świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ze środków budżetu państwa (zasiłki: chorobowe, opiekuńcze i macierzyńskie oraz świadczenia rodzinne),
  - świadczeń finansowanych ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i świadczeń urlopowych,

- wartości świadczeń rzeczowych, wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (w tym profilaktycznych posiłków i napojów) oraz dopuszczalnych ekwiwalentów pieniężnych za te świadczenia, a także ekwiwalentów za pranie odzieży roboczej wykonywane przez pracowników i ekwiwalentów pieniężnych za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego,
  - wartości umundurowania, jeśli obowiązek jego noszenia wynika z obowiązujących ustaw,
  - określonych ustawowo odpraw pieniężnych, odszkodowań, rekompensat lub innych świadczeń z powodu ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy albo restrukturyzacji zatrudnienia z przyczyn niedotyczących pracowników,
  - dywidend wypłacanych akcjonariuszom,.
9. **Stawka płac** to wynagrodzenie przysługujące pracownikowi za jednostkę czasu pracy (przy czasowym systemie płac) lub za jednostkę wyrobu (przy akordowym systemie płac).
10. **Przeciętne wynagrodzenie (przeciętna płaca)** jest to wynagrodzenie przeciętne w przeliczeniu na 1 zatrudnionego. Do obliczania przeciętnego wynagrodzenia (na podstawie sprawozdawczości) należy przyjąć dwie składowe:
- sumę wynagrodzeń (wynikających ze stosunku pracy – wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą, uczniów, zatrudnionych za granicą, honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za pracę wynikającą z umowy o pracę (np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych), wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
  - oraz przeciętne zatrudnienie – jest to średnia wielkość zatrudnienia obliczona dla badanego okresu (np. miesiąca, kwartału, roku) na podstawie ewidencyjnego stanu zatrudnienia, po wyłączeniu osób zatrudnionych za granicą i po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnione.
11. Przez **wynagrodzenie nominalne** rozumie się przysługującą pracownikowi należność za pracę wykonaną, wynikającą ze stosunku pracy. W praktyce statystycznej miarą ogólnego poziomu wynagrodzeń nominalnych jest przeciętne wynagrodzenie miesięczne przypadające na 1 zatrudnionego (pracownika).
12. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.

13. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:
- pracownicy,
  - osoby wykonujące pracę nakładczą,
  - członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych,
  - osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia,
  - osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści),
  - duchowni,
  - żołnierze zawodowi,

- funkcjonariusze: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej,
  - rolnicy indywidualni,
  - inwalidzi wojenni i wojskowi oraz kombataneci.
14. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:
- emerytury,
  - renty z tytułu niezdolności do pracy,
  - renty rodzinne.
15. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych). Od 1995 r. świadczenia nie obejmują zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych wypłacanych emerytom i rencistom na członków ich rodzin.
16. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej** emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.
17. Dane o świadczeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

# Methodological notes

## ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION

The information was compiled from generalized results of a representative **Labour Force Survey (LFS)**.

Generalization of the survey results over the overall population has been carried out with the use of the data on population of Poland aged 15 years and more coming from the balances compiled on the basis of the Population and Housing Census 2011. Moreover, here have been introduced methodological changes targeted at harmonization of the population covered with the survey in accordance with Eurostat recommendations.

1. **Economically active population** (or labour force) includes all persons aged 15 and more who are considered as employed or unemployed in accordance with the definitions presented below.
  - 1) Among the employed are included all persons aged 15 and more who during the reference week:
    - performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as employees, worked on their own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural farm or in conducting family economic activity outside agriculture,
    - had work but did not perform it:
      - due to sickness, maternity leave, parental leave or vacation,
      - due to other reasons, but the break in employment:
      - did not exceed 3 months,
      - exceeded 3 months, but these persons worked as employees and during that period received at least 50% of the hitherto remuneration.

**The Classification of the status in employment** is based on the International Classification of Status in Employment (ICSE). It specifies the following categories of the employed:

- **self-employed person** – a person who conducts his/her own economic activity:
  - employer – a person who conducts his/her own economic activity and employs at least one paid employee,
  - own-account worker without employees – a person who conducts his/her own economic activity and does not hire any employees,
- **employee** – a person employed on the basis of employment contract by a public or private employer,
- **contributing family worker** – a person who helps without agreed upon remuneration in conducting family economic activity.

Among **employees** are also included persons performing outwork and apprentices with whom enterprises or natural persons signed a contract for occupational training or learning skills for a particular job (if they receive a payment).

Among **own-account workers** have been included agents in all system of agencies.

- 2) **unemployed persons** are persons aged 15-74, who simultaneously fulfill three conditions:
  - within the reference week were not employed,
  - actively sought work, i.e., within a 4-week period undertaken real activity (the last week being the reference week) to find work,

- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found and were waiting to begin work in the period not longer than 3 months and they were able to take the job.

2. **Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.**
3. The **activity rate** is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** for a survey period is calculated as the relation of the number of unemployed persons to the total economically active population (total or in a given group).

Since this is a sample-based survey, it is important to be careful about using the data in cases where more detailed divisions were applied and where numbers are lower than 15 thousands. In cases when after generalization of the sample results, the numbers are estimated below 5 thousand, they are replaced by points ("."), what means that the value cannot be displayed because of high sampling error.

## PAID EMPLOYEES

1. Data regarding **employment** include persons performing work providing earnings or income.

Among the **employed** are included:

- 1) employees hired on the basis of employment contracts (labour contract, posting, appointment or election),
  - 2) employers and own-account workers:
    - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers),
    - b) owners and co-owners (including contributing family workers, excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity,
    - c) other self-employed persons, e.g., self-employed professionals,
  - 3) outworkers,
  - 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents),
  - 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers co-operatives),
  - 6) clergy fulfilling priestly obligations.
2. Data regarding employees hired **on the basis of employment contracts** concern the employment as of 31 XII of full-time employees (including seasonal and temporary employees), as well as part-time employees in the main job, without converting them into full-time employees.
  3. **Full-time paid employees** are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

**Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

**The average paid employment** are full and part-time employees in terms of full-time equivalent.

4. Data on employment include both: Polish citizens employed abroad and foreigners employed in Poland.

Persons working abroad and counted among the employed are persons working abroad for the Polish enterprises which employed them, e. g. persons working at export building sites, diplomats, as well as people sent abroad in order of training and research work.

Foreigners counted as employed in Poland comprise persons who in accordance with The Law on Promotion of Employment and Labour Market Institutions dated 20 April 2004 (Journal of Laws 2019, item 1482) were employed by establishments or natural persons.

5. **The disabled** are persons with a certification of disability granted on the basis of the Law of August 27, 1997 "On Occupational and Social Rehabilitation and Employment of Persons" (Journal of Laws, 2096, item 1172 with later amendments).
6. Data concerning **persons performing night work** comprise persons for whom night work derives from the obligatory working time of the establishment, thus it is not incidental. In this category were included all persons according to registers, even if they were absent on a given day (e.g. due to vacation, sick leave or field assignment).
7. Information regarding **labour turnover** concerns full-time employees (including seasonal and temporary employees) excluding entities employing 9 persons or less. These data concern the number of hires and the number of terminations and not the numbers of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

**Hired persons** are persons starting work for the first or a subsequent time.

Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work, as well as - for record-keeping purposes - persons who died.

Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements, as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care leaves and unpaid vacations and rehabilitation.

**The hire (termination) rate** is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during the surveyed year to the number of full-time employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

8. Data regarding **school leavers who started to work for the first-time** concern full-time paid employees (excluding seasonal and temporary employees).
9. **Work time** - time when the employee is available for the employing establishment, the place of employment or any other place designed for work, as well as break time when the employee was not available for the employing establishment, if this break time was accepted by the establishment or occurred according to the law (for example, a sick leave, a care after the sick member of the family, fulfilling social duties, important family matters, holidays, unpaid leaves), as well as unjustified absence.



**Nominal work time** is the time, which should be completed in a given billing period in the normal working time, in accordance with the standards of working time (daily, weekly) applicable to the employee under the law.

**Time worked** in standard number of hours (binding for a given employee group) and in overtime.

**Time worked in normal hours** - time worked in the standard number of hours binding for a given employee group.

**Overtime** - time worked over the binding number of hours of work time, for which the employee does not receive a day off, but additional pay.

**Time not worked** - part of the nominal work time, during which the employee was absent from work or did not work regardless of the reason why.

## UNEMPLOYMENT

Presented data concern unemployed persons registered in powiat labour offices and looking for a job through these offices.

Published data on the number of unemployed include those who were registered with employment offices, according to the Law dated 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2019, item 1482, with later amendments).

1. **An unemployed person** is understood as a person not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person - capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam with the scope of this school programme exam) or tertiary schools in the evening, weekend and extra curriculum education system, looking for employment or other kind of paid work and registered in a local labour office, appropriate for his/her permanent stay, if he/she fulfilled among others, the following conditions:
  - 1) are aged 18 or more and have not reached the retirement age;
  - 2) did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from inability to work, pension due to training, social welfare pension or dependant's pension exceeding half of the minimum wage, or after termination of employment or other paid work or a person, who after completing employment, other gainful work, or after ceasing to carry out non-agricultural economic activity does not collect teachers' compensation benefit, do not receive a pre-retirement benefit or allowance, rehabilitation allowance, sick benefit, maternity benefit or benefit equal to maternity benefit;
  - 3) are not owners or holders (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha; are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
  - 4) the person has not submitted an application for entry to the economic activity register or after its submission the person submitted to the economic activity register an application for suspension of the economic activity and the period of suspension has not yet expired; or the period to commence economic activity defined in the application for entry to the economic activity register has not yet lapsed;

- 5) are not temporarily under arrest or serving a prison sentence except for a sentence of imprisonment served outside a penitentiary establishment under a system of electronic monitoring;
- 6) do not receive monthly income exceeding half of the minimum wage, excluding income generated from interests or other monetary means gathered on bank accounts;
- 7) do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, a permanent social benefit;
- 8) do not receive, on the basis of regulations concerning family allowances, a nursing allowance or allowance supplementary to family benefit due to single parenthood and loss of the rights to unemployment benefit because of the expiry of its legal duration;
- 9) do not receive a training allowance after termination of employment.

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works and directed to employment agency within the framework of activation actions appointment.

2. **The registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the censuses results. The data on the unemployed are collected according to their place of residence or stay, while the data on the employed - according to address of their place of work. Therefore the unemployment rates are not exactly precise, especially in a case of unemployment rates by powiats.
3. **Economically active population** (labour force) estimated at the end of each presented period comprises employed persons in public and private units as well as unemployed persons.
4. Among the unemployed registered within 12 months following the date of completing education (school-leavers) are included unemployed persons who in the mentioned period completed (which was confirmed by a diploma, certificate, or other document) any of the following: school education at the level higher than lower secondary (basic vocational or secondary), post-secondary, tertiary or special school, full-time occupational courses of at least 24 months duration, or obtained the rights to perform a job as disabled.
5. The long-term unemployed are persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last two years, excluding the periods of trainee-ship occupational preparation of adult at the workplace.
6. The unemployed without occupational qualifications are unemployed persons who do not have qualifications confirmed by a diploma, certificate, or any other document entitling them to perform an occupation.
7. The unemployed bringing up singlehanded at least one child comprise unemployed single parents with at least one child in accordance with the regulations concerning income taxes from natural persons.
8. **Inflow to unemployment** means number of persons, who were registered in powiat labour offices during a month, quarter, year.
9. **Outflow of the unemployed** means the number of persons, who within a year were withdrawn from labour office registers due to different reasons, i.e., taking permanent or seasonal job, starting interventional or public work, did not confirm readiness to take a job, entering education, acquirement of pension rights etc.

10. **Labour market programmes** comprises activities directed at diminishing the size of unemployment in a given region. In particular, there can be distinguished: trainings, traineeship with the employer interventional and public works:
  - **training means vocational training**, retraining, improving vocational skills development needed for performing jobs at work place or learning how to search and find employment.
  - **traineeship with the employer** means acquisition by a school-leaver of practical skills by means of performing tasks at work place without conclusion of an employment relationship with employer. School leavers are entitled to grants paid by regional labour offices, during a period of traineeship.
  - **interventional work** means employment of an unemployed person by an employer in a period not exceeding 12 months, if such employment was a result of a contract signed with a regional labour office. Such work is partially financed by a labour office.
  - **public work** means employment of an unemployed during the period not exceeding 12 months, for work organized by local government bodies, government administration or public utility institutions.
11. **Persons previously in employment.** Includes persons who have performed any work on the basis of labour contract, posting, appointment, contract for outwork or any other earning generating work, or conducted their own economic activity outside agriculture.
12. **The unemployed dismissed because of reasons related to establishments (i.e. mass dismissals)** are persons dismissed according to regulations dated 13 III 2003 on Particular Rules of Dissolving Contracts Because of Reasons Not Related to the Employees (Journal of Laws, 2016, item 1474, with later amendments). Regulations concern is in case of a necessity a dissolving of the employment contract with employees by the employer in a period not exceeding 30 days. To concern establishments in which decrease in employment is caused by economic reasons or organizational changes, changes in production or technological ones, and also in cases of bankruptcy or liquidation of an establishments.
13. **Job offers** (vacancies and places of occupational activation) comprise vacant jobs and places for on a job training reported by employers to labour offices: at least one vacant place of employment or other paid work (i.e. performing work or providing services on the basis of the civil-legal contracts), in a particular occupation or speciality, in order to find an appropriate employee, place of occupational activation, adopted to implementation, i.e. such as traineeship, occupational preparation of adults, social utility work.

## WORK CONDITION AND ACCIDENTS AT WORK

1. **Work conditions** include a group of factors appearing in the working environment deriving from the process of work and factors connected with performing work.

On the working environment consists of factors: physical (such as lighting, noise, microclimate), chemical (e.g. toxic substances) and biological (e.g. bacteria), acting on the work area (for example, in the factory hall, in the workplace), and the area surrounding the workplace.

2. Information regarding **persons working in hazardous conditions** with substances hazardous to health concern individuals exposed to factor connected with:
  - strenuous work conditions,
  - work environment,
  - mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

Hazard related to strenuous work conditions comprises harmful influence on employees of work performed e.g. for example, in forced awkward position, requiring hard physical effort or performed in particu-

larly strenuous conditions.

Hazard related to work environment comprises influence on employees of the harmful factors arising in the process of work, which concentration or intensity exceed obligatory HAC (the highest allowed concentration) and HAI (the highest allowed intensity), Polish standards or other hygienic standards. e.g. chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, micro-climates, ionizing radiation, laser, infrared radiation, infrared radiation, electromagnetic fields.

Hazard related to mechanical factors connected with particularly dangerous machinery comprises work with machines listed in Annex IV to Directive 2006/42/EC introduced by the Law of 21 October 2008 on essential requirements for machines (Journal of Laws No. 199, item. 1228 as amended).

To calculate the rate in 1000 was adopted by the number of employees employed on the basis of the work according to the state on 31 XII of the year preceding the current year.

3. **Threat per capita** consists of the total amount of all hazardous factors influencing a worker. If there is only one hazardous factor per every person the total of threats per capita amounts to the total number of the persons working in hazardous conditions.
4. **Benefits due to work in hazardous conditions particularly strenuous comprise:**
  - 1) prophylactic according to the decree of the Council of Ministers from 28 V 1996 concerning prophylactic meals and drinks (Journal of Laws No. 60, item 279), strengthening free meals, served within the range of special nourishment for the employed permanently performing work particularly hazardous for health, permanently maintaining hard or strenuous outdoor work in the winter, performing other work exposing body to overcooling as well as for people performing work in particularly hard conditions,
  - 2) drinks according to the decree of the Council of Ministers from 28 V 1996 concerning prophylactic meals and drinks (Journal of Laws No. 60, item 279),
  - 3) other nourishment served on the basis of branch labour agreements or other regulations,
  - 4) monetary benefits paid for work in hazardous or strenuous conditions providing that adequate regulations allow such payments,
  - 5) shorter working hours i.e. shorter than regular working hours for a given occupational group,
  - 6) additional vacations (paid),
  - 7) other benefits e.g. earlier retirement.
5. **Compensations for injuries and occupational diseases due** to employees who have suffered injury as a result of an accident at work or occupational disease, as well as family members of workers who died as a result of such an accident or illness:
  - 1) compensations for permanent or long-duration loss of health or death of employee,
  - 2) compensations for things lost or damaged because of occupational accident,
6. Data on accidents at work, in addition to individual farms, are derived from statistical accident at work. Information on occupational accidents include all accidents, incidents and treated as accidents at work, regardless of whether the card has been demonstrated inability to work or not (e.g. due to patient hospitalization or denied sick leave).
7. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:
  - during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee

and activities for the employees, even without instructions,

- when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- during a business trip,
- during a training within the scope of common self-defence,
- at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

**Accident at work is also understood** as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- practising sports during competitions and raining by a person receiving sport scholarship;
- performance of paid work while serving the sentence of imprisonment or temporary detentions;
- exercising a mandate by members of parliament (in the country or in the European Parliament) or senate, who receive salaries;
- doing - on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity - training or a traineeship connected with a scholarship received by school leavers (graduates);
- performance of work by members of agricultural producers` cooperatives, agricultural farmers` cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
- performance or cooperation in performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- performance of typical activities associated with running or cooperation in running, a non-agricultural economic activity;
- performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;
- serving supplementary forms of military service;
- education of students receiving scholarship at the National School of Public Administration.

Data on accident at work concern persons injured during a individual or mass accidents.

**Each accident**, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

**Mass accident at work** is an accident in which at least two people were injured as a result of the same event in a given workplace.

A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental

illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

8. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact — mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents.

**Contact - mode of injury** describes in what way the victim was injured (physically or psychically) by material agent.

**Deviation describes** the event not in accordance with the appropriate course of the work process which caused an accident.

**Specific Physical Activity performed by the victim at the moment of accident** describes activity performed by the injured person in a purposeful way directly before the accident occurred.

**Material agent:**

- material agent connected to the Specific Physical Activities performed by the victim at the moment of accident is a machine, tool or other object used by the victim at the moment when the accident occurred,
- material agent connected with the deviations is a machine, tool, other object or environmental factor that is directly connected to the deviant event in case a few material agents are related to a deviation, the last one of these material agents,
- material agent that is a source of injury comprise machine, tool, other object or environment agent the contact with which caused injury (physical or psychical).

**Causes of accident** are all short-comings and irregularities connected with material (technical) factors, organization of work in an enterprise or in a workplace, and related to employees including incorrect employee behaviour.

9. Information on **days of inability to work** includes the total number of calendar days of inability to work caused by accidents at work, assumed on the basis of the number of sick leaves.

## WAGES AND SALARIES AND SOCIAL SECURITY BENEFITS

Data on wages and salaries and average monthly wages and are presented in gross terms.

1. **Wages and salaries** (total) include cash payments paid to employees or other natural persons, constituting expenditures incurred by the employers to for the payment of the performed work, regardless of the sources of funds (self-financing or refund) and regardless of the basis for employment contracts or other legal relationship or activity on the basis of which the work or service is performed. Partial payment in other form (securities and benefits in nature or their equivalents) is permitted only when provided for by the statutory labour provisions or collective labour agreement.

Wages and salaries are comprised of:

- personal wages and salaries,
- payments due to order agreement or assignment agreement (excluding fees),
- fees (wages and salaries for using or disposal of author's rights or related works),
- agent-commission wages and salaries,

- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- payments from profit for distribution or balance surpluses.

2. **Personal wages and salaries** are wages and salaries and other benefits for work, paid or handed over in nature (calculated as appropriate) to employees - due on the basis on employment contract, to outworkers - due on the basis of outwork agreements, under age persons who concluded labour contracts for the purpose of vocational training and persons of age who are finishing vocational training on terms defined for under aged persons.

Personal wages and salaries comprise in particular of:

- basic wages and salaries in the form of temporal, piece-work earnings, commission wages and other,
- bonuses for seniority and other bonuses (extra wages and salaries) for specific characteristics of labour, specific qualifications or working conditions,
- statutory and incentive premiums and prizes,
- wages and salaries for overtime work,
- extra wages for works performed as part of the binding working time, not resulting however from the scope of duties,
- wages for work to be done outside regular working hours in the place of employment or in any other place designed by the employer,
- compensatory additional pay (e.g. compensation up to the amount of the lowest wages and salaries for employees' work defined on the basis of the minimum wage for the work,
- wages and salaries for time off, paid from an employer's funds (i.e. holidays, health service, inability to work caused by a disease, layoffs beyond employee's control and other).
- jubilee prizes, annuity severance pay and retirement pay, compensation for leave not taken and other,
- salaries of members of parliament or senate together with their extra wages and salaries, gratuities, annuity severance pays, retirement pays, parliamentary or senatorial office termination pay and also severance for local self-government employed under the option, which was resolved with the work in connection with the expiration of the term,
- allowances (value of benefits in part not paid by an employee) or their cash equivalents (e.g. coal allowances, energy transformation allowances, foodstuffs) as well as equivalents for uniforms if wearing it is enforced by law,
- claim benefits (e.g. for reduced termination period, compensatory benefits paid to employees who in result of accident at work or occupational disease incurred permanent or long-term health damage).

Personal wages and salaries do not include wages and salaries for disposal of author's rights to pieces of work created under employment contract.

3. **Impersonal wages and salaries** include i.e. payments due to order agreement or assignment agreement.
4. **Fees** (remuneration for use or disposing of copyrights or related rights) include in particular: remuneration remitted to an author or performing artist due to the use of a work or artistic performance by the entities paying out the royalties, in case the work or artistic performance were created by employees based on an employment contract or by natural persons based on a contract of mandate or a contract for the specific task,
- remuneration (royalties) remitted to an author or performing artist by organizations preoccupied with management of copyrights or related rights,

- remuneration for scientific and research and development studies performed by employees of scientific and research and development units in result of creative activity.
5. **Agency commission wages and salaries** cover wages and salaries of natural persons for activities commissioned to them on the basis of agency agreements, paid for the performed transactions of purchase or sale and for rendered services according to defined commission rate.
  6. **Payments of annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities** cover payments from separate funds for wages and salaries, created on the basis of separate provisions.
  7. **Payments from profit for distribution** include payments for employees from award fund created on the basis of separate provisions state enterprises and other economic entities from profit after taxation. **Payments from balance surpluses** include bonuses and prizes for members of co-operatives who are employed by the co-operative and co-operative employees, and in work of co-operatives - also payments for members for labour load.
  8. Wages and salaries do not include i.e.:
    - social security benefits paid from Social Insurance Fund and from means of the state budget (benefits: sick, welfare, maternity and family),
    - benefits financed by the enterprise social fund and leave benefits,
    - the value of benefits arising from the provisions relating to occupational safety and health (including health food and beverages) and cash equivalents eligible for these benefits, as well as money equivalents for work clothes made by workers and cash equivalents for the use of their own clothing and footwear work,
    - the uniforms, if his obligation to wear results from the laws in force,
    - statutory severance payments, indemnification, compensation or other benefits because of bankruptcy or liquidation of the employer or the restructuring of employment for reasons other than workers,
    - dividends paid to shareholders.
  9. The **rate of pay** is a wages salary of a employee per unit time (with temporary wage system) or a unit of product (at piece-work wage system).
  10. **The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:
    - personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers,
    - and the average employment rate - is the average number of employees calculated for the period under examination (e.g., month, quarter, year) on the basis of record employment status, after exclusion of persons employed abroad and translated part-time paid employees people on full-time part employees.
  11. For the **nominal wage** understands the duty to employee for work done, resulting from the employment relationship. In practice, the statistical measure of the overall level of remuneration is the average nominal monthly wage per 1 paid employee (employee).
  12. Information **regarding retirement pay and pension benefits** (excluding those for farmers) concerns benefits financed from the Social Insurance Fund of the Social Insurance Institution as well as from the budgets of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and the Ministry of Justice.



Information regarding retirement pay and pension benefits for farmers concerns benefits financed from the Pension Fund of the Agricultural Social Insurance Fund as well as from the Social Insurance Fund, in the case of farmers who are authorized to receive benefits from both of these funds simultaneously.

13. **Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:**

- employed persons,
- outworkers,
- members of agricultural producers' co-operatives and agricultural farmers' co-operatives,
- persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements,
- persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists),
- clergy,
- professional soldiers,
- the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff functionaries,
- farmers,
- war and military invalids as well as combatants.

14. **Retirement pay and pension benefits** (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- retirement pay,
- pensions resulting from an inability to work,
- family pensions.

15. **Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory). Since 1995 benefits do not include family and nursing benefits paid to persons receiving retirement pay and pensions for their families.

16. Data regarding **the average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

17. Data regarding benefits are given in **gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

## Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS)

### Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format)

<b>Spis tablic</b> List of tables	Numer tablicy Table number
<b>TABLICE PRZEGLĄDOWE</b> REVIEW TABLES	
Województwo na tle kraju w 2019 r. .... Voivodship on the background of the country in 2019	I
Ważniejsze dane o województwie .... Major data on the voivodship	II
Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2019 r. .... Selected data on subregions and powiats in 2019	III
<b>TABLICE WOJEWÓDZKIE</b> VOIVODSHIP TABLES	
<b>AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI</b> ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci, wieku i poziomu wykształcenia .... Economic activity of the population aged 15 and more by sex, age and educational level	1
Pracujący według statusu zatrudnienia i płci .... Employed persons by employment status and sex	2
<b>PRACUJĄCY. ZATRUDNIENI</b> EMPLOYMENT. PAID EMPLOYEES	
Pracujący w gospodarce narodowej według płci, sektorów i form własności .... Employed persons in national economy by sex, sectors and owner-ship forms	1(3)
Pracujący w miastach i na wsi według sektorów własności oraz sekcji .... Employed persons in urban and rural areas by ownership sectors and sections	2(4)
Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji, podregionów, powiatów i gmin w 2019 r. .... Employed persons in national economy by sections, subregions, powiats and gminas in 2019	3(5)
Pracujący według statusu zatrudnienia oraz sekcji .... Employed persons by employment status and sections	4(6)
Pracujący według statusu zatrudnienia oraz form organizacyjno-prawnych przedsiębiorstwa w 2019 r. .... Employed persons by employment status and legal-organization status of enterprise in 2019	5(7)
Pracujący w porze nocnej, emeryci i renciści oraz niepełnosprawni według sektorów własności i sekcji .... Employed persons shift hours, retirees and pensioners and disabled persons by ownership sectors and sections	6(8)

## Spis tablic (cd.)

### List of tables (cont.)

Numer tablicy  
Table number

Przyjęcia do pracy według sektorów własności oraz sekcji .....	7(9)
Hires by ownership sectors and sections	
Absolwenci podejmujący pierwszą pracę.....	8(10)
Graduates first starting work	
Zwolnienia z pracy według przyczyn, sektorów własności oraz sekcji .....	9(11)
Terminations by reasons, ownership sectors and sections	
Ruch zatrudnionych według sektorów własności oraz sekcji .....	10(12)
Labour turnover by ownership sectors and sections	
Zatrudnieni według sektorów własności oraz sekcji .....	11(13)
Employees by ownership sectors and sections	
Przeciętne zatrudnienie według wybranych sekcji, podregionów i powiatów w 2019 r. ....	12(14)
Average paid employment by selected sections, subregions and powiats in 2019	
Bilans czasu pracy .....	13(15)
Work time balance	
Bilans czasu pracy na 1 zatrudnionego.....	14(16)
Work time balance per 1 employed person	
Wolne miejsca pracy według sektorów własności, wielkości przedsiębiorstw i sekcji.....	15(17)
Vacancies jobs by ownership sectors, size of enterprises and sections	
Nowo utworzone miejsca pracy według sektorów własności, wielkości przedsiębiorstw i sekcji.....	16(18)
Newly created jobs by ownership sectors, size of enterprises and sections	
Zlikwidowane miejsca pracy według sektorów własności, wielkości przedsiębiorstw i sekcji .....	17(19)
Eliminated jobs by ownership sectors, size of enterprises and sections	
Pracujący niepełnosprawni według sektorów własności, wielkości przedsiębiorstw i sekcji .....	18(20)
Employed disabled persons by ownership sectors, size of enterprises and sections	

## BEZROBOCIE

### UNEMPLOYMENT

Podstawowe dane o bezrobotnych zarejestrowanych według podregionów i powiatów	1(21)
Basic data on registered unemployed persons by subregions and powiats	
Bezrobotni zarejestrowani według wieku i poziomu wykształcenia .....	2(22)
Registered unemployed persons by age and educational level	
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy .....	3(23)
Registered unemployed persons by duration of unemployment	
Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy .....	4(24)
Registered unemployed persons by work seniority	
Bezrobotni według wybranych kategorii oraz podregionów, powiatów i gmin w 2019 r. ....	5(25)
Registered unemployed persons by selected categories and by subregions, powiats and gminas in 2019	

## Spis tablic (cd.)

### List of tables (cont.)

Numer tablicy  
Table number

Bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy według miesięcy w 2019 r. ....	6(26)
Unemployed persons registered in powiat labour offices by months in 2019	
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy .....	7(27)
Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market	
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu .....	8(28)
Registered unemployed persons benefiting from labour market programme	
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy oraz rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy w 2019 r. ....	9(29)
Registered unemployed persons by duration of unemployment and by a kind activity of their last job in 2019	
Bezrobotni nowo zarejestrowani w okresie sprawozdawczym .....	10(30)
Newly registered unemployed persons in reporting period	
Bezrobotni wyrejestrowani z ewidencji urzędów pracy według przyczyn w okresie sprawozdawczym .....	11(31)
Persons removed from unemployment rolls by causes in reporting period	
Bezrobotni nowo zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy według miesięcy oraz podregionów i powiatów w 2019 r. ....	12(32)
Newly registered unemployed persons in powiat labour offices by months and subregions and powiats in 2019	
Bezrobotni wyrejestrowani z ewidencji urzędów pracy według miesięcy oraz podregionów i powiatów w 2019 r. ....	13(33)
Persons removed from unemployment rolls in powiat labour offices by months and subregions and powiats in 2019	
Bezrobotni zarejestrowani i wyrejestrowani według wybranych kategorii.....	14(34)
Registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls by selected categories	
Stopa bezrobocia rejestrowanego według podregionów i powiatów w 2019 r. ....	15(35)
Registered unemployment rate by subregions and powiats in 2019	
Wydatki z Funduszu Pracy .....	16(36)
Expenditures of Labour Fund	
Subsydiowanie aktywizacji zawodowej bezrobotnych w 2019 r. ....	17(37)
Subsidisation of professional activity stimulation unemployed persons in 2019	
Oferty pracy zgłoszone do urzędów pracy w okresie sprawozdawczym .....	18(38)
Job offers submitted to labour offices in reporting period	
Bezrobotni zarejestrowani i oferty pracy według grup zawodów w 2019 r. ....	19(39)
Registered unemployed persons and job offers by occupational groups in 2019	

**Spis tablic (cd.)**  
List of tables (cont.)

Numer tablicy  
Table number

WARUNKI PRACY I WYPADKI PRZY PRACY

WORK CONDITION AND ACCIDENTS AT WORK

Zbiorowość objęta badaniem oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sektorów własności oraz sekcji.....	1(40)
Population covered by the survey and persons working in hazardous conditions by ownership sectors and sections	
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według czynników zagrożeń, sektorów własności oraz sekcji.....	2(41)
Persons working in hazardous conditions by hazardous factors, ownership sectors and sections	
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według czynników zagrożeń oraz podregionów i powiatów w 2019 r. ....	3(42)
Persons working in hazardous conditions by hazardous factors and subregions and powiats in 2019	
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia według sektorów własności oraz sekcji.....	4(43)
Persons working in hazardous conditions to agents harmful and hazardous to health by ownership sectors and sections	
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia według podregionów i powiatów w 2019 r. ....	5(44)
Persons working in hazardous conditions to agents harmful and hazardous to health by subregions and powiats in 2019	
Likwidacja lub ograniczenie zagrożeń według sektorów własności oraz sekcji.....	6(45)
Liquidation or limitation hazardous agents by ownership sectors and sections	
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia według sektorów własności oraz sekcji.....	7(46)
Beneficiaries of the hazardous and hard working conditions benefits by ownership sectors and sections	
Wypadki i poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzaju i skutku wypadku oraz sekcji.....	8(47)
Occupational accidents and persons injured in occupational accidents by kind and consequence of accident and sections	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wydarzeń powodujących uraz .....	9(48)
Persons injured in accidents at work by contact-mode of injury	
Przyczyny wypadków przy pracy według sekcji.....	10(49)
Causes of accidents at work by sections	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wieku oraz sekcji .....	11(50)
Persons injured in accidents at work by age and sections	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wieku oraz grup zawodów w 2019 r. ....	12(51)
Persons injured in accidents at work by age and occupational groups in 2019	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu pracy oraz sekcji.....	13(52)
Persons injured in accidents at work by work seniority and sections	

## Spis tablic (cd.) List of tables (cont.)

Numer tablicy  
Table number

Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wybranych sekcji oraz grup zawodów w 2019 r. ....	14(53)
Persons injured in accidents at work by selected sections and occupational groups in 2019	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według statusu zatrudnienia oraz sekcji .....	15(54)
Persons injured in accidents at work by status and sections	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według liczby dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami oraz sekcji .....	16(55)
Persons injured in accidents at work by number of days inability to work caused by accidents and sections	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według miejsca zdarzenia oraz wydarzeń powodujących urazy .....	17(56)
Persons injured in accidents at work by location of accidents and contact-mode of injury	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według czynności wykonywanych przez poszkodowanych w chwili wypadku oraz przyczyn wypadku w 2019 r. ....	18(57)
Persons injured in accidents at work by specific physical activity performed by the victim at the moment of accident by consequence of accidents and causes in 2019	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami według podregionów i powiatów w 2019 r. ....	19(58)
Persons injured in accidents at work and number of days inability to work caused by accidents by subregions and powiats in 2019	

### WYNAGRODZENIA

#### WAGES AND SALARIES

Wynagrodzenia brutto według sektorów i form własności .....	1(59)
Gross wages and salaries by sectors and ownership forms	
Wynagrodzenia brutto według sekcji w 2019 r. ....	2(60)
Gross wages and salaries by sections in 2019	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej według sekcji .....	3(61)
Average monthly gross wages and salaries in national economy by sections	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów i form własności .....	4(62)
Average monthly gross wages and salaries by sectors and ownership forms	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji .....	5(63)
Average monthly gross wages and salaries by sections	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według wybranych sekcji, podregionów i powiatów .....	6(64)
Average monthly gross wages and salaries by selected sections, subregions and powiats	
Świadczenia społeczne .....	7(65)
Social benefits	

Uwagi metodologiczne dostępne na stronie internetowej:  
Methodological notes available on website

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zeszyt-metodologiczny-statystyka-ryнку-pracy-i-wynagrodzen%2c1%2c2.html>

Tablice w formacie xls dostępne na stronie internetowej:  
Tables in the Excel available on website

<https://zielonagora.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery>